

KANTOKASKEN KOULUN OPETUSSUUNNITELMA

SISÄLLYS

1	<i>Arvot ja toiminta-ajatus</i>	3
2	<i>Yleiset kasvatuksen ja opetuksen tavoitteet</i>	4
3	<i>Kieliohjelma</i>	5
4	<i>Noudatettava paikallinen tuntijako</i>	6
5	<i>oppimisympäristön ja työtapojen kuvaukset</i>	7
6	<i>Toimintakulttuuri ja Aihekokonaisuuksien toteuttaminen</i>	7
7	<i>Opetuksen tavoitteet ja sisällöt vuosiluokittain eri oppiaineissa tai opintokokonaisuuksittain vuosiluokkiin jakamattomassa opetuksessa</i>	10
7.1	<i>Äidinkieli ja kirjallisuus, suomi äidinkielenä</i>	10
7.2	<i>Äidinkieli ja kirjallisuus, suomi toisena kielenä</i>	21
7.3	<i>Vieraat kielet, englanti</i>	24
7.4	<i>Vieraat kielet, ranska</i>	29
7.5	<i>Vieraat kielet, saksa</i>	34
7.6	<i>Matematiikka</i>	39
7.7	<i>Ympäristö- ja luonnontieto</i>	46
7.8	<i>Biologia ja maantieto</i>	52
7.9	<i>Fysiikka ja kemia</i>	54
7.10	<i>Uskonto, evankelisluterilainen uskonto</i>	56
7.11	<i>Uskonto, ortodoksinen uskonto</i>	59
7.12	<i>Uskonto, katolinen uskonto</i>	63
7.13	<i>Uskonto, islamin uskonto</i>	67
7.14	<i>Elämäkatsomustieto</i>	71
7.15	<i>Historia</i>	74
7.16	<i>Musiikki</i>	76
7.17	<i>Kuvataide</i>	81
7.18	<i>Käsityö</i>	87
7.19	<i>Liikunta</i>	94
7.20	<i>Oppilaanohjaus</i>	98
8	<i>Tavoitteet oppilaan käyttäytymiselle</i>	100
9	<i>Yhteistyö esiopetuksen ja muun perusopetuksen kanssa</i>	100
10	<i>Kodin ja koulun yhteistyö</i>	101
11	<i>Yhteistyö muiden tahojen kanssa</i>	102

12	<i>Oppilashuollon suunnitelma ja siihen liittyvän yhteistyön järjestäminen</i>	102
13	<i>Oppimissuunnitelman laatimisen periaatteet</i>	105
14	<i>Ohjaustoiminta opiskelun tukena ja työelämään tutustumisen järjestelyt</i>	106
15	<i>Kerhotoiminnan järjestäminen</i>	106
16	<i>Tukiopetuksen järjestäminen</i>	107
17	<i>Eriyistä tukea tarvitsevien oppilaiden opetus</i>	107
18	<i>kieli- ja kulttuuriryhmiin kuuluvien oppilaiden opetus</i>	110
19	<i>Oppilaan arviointi ja sen perustuminen hyvän osaamisen kuvauksiin ja päättöarvioinnin kriteereihin</i>	111
20	<i>Opinnoissa etenemisen periaatteet</i>	114
21	<i>Todistukset</i>	115
22	<i>Tietostrategia</i>	116
23	<i>Toiminnan arviointi ja jatkuva kehittäminen</i>	120

LIITTEET

Kantokasken koulun tuntijaossa käytettyjen koulukohtaisten välystuntien tavoitteet ja sisällöt
Kantokasken koulun kirjasto-opetussuunnitelma
Kantokasken esiopetussuunnitelma
Todistukset

1 ARVOT JA TOIMINTA-AJATUS

ARVOT

KH:n hyväksymä 8.4.2003, Suomenkielinen koulutuslautakunta 4.6.2003

Asukas- ja asiakaslähtöisyys

Oppilaiden ja heidän huoltajiensa erilaisia tarpeita ja tavoitteita arvostetaan koulun toiminnassa. Koulun toimintaa kehitettäessä otetaan huomioon asiakkailta saatu palaute.

Suvaitsevaisuus ja tasa-arvo

Hyvään kouluyhteisön ilmapiiriin kuuluu, että jokainen yhteisön jäsen on tärkeä ja että yhteisöllisyys ja yksilöllisyys kulkevat rinnakkain. Lähtökohtana on kaikille avoin koulu, jossa oppilas on aktiivinen toimija. Koulutuksellisen tasa-arvon mukaisesti huolehditaan siitä, että jokainen espoolaislapsi ja -nuori saa perustietojen ja -taitojen, jatko-opintojen ja kansalaistoiminnan kannalta hyödyllisen opetuksen.

Luovuus ja innovatiivisuus

Oppilaita, opettajia ja koulun muuta henkilöstöä kannustetaan kehittämään ja kokeilemaan uusia toimintamuotoja. Koko kouluyhteisölle on tärkeää oppimisen ilon säilyttäminen sekä jatkuvan itsensä kehittämisen halu. Koulutyön innovaatioita ja parhaita käytäntöjä jaetaan tietoverkossa ja muilla foorumeilla.

Kumppanuus ja yhteisöllisyys

Koulua kehitetään yhteistyössä kotien ja muun lähiyhteisön kanssa. Yhteistyölle asetetaan opetussuunnitelmassa tavoitteet, joiden toteutumista arvioidaan säännöllisesti. Uusia yhteistyökumppaneita ja mahdollisuuksia etsittäessä huomioidaan mm. monikulttuurisen yhteiskunnan, kulttuuri- ja vapaa-ajan palvelujen, kansainvälisyyden ja monipuolisen elinkeinorakenteen suomat mahdollisuudet.

Tuloksellisuus ja vaikuttavuus

Oppilaan kasvu ja omista lähtökohdista käsin tapahtuva tietojen ja taitojen opettelu, opiskelu ja omaksuminen sekä menneisyyden tunteminen ja tulevaisuuden haasteisiin valmistautuminen ovat opetustoiminnan keskiössä. Opetuksen tukipalveluissa on keskeistä ennalta ehkäisevä toiminta sekä mahdollisimman varhainen vastaaminen erityisen tuen tarpeisiin. Yhteistyössä päivähoidon henkilöstön ja muiden asiantuntijoiden kanssa taataan tuen jatkuvuus lapsen siirtymässä perusopetukseen. Opetuksen järjestämistä ja sen tuloksellisuutta arvioidaan suunnitelmallisesti.

Kestävä kehitys

Koulujen arkipäivässä toimitaan kestävän kehityksen periaatteiden mukaisesti, mikä otetaan huomioon jo koulutilojen suunnittelussa.

KANTOKASKEN KOULUN ARVOPOHJA

Kantokasken koulun toiminta perustuu suvaitsevaisuudelle, yhteisöllisyydelle ja avoimuudelle.

Yksilön oikeus tulla hyväksytyksi omana itsenään toteutuu, kun kaikki koulussa työskentelevät kunnioittavat toisiaan yksilöinä ja kohtelevat jokaista yhteisön jäsentä tasa-arvoisesti. Suvaitsevaisuus laajenee yksilön kunnioittamisesta eri ryhmien sekä toisten kansallisuuksien ja kulttuurien kunnioittamiseen

Yhteisöllisyyden kehittyminen edellyttää vastuullisuutta. Vastuun ottaminen itsestä sekä toisten ihmisten ja ympäristön vastuullinen huomioiminen lisäävät yhteisöllisyyttä, joka tarjoaa yksilölle ja ryhmille turvallisuutta ja tasapainoa.

Suvaitsevaisuus ja yhteisöllisyys mahdollistuvat avoimessa toimintaympäristössä, jossa yksilön luovuus ja innovatiivisuus vapautuvat. Ne puolestaan auttavat löytämään yhä uusia keinoja kohdata ja hyväksyä erilaisuutta, kehittyä yhteisön vastuulliseksi jäseneksi ja siten lisätä tasa-arvoa.

TOIMINTA-AJATUS

Suomenkielisen koulutuskeskuksen johtoryhmän hyväksymä 4.1.2000

Espoon suomenkielisen opetustoimen visio:

Espoon suomenkielinen opetustoimi tarjoaa lapsille ja nuorille korkeatasoiset, monipuoliset ja alueellisesti tasapuoliset koulutusmahdollisuudet. Toiminnan lähtökohtana on koulutuksellinen tasa-arvo, joka huomioi oppijan yksilölliset ominaisuudet

KANTOKASKEN TOIMINTA-AJATUS KITEYTETTYNÄ

"Kantokasken koulussa lapsella on mahdollisuus kasvaa yksilöiden erilaisuutta kunnioittavaksi, omaa kansallista kulttuuriamme arvostavaksi ja kansainvälisyyteen luontevasti suhtautuvaksi nuoreksi, jolla on valmiudet vuorovaikutukseen ja taidot yhteistyöhön erilaisissa toimintaympäristöissä."

2 YLEISET KASVATUKSEN JA OPETUKSEN TAVOITTEET

KH:n hyväksymä 8.4.2003, Suomenkielinen koulutuslautakunta 4.6.2003:

Kasvatus- ja opetustyön päämääränä on oppilaan kasvu ihmisyyteen ja yhteiskunnan vastuulliseen ja kriittiseen jäsenyyteen.

Yleisenä kasvatuksen ja opetuksen tavoitteena on, että oppilas kasvaa yksilönä ja ryhmän jäsenenä ja oppii oppimaan. Kouluyhteisön tavoitteena on tukea koululaisen kasvua siten, että se edistää tasapainoisuutta ja tervettä itsetuntoa, vastuullisuutta, yhteistyökykyä, suvaitsevaisuutta, terveyden ja hyvinvoinnin vaalimista, kasvua hyviin tapoihin sekä luottamusta itseän, toisiin ja tulevaisuuteen. Oppilaan kasvua elinikäiseksi oppijaksi edistävät oppimisen halu ja työnteon arvostaminen, hyvät työskentely- ja yhteistyötaidot, kehittyneet ajattelun, tiedonhallinnan ja viestinnän taidot, luovuus, vankka yleissivistys ja avara maailmankuva.

Kantokasken koulun kasvatuksen ja opetuksen tavoitteet pohjautuvat Espoon kaupungin arvoihin. Arvoista on keskusteltu yhdessä huoltajien, opettajien ja oppilaiden kanssa ja niistä on valittu yhteisesti tärkeimpinä pidetyt.

Hyvien tapojen noudattaminen sekä toisten kunnioittaminen luovat turvallisen oppimisympäristön, jossa luottamus itseän, toisiin ja tulevaisuuteen vahvistuu.

Ohjaamme oppilasta kasvamaan vastuuntuntoiseksi ja suvaitsevaiseksi yhteisön jäseneksi, joka arvostaa omaa sekä toisten työtä.

Opetuksen tulee kannustaa oppilasta luovuuteen ja innovatiivisuuteen.

Säännöllinen ja avoin, oppilaan parhaaksi tehtävä yhteistyö edesauttaa kotien ja koulun opetus- ja kasvatustehtävää.

3 KIELIOHJELMA

Suomenkielisen koulutuslautakunnan hyväksymä 27.11.2002 ja 14.5.2003

- 3.1. Kaikilla palvelualueilla tarjotaan A-kielenä englantia, ranskaa, ruotsia ja saksaa.
- 3.2. Jokainen peruskoulua käyvä oppilas aloittaa englannin opiskelun joko A1-kielenä tai A2-kielenä. Tämä merkitsee, että niiden oppilaiden, jotka valitsevat A1-kieleksi jonkin muun kielen kuin englannin kielen, tulee ottaa opinto-ohjelmaansa A2-kielenä englanti.
- 3.3. Samassa alakoulussa muu kieli kuin englanti ei voi olla sekä A1- että A2-kielenä.
- 3.4. A2-kielen opetus aloitetaan kaikissa peruskouluissa neljänneltä vuosiluokalta.
- 3.5. Kaikilla palvelualueilla tarjotaan joko varhennettua kieltenopetusta, kaksikielistä opetusta, kielikyöpy- tai vieraskielistä opetusta.
- 3.6. Jokainen ala-asteen koulu tarjoaa englannin kielen lisäksi yleensä yhden muun kielen.
- 3.7. Alkavan A-kielen minimioppilasmäärä on 14 oppilasta. Pakankylän ja Nuuksion koulujen alkavien A2-kielten ryhmäkoko on 10 oppilasta.
- 3.8. Uusi kieliohjelma astuu voimaan 1.8.2004 alkaen asteittain. Kielivalintansa keväällä 2003 tehneet jatkavat tuolloin voimassa olleen kieliohjelman mukaisesti myös yläkoulussa. Uudessa yläkoulussa kieliohjelma astuu voimaan koulun valmistuttua.

KANTOKASKEN KOULUN KIELIOHJELMA

ENSIMMÄINEN VIERAS KIELI (A1)

Kantokasken koulu tarjoaa Espoon kaupungin kieliohjelman mukaan Espoonlahden palvelualueella varhennettua kielten opetusta saksan ja ranskan kielissä. Vieraan kielen opiskeleminen yleisopetuksen luokilla alkaa ensimmäisen lukuvuoden aikana, jolloin oppilas aloittaa joko ranskan tai saksan kielen opiskelun.

1.-2. -luokilla kaikille yhteistä A1- kielen opetusta on yksi vuosiviikkotunti. Kolmannelta luokalta alkaen kielten opetusta on kaksi vuosiviikkotuntia jokaisella luokka-asteella.

Erityisopetuksen luokilla ensimmäisenä vieraana kielenä opiskellaan englantia, joka alkaa kolmannen luokan aikana.

TOINEN VIERAS KIELI (A2)

Valinnaisena kielenä yleisopetuksen oppilas opiskelee 4. luokalta lähtien englantia kaksi vuosiviikkotuntia.

4 NOUDATETTAVA PAIKALLINEN TUNTIJAKO

Suomenkielisen koulutuslautakunnan hyväksymä 3.3.2004

Vuosiluokilla 1-6 taito- ja taideaineiden välystuntien käytöstä päättää koulu osana tuntijakoa. Koulujen tulee tehdä päätös, miten tämä yhteinen opetusaika käytetään. Yhteiseen opetusaikaan kuuluvia vuosiviikkotunteja ei voi koulukohtaisesti nimetä muilla oppiainemikkeillä kuin musiikki, kuvataide, käsityö tai liikunta. Koulujen tulee vuosiluokilla 1-2 sijoittaa välystunnit musiikkiin, kuvataiteeseen tai käsityöhön. Vuosiluokilla 1-4- Espoon omaan välykseen kuuluvat 5 vuosiviikkotuntia voidaan nimetä koulun päättämällä tavalla.

KANTOKASKEN KOULUN TUNTIJAKO:

Kantokasken tuntijako selviää seuraavasta taulukosta. Ns. koulukohtaisten välystuntien määrä on lisätty taulukkoon. (Esim. +1). Näistä opetustunneista draamakasvatuksen (3.-4.-luokat), digitaalisen kuvankäsittelyn (5.-luokat) ja terveystiedon (6.-luokat) opetuksen tavoitteet ja sisällöt esitetään liitteessä 1.

KANTOKASKEN KOULUN TUNTIJAKO						
YLEISOPETUS	1	2	3	4	5	6
äidinkieli ja kirjallisuus	7	7	5+1	5+1	4	5
A1-kieli	+1	+1	2	2	2	2
matematiikka	3	3	4	4+1	4	4
ympäristö- ja luonnontieto	2	2	3	2		
biologia ja maantieto					2	1
fysiikka kemia					1	1
uskonto/ET	1	1	1	1	2	2
historia					1	2
musiikki	1	1	1	1	1+1	1
kuvataide	1+1	1	1+1	1+1	1+2	1+1
käsityö	1	1+1	1+1	1+1	2	2+1
liikunta	2	2	2	2	2	2+1
A2-kieli				2	2	2
oppilaan tuntimäärä yht.	20	20	23	25	27	28
ERITYISOPETUS	1	2	3	4	5	6
äidinkieli ja kirjallisuus	7	7	5+1	5+1	4	5
A1-kieli			2	2	2	2
matematiikka	3+1	3+1	4	4+1	4	4
ympäristö- ja luonnontieto	2	2	3	2		
biologia ja maantieto					2	1
fysiikka kemia					1	1
uskonto/ET	1	1	1	1	2	2
historia					1	2
musiikki	1	1	1	1	1+1	1
kuvataide	1+1	1	1+1	1+1	1+2	1+1
käsityö	1	1+1	1+1	1+1	2	2+1
liikunta	2	2	2	2	2	2+1
oppilaan tuntimäärä yht.	20	20	23	23	25	26

5 OPPIMISYMPÄRISTÖN JA TYÖTAPOJEN KUVAUKSET

KH:n hyväksymä 8.4.2003, Suomenkielinen koulutuslautakunta 4.6.2003

Espoon kouluverkoston kehittämisen tavoitteita on tarjota oppilaille ajanmukainen, virikkeinen, viihtyisä ja turvallinen oppimisympäristö. Hyvä oppimisympäristö tarjoaa onnistumisen kokemuksia, kasvun ja oppimisen haasteita sekä tukea, apua ja ohjausta. Oppimisympäristöjä kehitettäessä huomioidaan oppilaiden ikä ja kehitystarpeet.

Koulu on turvallinen työskentelypaikka kaikille, ja siellä jokaisella on työrauha. Koulussa vaalitaan avointa toimintakulttuuria. Espoossa edistetään myös mm. kouluyhteisöjen hyvinvointia ja johtamiskulttuuria sekä kiinnitetään huomiota joustaviin opetusjärjestelyihin.

Opetuksessa käytetään oppilaita osallistavia ja vuorovaikutteisia työtapoja. Samat periaatteet ohjaavat yhteistyötä huoltajien ja ympäröivän yhteiskunnan toimijoiden kanssa.

Espoon monimuotoinen luonto, kulttuurimaisema, rakennettu ympäristö, vireä elinkeinoelämä ja kulttuuri tarjoavat pohjan tutustua historiallisiin juuriin, nykypäivään ja tulevaisuuden haasteisiin.

Kaupungin koulujen toimintakulttuuriin kuuluu vahva tieto- ja viestintätekniikan opetuskäyttö. Yhdessä koulujen kehittyvien kirjasto- ja tietopalvelujen sekä ajanmukaisten ja monipuolisten oppimateriaalipalveluiden kanssa rakentuu vahva pohja tiedonhallinnan taidoille ja tutkivalle työotteelle, joilla on suuri merkitys elinikäisen oppimisen kannalta.

6 TOIMINTAKULTTUURI JA AIHEKOKONAISUUKSIEN TOTEUTTAMINEN

Suomenkielisen koulutuslautakunnan hyväksymä 31.3.2004

Aihekokonaisuudet ovat sellaisia kasvatus- ja opetustyön keskeisiä painoalueita, joiden tavoitteet ja sisällöt sisältyvät useisiin oppiaineisiin. Ne ovat kasvatusta ja opetusta eheyttäviä teemoja. Niiden kautta vastataan myös ajan koulutushaasteisiin.

Aihekokonaisuudet on kirjattu perusopetuksen opetussuunnitelman perusteisiin omana kokonaisuutenaan, mutta niiden pääasiat sisältyvät myös eri oppiaineisiin niille luonteenomaisista näkökulmista. Koulun opetussuunnitelmaa laadittaessa aihekokonaisuuksia täsmennetään, ajankohtaistetaan ja konkretisoidaan yhteisten ja valinnaisten oppiaineiden sekä koulun yhteisten tapahtumien kuvauksessa, ja niiden tulee lisäksi näkyä koulun toimintakulttuurissa. Aihekokonaisuuksien toteuttamisessa koulu voi ottaa huomioon Espoon ja koko pääkaupunkiseudun sekä erityisesti oman lähiympäristönsä tarjoamat mahdollisuudet. Aihekokonaisuuksien toteuttamiseen voi ottaa mahdollisuuksien mukaan myös yhteistyökumppaneita.

Opetussuunnitelman perusteissa määritellyt aihekokonaisuudet ovat

1. Ihmisenä kasvaminen
2. Kulttuuri-identiteetti ja kansainvälisyys
3. Viestintä ja mediataito
4. Osallistuva kansalaisuus ja yrittäjyys
5. Vastuu ympäristöstä, hyvinvoinnista ja kestävästä tulevaisuudesta
6. Turvallisuus ja liikenne
7. Ihminen ja teknologia

Kaikkien aihekokonaisuuksien yhteisenä kantavana periaatteena on tulevaisuusnäkökulma, jolloin tavoitteena on, että oppilas oppii kehitysvaiheensa edellyttämällä tavalla

- havainnoimaan ja analysoimaan nykyajan ilmiöitä ja toimintaympäristöjä, kohteena oma elämä, kotiseutu, Suomi ja muu maailma,
- esittämään perusteltuja käsityksiä tavoiteltavasta tulevaisuudesta,

- pohtimaan oman toimintansa vaikutusta siihen, millaiseksi tulevaisuus muodostuu,
- arvioimaan omaa elämäntapaansa tulevaisuusnäkökulmasta sekä tekemään valintoja ja toimimaan tavoiteltavana pitämänsä tulevaisuuden puolesta.

Perusopetuksen kaikilla vuosiluokilla paneudutaan erityisesti aihekokonaisuuteen ihmisenä kasvaminen. Aihekokonaisuuksien eri osa-alueita on tarkoituksenmukaista käsitellä oppilaiden kehitysvaiheelle luonteenomaisissa yhteyksissä.

Koulu voi lisäksi sisällyttää opetussuunnitelmaansa omia aihekokonaisuuksia. Aihekokonaisuudet koulu kirjaa omaan opetussuunnitelmaansa ja tarvittaessa lukuvuosisuunnitelmaan.

Opetussuunnitelman perusteissa määriteltyjen aihekokonaisuuksien toteutumiseen viitataan myös kappaleessa 7 Opetuksen tavoitteet ja sisällöt oppiaineittain kirjainyhdistelmällä AK5, AK7, jne.

Aihekokonaisuudet eheyttävät Kantokasken koulun jokapäiväistä työskentelyä eli ovat osa koulun toimintakulttuuria. Opettajat valitsevat lukuvuosittain toiminnan suunnittelun pohjaksi kaksi aihekokonaisuutta, joiden painottaminen monipuolistaa ja syventää valittujen teemojen käsittelyä.

Seuraavissa luetteloissa esitetään aihekokonaisuuksien sisältöjä ja toteuttamistapoja. Ne tarkentuvat lukuvuosittain painotusten mukaista toimintaa suunniteltaessa ja toteutettaessa.

1. Ihmisenä kasvaminen

Kodin ja koulun yhteistyö

- vanhempainillat ja -vartit
- vanhempainyhdistys
- luokkatoimikunnat
- johtokunta
- oppilashuolto

Vastuun ottaminen

- järjestyssäännöt
- kummioppilastoiminta
- projektiopiskelu
- ryhmässä toimiminen
- oikeudenmukaisuus ja tasa-arvo
- luokka- ja ruokasali järjestäjät

Opiskelutaidot

- oma tavoitteenasettelu
- oman ainutkertaisuuden ja kasvun ymmärtäminen
- oman oppimistyylin löytäminen

Elämänhallintataidot

- fyysiseen ja psyykkiseen kasvuun vaikuttavat tekijät
- tunteiden tunnistaminen ja käsittely
- vireyteen ja luovuuteen vaikuttavat tekijät

2. Kulttuuri-identiteetti ja kansainvälisyys

Suomalainen kulttuuri

- kotiseudun kulttuuri
- tapakulttuuri; juhlat ja tapahtumat
- retket ja leirikoulut
- kerhotoiminta
- monimuotoinen Suomi – ystävyysluokkatoiminta
- sukupolvien ketju

Kansainvälinen toiminta

- pohjoismaiseen ja eurooppalaiseen kulttuuriin tutustuminen
- monikulttuurisuus
- oppilas- ja opettajavaihto
- kansainväliset kontaktit
- Comenius- ja muut kansainväliset projektit
- Eurooppa-päivä

3. Viestintä ja mediataito

Ilmaisu

- kerhot
- ilmaisutunnit
- erilaiset ilmaisukielet
- oppilasesitykset

Tiedottaminen

- kotitiedotteet
- lukuvuosiopas
- koulun WWW-sivut
- sähköposti
- vanhempainillat

Mediataju

- median rooli ja vaikutukset yhteiskunnassa
- median kuvaaman maailman suhde todellisuuteen
- yhteistyö median kanssa

4. Osallistuva kansalaisuus ja yrittäjyys

Osallistuminen ja vaikuttaminen omassa koulussa

- vaikutusmahdollisuudet; oppilasaloitteet
- ruokaraati
- kyselyt ja äänestäminen
- haastattelut
- hyväntekeväisyys
- verkostoitumisen voima

Yrittäjyys

- projektien pitkäjänteinen suunnittelu, toteutus ja varainkeruu
- luova ideointi
- yritysvierailut
- eri ammatteihin tutustuminen

5. Vastuu ympäristöstä, hyvinvoinnista ja kestävästä tulevaisuudesta

Kouluympäristöstä huolehtiminen

- vastuu yhteisestä omaisuudesta
- kierrätys ja lajittelu
- taloudellinen energian käyttö
- siivoustalkoot
- lähiympäristön arvostaminen ja siitä huolehtiminen

6. Turvallisuus ja liikenne

- Järjestyssäännöt
- Koulumatkat
- Valvonnat
- Turvallisuussuunnitelma
- Terveyskasvatus

7. Ihminen ja teknologia

- Tekninen ja tekstiilityö
- Fysiikka ja kemia
- Ympäristötieto
- ATK-opetus
- Kerhot
- Opit
- Netlibris
- TVT-strategia

7 OPETUKSEN TAVOITTEET JA SISÄLLÖT VUOSILUOKITTAIN ERI OPPI- AINEISSA TAI OPINTOKOKONAISUUKSITTAIN VUOSILUOKKIIN JAKA- MATTOMASSA OPETUKSESSA

Kantokasken koulussa eri oppiaineiden opetus perustuu suomenkielisen koulutus-lautakunnan v. 2004 hyväksymiin tavoite- ja sisältökokonaisuuksiin. Mahdolliset täydennykset, painotukset ja koulukohtaiset kehittämishankkeet kirjataan lukuvuosittain koulun lukuvuosisuunnitelmaan.

Oppiainekohtaisia opetusmenetelmiä esitellään tavoitteiden ja sisältöjen jälkeen kussakin oppiaineessa.

Opintojen aikainen arviointi on totuudenmukaista ja se perustuu monipuoliseen näyttöön. Arviointi kohdistuu oppilaan oppimiseen ja edistymiseen oppimisen eri osa-alueilla. Arviointi perustuu oppiaineittain annettuihin tavoitteisiin ja keskeisiin oppisisältöihin.

7.1 Äidinkieli ja kirjallisuus, suomi äidinkielenä

Suomenkielisen koulutuslautakunnan 12.5.2004 hyväksymä

Äidinkieli ja kirjallisuus on tieto-, taito- ja taideaine. Oppiaineen pohjalla on laaja tekstikäsitys: tekstit ovat puhuttuja ja kirjoitettuja, kuvitteellisia ja asiategestejä, sanallisia, kuvallisia, äänellisiä ja graafisia sekä näiden tekstityyppien yhdistelmiä. Kirjallisuudenopetuksessa opettaja sopii kunkin luokan kanssa luettavien kokonaisteosten vähimmäismäärän.

VUOSILUOKAT 1-2

Opetuksen tulee olla kokonaisvaltaista, kaikki kielen osa-alueet kattavaa oppilaan arkeen liittyvää suullista ja kirjallista kommunikaatiota, joka tukee oppilaan yksilöllistä kielenoppimista. Opetuksessa on otettava huomioon, että oppilaat voivat olla oppimisprosessissaan hyvin eri vaiheissa.

1. lk

TAVOITTEET

Oppilaan vuorovaikutustaidot karttuvat

Oppilas

- tottuu koulun vuorovaikutustilanteisiin AK1
- opettelee kuuntelemaan keskittyneesti ja eläytyen
- rohkaistuu ilmaisemaan itseään monipuolisesti ryhmässä AK1, AK3
- opettelee kysymään ja vastaamaan AK3
- rohkaistuu kertomaan omista kokemuksistaan, näkemästään ja kuulemastaan
- kehittää ja laajentaa sana- ja käsitevarastoaan
- opettelee luovaa ilmaisua ohjatuissa ja vapaissa leikeissä ja esityksissä AK1, AK3

Oppilaan luku- ja kirjoitustaidot kehittyvät

Oppilas

- ymmärtää puhutun, luetun ja kirjoitetun kielen yhteyden
- opettelee lukemisen ja kirjoittamisen perustekniikat
- ymmärtää säännöllisen harjoittelun merkityksen lukemisessa ja kirjoittamisessa
- opettelee kirjoitetun kielen sopimuksia ja sääntöjä
- kiinnostuu ilmaisemaan itseään kirjallisesti AK3
- kiinnostuu ottamaan selvää asioista hankkimansa lukutaidon avulla AK3
- opettelee keskeiset kieleen liittyvät käsitteet: äänne, kirjain, tavu, sana, lause, virke, lopetusmerkki, otsikko
- tutustuu tietotekniikan käyttöön viestintävälineenä AK7

Oppilaan suhde kirjallisuuteen ja kieleen rakentuu

Oppilas

- tutustuu monipuolisesti erilaiseen kirjallisuuteen kuunnellen, katsellen ja lukien AK2
- opettelee valitsemaan itseään kiinnostavaa luettavaa
- opettelee nauttimaan kirjallisuuden tarjoamista elämyksistä AK1
- opettelee kertomaan ja keskustelemaan lukemastaan
- opettelee pohtimaan sanojen merkitystä
- tutustuu mediaan koulutelevision ja erilaisten opetusohjelmien avulla

KESKEISET SISÄLLÖT

Vuorovaikutustaidot

- harjoitusta arkipäivän vuorovaikutustilanteissa AK4
- harjoitusta ilmaisun eri osa-alueiden hallinnassa: ilmeet, eleet, puhe, äänenpainot, kuuntelu, tunnetilat, liike AK3
- ilmaisharjoituksia leikkien, improvisoiden ja dramatisoiden
- harjoitusta omien kokemusten, havaintojen ja tapahtumien jakamisesta keskustellen ryhmässä AK4
- runojen ja lorujen opettelua ja esittämistä

Lukeminen ja kirjoittaminen

- kielellisen tietoisuuden kehittämistä erilaisin harjoituksin, tavuilla ja äänneillä leikkien
- äänne-kirjain -vastaavuuden harjoittelua
- kirjainten yhdistämistä tavuiksi ja sanoiksi
- tavuttaminen ja tavurytmi
- aakkosjärjestys ja aakkosleikkejä
- oikean kynäotteen, kirjoitussuunnan ja kirjainmuotojen harjoittelua pien- ja suuraakkosin
- oikeinkirjoituksen harjoittelua sana- ja lausetasolla, niin että kirjoittamisen rytmi löytyy
- sanavälien, sanan jakamisen, isojen alkukirjainten ja virkkeen lopetusmerkkien käytön harjoittelua
- lyhyiden asiatekstien ja omien kirjoitelmien tuottamista
- siirtymistä lyhyiden tuttuun sanojen tunnistamisesta myös oudompien sanojen tunnistamiseen
- siirtyminen ääneen lukemisesta äännettömään lukemiseen
- lukemisen ja kirjoittamisen päivittäistä harjoittelua
- oppilas tutustuu tekstin kirjoittamiseen tietokoneella

Kirjallisuus ja kieli

- monipuolista kirjallisuuteen tutustumista kuvia katsellen, kuunnellen ja vähitellen itse lukien
- runojen, lorujen, satujen, tarinoiden ja sarjakuvien elämyksellistä käsittelyä, lukukokemusten jakamista keskustellen, kirjoittaen ja piirtäen
- sanojen merkityksen erittelyä
- kirjaston käytön ja kirjojen valitsemisen harjoittelua
- kauno- ja tietokirjallisuuden erojen tutkimista, tutustumista eri tietolähteisiin (esim. cd-rom)
- lastennäytelmiin tutustumista
- medioihin tutustumista (esim. TV, elokuva, sanoma- ja aikakauslehdet) AK3

2. lk

TAVOITTEET

Oppilaan vuorovaikutustaidot karttuvat

Oppilas

- opettelee ilmaisemaan itseään erilaisissa koulun vuorovaikutustilanteissa AK1
- harjoittelee löytämään kuulemastaan oleelliset asiat
- uskaltaa esiintyä ryhmän jäsenenä AK4

- opettelee keskustelemaan vastavuoroisesti ja odottamaan vuoroaan AK1
- vahvistaa sana- ja käsitevarastoaan
- harjoittelee luovaa ilmaisua ohjatuissa ja vapaissa leikeissä ja esityksissä AK1

Oppilaan luku- ja kirjoitustaidot kehittyvät

Oppilas

- vahvistaa lukemisen perustekniikkaa kohti sujuvaa ja ymmärtävää lukemista AK3
- opettelee kirjoituskirjaimet
- opettelee omaa tekstiä kirjoittaessa ottamaan huomioon kirjoitettua kieltä koskevia sopimuksia
- rohkaistuu ilmaisemaan itseään kirjallisesti
- harjoittelee tekstin tuottamista käsin ja tekstinkäsittelyohjelmalla AK3, AK7
- harjoittelee tietojen etsimistä kertomuksesta ja helposta asiatekstistä
- opettelee vastaamaan kirjallisesti tekstiä koskeviin kysymyksiin
- harjoittelee faktan ja fiktion erottamista toisistaan

Oppilaan suhde kirjallisuuteen ja kieleen rakentuu

Oppilas

- tutustuu kieleen ilmiönä ja tottuu tarkastelemaan kielen merkityksiä ja muotoja AK2
- valitsee, lukee ja kuuntelee ikä- ja taitotasolleen sopivia kirjoja
- eläytyy kuulemaansa ja lukemaansa AK1
- saa lukemastaan aineksia ajattelu- ja päättelytaitojensa kehittämiseen
- harjoittelee kertomaan ja keskustelemaan lukemastaan
- tutustuu kirjallisuuden keskeisiin käsitteisiin
- opettelee nauttimaan lukuelämyksistä AK1
- tutustuu erilaisiin viestintävälineisiin ja kuvia ja ääntä sisältäviin mediateksteihin AK3

KESKEISET SISÄLLÖT

Vuorovaikutustaidot

- keskustelua ryhmässä toisia kuunnellen, aiheessa pysyen ja omaa vuoroa odottaen (esim. pari-, pienryhmä- ja luokkakeskustelut) AK1
- kokonaisilmaisun ja mielikuvituksen käytön vahvistusta (esim. ohjattujen esitysten harjoittelua, esiintymistottumusten kartuttamista, äänenkäytön harjoittelua)
- vahvistusta arkipäivän viestintätilanteissa toimimiseen AK4

Lukeminen ja kirjoittaminen

- lukemisen ja kirjoittamisen monipuolista, päivittäistä harjoittelua AK3
- teknisen lukutaidon kehittyminen sujuvaksi, ymmärtäväksi lukemiseksi
- kirjoitetun kielen ja yleispuhekielen erojen havainnointia
- luetusta keskustelua (sekä painetut että sähköiset tekstit)
- lukemisen ja tekstinymmärtämisen strategioiden harjoittelua ja vahvistamista (esim. tavujen ja sanojen erottaminen, alleviivaus, käsitekartat)
- aakkosjärjestyksen ja sen käyttämisen harjoittelua tiedonhaussa
- kirjoituskirjainten opettelua ja kirjainten yhdistämisen harjoittelua
- omiin kokemuksiin, ajatuksiin ja mielikuvitukseen perustuvien tekstien tuottamista, päähuomio sisällössä ja luomisen ilossa, myös sarjakuvien tuottamista AK1
- tekstin kirjoittamista myös tietokoneella AK3

Kirjallisuus ja kieli

- ikä- ja taitotasolleen sopivien kirjojen lukemista
- luetuista kirjoista keskustelemista ja niistä muille kertomista ja kirjoittamista
- lukukokemusten tulkintaa erilaisin taiteen keinoin
- päätelmien tekemistä luetusta ja kuullusta

- sanojen merkityksien ja muotojen tarkastelua (esim. riimit, ylä- ja alakäsitteet)
- kuullun, luetun ja nähdyn arviointia sekä toden ja epätoden erottamista AK3
- kirjallisuuden keskeisiin käsitteisiin tutustumista (päähenkilö, aika ja paikka, juoni)
- kirjaston käytön harjoittelua AK4
- ikäkaudelle sopiviin äidinkielen opetusohjelmiin tutustumista AK7
- teatterin maailmaan tutustumista (esim. nukke- ja varjoteatteri) AK1
- medioihin tutustumista (esim. TV, elokuva, sanoma- ja aikakauslehdet) AK3

VUOSILUOKAT 3-5

Vuosiluokkien 3-5 äidinkielen ja kirjallisuuden opetuksen keskeinen tehtävä on äidinkielen perustaitojen oppiminen. Opetuksen tavoitteena on sujuvan luku- ja kirjoitustekniikan oppiminen, luetun ymmärtämisen syventäminen ja tiedonhankintataitojen kartuttaminen.

3. lk

TAVOITTEET

Oppilaan vuorovaikutustaidot karttuvat

Oppilas

- rohkaistuu ilmaisemaan itseään ryhmässä monipuolisesti AK4
- opettelee aktiiviseksi kuuntelijaksi vuorovaikutustilanteessa
- harjoittelee kertomaan havainnoistaan ja kuvailemaan niitä
- opettelee ymmärtämään, että on olemassa erilaisia tekstiympäristöjä (esim. sanoja, kuvia tai ääntä sisältäviä) AK3

Oppilaan taito tulkita ja hyödyntää erilaisia tekstejä kehittyy

Oppilas

- kehittyy lukijana; opettelee käyttämään erilaisia lukustrategioita
- oppii tarkkailemaan lukemistaan, etsimään pääasioita ja tekemään itselleen kysymyksiä
- harjaantuu hahmottamaan kuvia ja ääntä sisältäviä tekstejä AK3
- opettelee valitsemaan ikäkaudelleen ja taidoilleen sopivan tasoista luettavaa sekä kaunokirjallisuudesta että tietoteksteistä
- opettelee ohjatusti etsimään ja käyttämään tietoa erilaisista tietolähteistä AK3

Oppilaan taito tuottaa tekstejä ja hyödyntää niitä eri tarkoituksiin kehittyy

Oppilas

- harjoittelee pienten suullisten ja kirjallisten esitysten tekemistä
- harjoittelee omien ajatusten ilmaisua kirjallisesti
- opettelee käyttämään erilaisia lauseita ja noudattamaan kirjoitetun kielen sopimuksia kirjoittelmissaan
- opettelee tuottamaan erilaisia arkielämän viestejä sekä suullisesti että kirjallisesti AK3
- harjoittelee ja varmentaa käsiala- sekä tekstaustaitojaan ja harjoittelee tietotekniikan käyttöä viestintävälineenä

Oppilaan suhde kieleen, kirjallisuuteen ja muuhun kulttuuriin syvenee

Oppilas

- lukee mahdollisimman paljon lasten- ja nuortenkirjallisuutta
- opettelee jakamaan lukukokemuksensa ryhmässä
- opettelee ohjatusti käyttämään kirjastoa ja valitsemaan kirjastosta itselleen sopivaa luettavaa AK4
- opettelee havainnoimaan kielen perusrakennetta sanojen luokittelun avulla sekä vertailemaan puhuttua ja kirjoitettua kieltä
- tutustuu erilaisiin mediateksteihin AK3
- tutustuu elokuvan ja teatterin maailmaan

- tutustuu oman ja muiden maiden kulttuureihin satujen, tarinoiden ja lastenkirjallisuuden kautta AK2

KESKEISET SISÄLLÖT

Vuorovaikutustaidot

- vuorovaikutuksen harjoittelua: kertomista ja kuvailua, kuuntelemista, puheenvuoron pyytämistä ja oman mielipiteen esittämistä keskustelussa AK3, AK4
- oman ilmaisun rikastuttamista, ilmeikkään lukemisen harjoittelua
- erilaisten ilmaisukeinojen harjoittelua ryhmässä
- vuorovaikutustilanteiden ja erilaisten viestintävälineiden käytön harjoittelua tavallisissa asiointitilanteissa (esim. puhelimen käyttö) AK3

Tekstinymmärtäminen

- lukutaidon harjaannuttamista sujuvaksi; oman lukutaidon arviointia ja ymmärtämisen varmistusta
- monenlaisten tekstien, myös tietotekstien lukemista AK3
- luetun ymmärtämistä edistävien strategioiden käyttämistä (esim. kysymysten tekeminen, pääasian etsiminen luetusta)
- havaintojen tekemistä luetusta ja kuullusta sekä omien ajatusten ja mielipiteiden esittämistä niiden pohjalta AK3
- sähköisten tekstien lukemisen harjoittelua (esim. internet, cd-rom) AK3

Puhe-esitysten ja kirjoitusten laatiminen

- tutun asian selostamisen ja kuvailun harjoittelemista suullisesti ja kirjallisesti (esim. selostus, kuvailu, käyttöohje, resepti)
- omaan tietoon, mielikuvitukseen ja kokemukseen perustuvien tekstien tuottamista (esim. kertomus, satu, runo ja riimittely, sarjakuva, tiivistelmä)
- mielipiteen ilmaisun ja perustelemisen harjoittelemista AK3
- aakkostamisen harjoittelua sekä vokaalien ja konsonanttien opettelua
- oikeinkirjoituksen perusasioiden harjoittelua: sanatasoinen oikeinkirjoitus, yhdyssanat, erisnimet ja virkkeiden aloittaminen isolla, lopetusmerkit, pilkun käyttö luettelossa, sanojen tavutus
- omissa kirjoitelmissa lause- ja virkerakenteen harjoittelemista
- selkeän ja sujuvan käsialan sekä tekstauksen harjoittelemista
- tekstin tuottamista myös tietokoneella, tekstinkäsittelyn perustaitojen harjoittelemista (tekstin tuottaminen, muokkaus ja tallentaminen) AK3, AK7

Tiedonhallintataidot

- pääasioiden etsimistä tietoteksteistä sekä mielipiteiden ja tosiasioiden erottamisen harjoittelua AK3
- tiedon jäsentelyn ja luokittelun harjoittelua
- tiedon muokkaamisen harjoittelua omaksi tuotokseksi
- kirjaston käytön harjoittelua (esim. lainaaminen ja palautus) AK4

Kielen tehtävät ja rakenne

- sanaston rikastamista (esim. vastakohtat, synonyymit, ylä- ja alakäsitteet)
- sanojen merkitysten tarkastelua ja vertailua tekstissä (substantiivi, adjektiivi, verbi)
- lauseiden tunnistamista tekstistä, lause- ja virkerakenteen tunnistamisen harjoittelua
- puhutun ja kirjoitetun kielen erojen ja yhtäläisyyksien tarkastelua

Kirjallisuus ja muu kulttuuri

- lukukokemusten jakamista ryhmässä ja pareittain sekä kokemusten ilmaisemista eri tavoin
- itselle mieluisten ja ikä- ja taitotasolle sopivien tekstien valitsemista ja lukemista
- erilaisten ja eri maista lähtöisin olevien kaunokirjallisten tekstien (esim. sadut, kertomukset, runot, näytelmät) lukemista ja kuuntelua AK2
- elokuvan ja teatterin maailmaan tutustumista (esim. lastennäytelmät, nukketeatteri)

4. lk

TAVOITTEET

Oppilaan vuorovaikutustaidot karttuvat

Oppilas

- harjoittelee vuorovaikutusta erilaisissa tilanteissa AK3
- osaa kuunnella toisia
- rohkaistuu ilmaisemaan mielipiteensä ja osallistumaan keskusteluun AK4
- opettelee ilmaisemaan itseään monipuolisesti
- harjoittelee tarinan kertomista
- opettelee vertailemaan erilaisista teksteistä tekemiään havaintoja ja keskustelemaan niistä

Oppilaan taito tulkita ja hyödyntää erilaisia tekstejä kehittyy

Oppilas

- opettelee lukemaan sujuvasti erilaisia tekstejä, harjaantuu käyttämään erilaisia luetun ymmärtämistä parantavia strategioita
- hahmottaa tekstikokonaisuuksia, jotka sisältävät ääntä ja kuvia AK3
- opettelee arvioimaan itseään lukijana AK1
- harjaantuu lukemaan ikä- ja taitotasolleen sopivaa tekstiä monipuolisesti sekä kauno- että tietokirjallisuudesta
- tottuu pohtimaan ja ilmaisemaan tekstien herättämiä ajatuksia ja liittämään niitä omaan elämäänsä AK1
- tutustuu tiedonhaun prosessin eri vaiheisiin ja opettelee tunnistamaan ikä- ja taitotasolleen sopivia tietolähteitä ja hakemaan tietoa niistä. AK3

Oppilaan taito tuottaa tekstejä ja hyödyntää niitä eri tarkoituksiin kehittyy

Oppilas

- opettelee jäsentämään omaa kirjoitettua ja puhuttua tekstiään johdonmukaiseksi kokonaisuudeksi
- harjoittelee käyttämään kirjoitetun kielen sopimuksia kirjoittelmissaan
- harjaantuu käsin kirjoittamisessa ja tutustuu ohjatusti tekstinkäsittelyyn ja erilaisiin viestintävälineisiin

Oppilaan suhde kieleen, kirjallisuuteen ja muuhun kulttuuriin syvenee

Oppilas

- lukee monipuolisesti lasten- ja nuortenkirjallisuutta ja oppii valitsemaan itselleen kirjastosta kiinnostavaa ja sopivaa luettavaa
- opettelee keskustelemaan lukukokemuksestaan käyttämällä kirjallisuuden peruskäsitteitä
- tekee havaintoja kielen rakenteesta ja merkityksistä (esim. erilaiset lausetyypit, sanaluokat merkityksen rakentajina)
- oppii perustietoja mediasta ja käyttää viestintävälineitä tavoitteellisesti AK3
- tutustuu omaan ja muiden maiden kulttuureihin tieto- ja kaunokirjallisuuden avulla AK2

KESKEISET SISÄLLÖT

Vuorovaikutustaidot

- puhe-esitysten harjoittamista yksin ja ryhmissä
- selkeän äänenkäytön harjoittelua ja kontaktin ottamista yleisöön
- ryhmävuorovaikutustaitojen harjoittamista: aktiivinen kuuntelu, oman mielipiteen esittäminen ja perustelu AK1, AK3
- omien kokemusten ja havaintojen kertomista tutussa ympäristössä
- vuorovaikutustilanteiden ja erilaisten viestintävälineiden käytön harjoittelua tavallisissa asiointitilanteissa AK1, AK3
- monipuolisia ilmaisutaidon harjoituksia (esim. improvisointiharjoitukset ja pantomiimit)
- erilaisiin tekstiympäristöihin tutustumista (esim. kirjallisuus, TV- ja radio, teatteri, elokuva, verkkoympäristöt, sanoma- ja aikakauslehdet) AK3

Tekstinymmärtäminen

- lukutaidon varmentamista, ymmärtävän lukemisen strategioita (esim. ennakoiva ja silmäilevä lukeminen, tiivistäminen, omin sanoin kertominen).
- mielipiteiden ja ajatusten vaihtoa tekstien pohjalta, vertaamista ennakkokäsityksiin ja omiin kokemuksiin AK1, AK3
- tutustumista erilaisiin mediateksteihin AK3

Puhe-esitysten ja kirjoitusten laatiminen

- oman tekstin suunnittelua, muokkaamista ja viimeistelyä palautteen pohjalta (esim. otsikointia, miellekartan laadintaa, juonellisten kokonaisuuksien tuottamista, asioiden kronologisen esittämisen harjoittelua)
- monenlaisten tekstien tuottamista (tarinat, mainokset, uutiset)
- oman käsialan ja tekstaustaidon varmentamista
- oikeinkirjoituksen perusasioiden harjoittelemista (esim. alkukirjain, virkeraja, yhdyssanat, välimerkit, vuorosanat)
- kappalejakoon tutustumista ja sen käytön harjoittelua
- yleiskielen käytön harjoittelemista omassa kirjoitelmissa
- tekstin tuottamista tietokoneella, vastuullisen tietokoneenkäytön perusteisiin tutustumista AK7, AK3

Tiedonhallintataidot

- tietotekstien avaamisen harjoittelua erilaisia lukustrategioita käyttäen (esim. otsikot, kuvat, diagrammit, käsitekartat)
- tiedonhankinnan päävaiheiden ohjattua harjoittelemista (aiheen rajaus, tiedonhaku, oman tiedon tuottaminen, arviointi) AK3
- lähdekritiikin harjoittelua (esim. tiedon oikeellisuus ja käytettävyys) AK3
- koulu- tai lähikirjaston aineiston ryhmittelyyn tutustumista

Kielen tehtävät ja rakenne

- sanaston rikastamista (esim. vastakohtat, synonyymit, ylä- ja alakäsitteet)
- sanaluokkien opetteluja ja niiden merkitysten tarkastelua lauseessa (esim. verbin persoonamuodot, pronominiyhdykset, konjunktiot)
- suoran esityksen välimerkit
- erilaisten virkkeiden ja lauseiden tunnistamista ja tarkastelua tekstistä
- lauseiden yhdistämistä virkkeiksi (sidossanojen käytön harjoittelua)

Kirjallisuus ja muu kulttuuri

- luokan sekä yhteisten että vapaavalintaisten teosten lukemista ja käsittelyä yhdessä
- lukukokemusten jakamista ryhmässä ja pareittain sekä kokemusten ilmaisemista eri tavoin
- oman lukuharrastuksen kehittämistä ja monipuolistamista ja sen arviointia
- kirjallisuuden peruskäsitteisiin tutustumista (esim. päähenkilö, sivuhenkilöt, juoni, tapahtumapaikka ja -aika)
- kirjallisuuden lajeihin tutustumista (esim. sadut, runot, näytelmät, sarjakuvat) ja kirjallisuutta teemoittain (esim. huumori, jännitys, fantasia)
- tutustumista joihinkin pohjoismaisiin sadunkertoihin ja heidän teksteihinsä sekä tarinoihin eri maista AK2
- elämyksellistä tutustumista kirjallisuuteen elokuvan, teatterin, kuunnelmien ym. keinoin AK1, AK2

5. lk

TAVOITTEET

Oppilaan vuorovaikutustaidot karttuvat

Oppilas

- kehittyä erilaisissa viestintätilanteissa käyttämään aktiivisen vastaanottajan ja viestijän taitoja AK4, AK3
- rohkaistuu osallistumaan keskusteluihin perustelluin puheenvuoroin ja pyrkii ottamaan vastaanottajan huomioon omassa viestinnässään
- osaa pitää lyhyen suullisen esityksen tutulle yleisölle
- kehittää monipuolisesti ilmaisutaitoaan
- Oppilaan taito tulkita ja hyödyntää erilaisia tekstejä kehittyä
- Oppilas
- vahvistaa peruslukutaitoaan ja käyttää sitä hyödyksi ja huviksi
- hyödyntää erilaisia luetun ymmärtämistä parantavia strategioita
- oppii löytämään keskeiset sisällöt mediateksteistä sekä arvioimaan niiden soveltuvuutta eri tarkoituksiin AK3
- oppii muodostamaan lukemastaan perustellun mielipiteen sekä pohtimaan tekstin sisällön merkitystä itselle
- oppii tuntemaan tiedonhankinnan päävaiheet AK3
- oppii käyttämään kirjaston palveluja tiedonhankinnassa AK4
- opettelee lukemaan kriittisesti erilaisia tekstejä
- harjaantuu arvioimaan itseään lukijana

Oppilaan taito tuottaa tekstejä ja hyödyntää niitä eri tarkoituksiin kehittyä

Oppilas

- oppii ideoimaan ja rakentamaan loogisesti eteneviä suullisia ja kirjallisia tekstejä, jotka perustuvat tietoon, kokemukseen ja mielikuvitukseen
- harjoittelee käyttämään kirjoitetun kielen sopimuksia kirjoittelmissaan
- oppii arvioimaan omaa ilmaisuaan AK1
- kehittää taitoaan ilmaista itseään suullisesti ja kirjallisesti
- oppii kirjoittamaan sujuvasti käsin ja harjoittelee tekstinkäsittelytaitoja AK3, AK7

Oppilaan suhde kieleen, kirjallisuuteen ja muuhun kulttuuriin syvenee

Oppilas

- lukee runsaasti erilaisia tekstejä ja tutustuu kirjallisuuden lajeihin
- opettelee käyttämään kirjallisuuden keskeisiä käsitteitä
- osaa löytää itselleen kiinnostavaa ja ikä- ja taitotasolleen sopivaa luettavaa
- oppii käyttämään vastuullisesti kirjastoa ja tutustuu kirjastoluokitukseen AK4
- oppii perustietoja mediasta, erittelee mediatekstejä ja harjaantuu kriittiseksi ja tavoitteelliseksi viestien vastaanottajaksi AK3
- perehtyy teatterin ja elokuvan keinoihin
- tutustuu omaan ja muiden maiden kulttuureihin kirjallisuuden ja median avulla AK2
- oppii havainnoimaan lukemiensa ja kirjoittamiensa tekstien sanojen muotoja ja merkityksiä

KESKEISET SISÄLLÖT

Vuorovaikutustaidot

- viestinnän peruskäsitteisiin ja tarkoituksenmukaisiin viestintävälineisiin tutustumista (viestin lähettäjä ja vastaanottaja, erilaiset viestimet, kuten radio, tv, internet) AK 3
- keskustelun, kuuntelemisen ja mielipiteen perustelun harjoittelua AK3
- pienimuotoisten esitysten pitämistä ja omien ja toisten esitysten arviointia
- ilmaisutaitoharjoituksia (esim. improvisointi, pienet näytelmät)

- puheviestintäharjoituksia esim. tukisanalistan avulla

Tekstinymmärtäminen

- erilaisten lukustrategioiden harjoittelua monipuolisesti osana opiskelutaitoja (esim. muistiinpanotekniikoita, väliotsikointia, päätelmien tekemistä luetusta ja kuullusta)
- erilaisten tekstien vertailemisen harjoittelua, ja niiden luotettavuuden ja käytettävyyden arviointia
- mediatekstien lukemista ja arviointia (lehdet, sarjakuvat, tv, radio, verkkotekstit) AK3
- Puhe-esitysten ja kirjoitusten laatiminen
- puhe-esitysten jaksottamisen harjoittelua ja havainnollistamista välinein
- omaan tietoon, mielikuvitukseen ja kokemukseen perustuvien tekstien tuottamista (esim. kuvaus, kertomus, satu, runo, näytelmä, sarjakuva)
- erilaisten tekstien tuottamisen harjoittelemista (esim. uutinen, mainos, käyttöohje, selostus)
- keskeisten oikeinkirjoitustaitojen ja selkeän käsialan varmentamista

Tiedonhallintataidot

- tutkielmien teon ja tiedonhaun harjoittelua ohjatusti (aiheen rajausta, tiedonhaku useista lähteistä ja lähdekritiikki, oman tiedon tuottaminen ja julkaiseminen, arviointi) AK3
- kirjastopalvelujen käytön harjoittelua, kirjojen varaamista ja hakua verkkopalveluista AK3
- turvallisuus- ja vastuukysymyksiin tutustuminen sähköpostin ja verkkoympäristön käytössä AK3, AK7

Kielen tehtävät ja rakenne

- sanaston rikastamista (esim. onomatopoeettiset sanat, vertaukset, kielikuvat, homonyymit, vierasperäiset sanat)
- sanaluokkien merkitysten tarkastelua tekstissä (esim. mitä verbi tuottaa lauseeseen, aikamuodon, aktiivin ja passiivin aiheuttama merkityksen muutos, sanojen ominaisuuksien ja muotojen tarkastelua)
- lauseen pääjäsenten merkitysten ja tehtävien tutkimista tekstissä (subjekti ja predikaatti)
- lause- ja virketajun vahvistamista tekstejä tutkimalla
- puhutun ja kirjoitetun kielen tarkastelua ja kielenkäyttötilanteen huomioimista omassa ilmaisussa

Kirjallisuus ja muu kulttuuri

- lyhyiden tekstien (runot, novellit) sekä luokan yhteisten kokonaisteosten käsittelemistä käyttäen kirjallisuuden peruskäsitteitä: kertoja, pää- ja sivuhenkilöt, miljö, juoni
- kirjailijan kerrontatapaan ja tyyliin tutustumista omien havaintojen kautta
- monipuolista kirjallisuuteen tutustumista valinnaisteosten avulla (esim. fantasia, kauhu, huumori, scifi, klassikot, luontokirjat); erityisesti lasten- ja nuortenkirjoja
- lukukokemusten jakamista ryhmässä ja pareittain sekä kokemusten ilmaisemista eri tavoin (esim. lukupäiväkirja, esitykset, kuvataiteen ja ilmaisutaidon keinot)
- oman lukuharrastuksen kehittämistä ja monipuolistamista ja sen arviointia
- oman maan kansallisesti merkittäviin kaunokirjallisiin teoksiin tutustumista (esim. Kalevala)
- tutustumista myös muiden maiden kulttuureihin kirjallisuuden, teatterin ja elokuvan keinoin AK2

VUOSILUOKAT 6-9

Vuosiluokilla 6-9 äidinkielen ja kirjallisuuden opetuksen ydintehtävä on laajentaa oppilaan tekstitaitoja kohti yleiskielen ja oppilaille uusien tekstilajien vaatimuksia. Pyrkimys on, että oppilas tulee entistä tietoisemmaksi tavoitteistaan ja itsestään kielenkäyttäjänä. Opetuksen tehtävänä on kannustaa oppilasta lukemaan ja arvioimaan kirjallisuutta, myös erilaisia median tekstejä. Opetus ohjaa oppilasta hankkimaan yleissivistävää tietoa kirjallisuudesta ja innostaa häntä tutkimaan kieltä.

6. lk

TAVOITTEET

Oppilaan vuorovaikutustaidot karttuvat

Oppilas

- kehittää viestintätaitojaan erilaisissa tilanteissa AK3
- pyrkii pitämään yllä myönteistä ilmapiiriä
- Oppilaan
- viestintärohkeus ja ilmaisun ilo kehittyvät AK1

Oppilaan taito tulkita ja hyödyntää erilaisia tekstejä kehittyä

Oppilas

- harjaantuu arvioimaan ja tulkitsemaan lukemaansa ja kuulemaansa
- oppii tunnistamaan ja vertailemaan erilaisia tekstilajeja
- opettelee ohjatusti hankkimaan tietoa oman oppimisensa tueksi AK3

Oppilaan taito tuottaa tekstejä ja hyödyntää niitä eri tarkoituksiin kehittyä

Oppilas

- opettelee tuottamaan erityyppisiä tekstejä ja arvioimaan tuotoksiaan
- harjaantuu ottamaan puhuttua ja kirjoitettua tekstiä suunnitellessaan huomioon vastaanottajan ja tilanteen
- rohkaistuu tuomaan esiin näkemyksiään ja kommentoimaan muiden ajatuksia

Oppilaan suhde kieleen, kirjallisuuteen ja muuhun kulttuuriin syvenee

Oppilas

- oppii perustietoa omasta äidinkielestään ja sen rakenteesta AK2
- harjaantuu lukemaan monipuolisesti erilaisia tekstejä, myös mediatekstejä, ja löytämään lukunautinnon itseään kiinnostavista kirjoista
- tutustuu joihinkin lasten- ja nuortenkirjallisuuden klassikoihin ja valikoiden joidenkin kirjailijoiden elämänvaiheisiin
- saa kokemuksia teatterin ja/ tai elokuvan ilmaisukeinoista

KESKEISET SISÄLLÖT

Vuorovaikutustaidot

- viestintärohkeuden ja -varmuuden kehittämistä: omien näkemysten esittämisen ja puolustamisen sekä ilmaisutapojen harjoittelua AK3
- keskustelutyyppejä ja -harjoituksia (esim. ryhmäkeskustelu, väittely)
- yksilö- ja pariesityksiä
- ilmaisuharjoituksia (esim. draamaleikit, pantomiimi, sketsit, pienet näytelmät, runoesitykset)

Tekstinymmärtäminen

- luetun ja kuullun ymmärtämisen kehittämistä erilaisten tekstien avulla
- kaunokirjallisen tekstin, mediatekstin, kuunnelman/kuullun tekstin ja kuvan/merkin ilmaisukeinojen tarkastelua (esim. tyyli, rakenne, sanoma) AK3

Puhe-esitysten ja kirjoitelmien laatiminen

- yksilö- ja ryhmäpuhe-esitysten suunnittelua (esim. esitelmä, selostus, kuvaus; ryhmäkeskustelu; keskustelu rooleissa)
- kirjoitettujen tekstien suunnittelua ja toteuttamista, myös mahdollisesti tietotekniikkaa hyödyntäen (esim. kirjoitelmat, kertomukset, runot, näytelmät, selostukset, kuvaukset, asiatekstit) AK3
- kirjoitetun tekstin ulkoasun vakiinnuttamista (esim. lause- ja virkerakenne, pää- ja sivulauselajit, oikeinkirjoitus, välimerkit, kappalejako, otsikot, väliotsikot, kuvan ja tekstin yhdistäminen)

Tiedonhallintataidot

- tiedonhakua erilaisista lähteistä AK3
- tietojen luotettavuuden ja tarpeellisuuden arviointia AK3
- yksinkertaisten lähdemerkintöjen tekoa (esim. tekijä, teos, julkaisu-aika ja -paikka)
- tiedonhankinnan prosessin vaiheiden (aiheen rajaaminen, tiedonhaku, karsiminen, uuden tiedon tuottaminen, arviointi) sekä kirjastonkäytön harjoittelua

Suhde kieleen, kirjallisuuteen ja muuhun kulttuuriin

- kirjallisuuden eri lajeihin kuuluvien yhteisten ja valinnaisten teosten, myös lasten- ja nuortenkirjojen lukemista sekä joidenkin kirjailijoiden elämänvaiheisiin tutustumista
- lyhyiden tekstien (kaunokirjalliset sekä asia- ja mediatekstit) lukemista ja käsittelyä
- kirjallisuuden erittelyä käsitteiden avulla (esim. aihe, juoni, henkilöt, ympäristö, kertoja, teema)
- kaunokirjallisten tekstien tarkastelua elämysten antajana AK1
- tekstien tulkintaa oman kokemuksen valossa ja lukukokemuksen jakamista
- tekstien tarkastelua sanaston kannalta; sanaston rikastamista (esim. synonyymit, vierasperäiset sanat)
- sanaluokkien taipumisen tarkastelua merkityksen muodostajana tekstiyhteydessä (nominien sijamuodot, verbien persoona-, aika- ja kieltomuodot sekä aktiivi ja passiivi)
- lauseenjäsenten merkitystehtävien tarkastelua tekstiyhteydessä (subjekti, predikaatti, objekti)
- teatterin ja/tai elokuvan keinoihin tutustumista
- mahdollisuuksien mukaan espoolaisiin taide- ja kulttuuritapahtumiin osallistumista AK4, AK2

MENETELMÄT

- *kuuntelu, katselu*
- *yhteistoiminnallinen oppiminen*
- *opetuskeskustelu*
- *kirjalliset harjoitteet*
- *projektit integroituina muihin oppiaineisiin*
- *lukemaan opettaminen eri menetelmin*
- *lukeminen itsenäisesti, pareittain, lukupiireissä*
- *lukutoukka, lukupuu, lukupäiväkirja, lukudiplomi*
- *kirja-arvostelut*
- *kirjoittamaan opettaminen*
- *sanelut*
- *toistokirjoitukset*
- *käsittekartat*
- *erilaisten tekstien tuottaminen*
- *prosessikirjoittaminen*
- *suullinen esittäminen*
- *leikit*
- *eläytyminen, draama*
- *väittely*
- *tiedonhaku eri lähteistä*
- *kirjaston käyttö*
- *tieto- ja viestintätekniikan hyödyntäminen*

ARVIOINTI

- *jatkuva havainnointi*
- *itsearviointi*
- *pariarviointi*
- *ryhmäarviointi*
- *arviointikeskustelu*
- *kirjallisten tuotosten arviointi*
- *kirjalliset kokeet*
- *kuullun ymmärtämisen seuranta*
- *luetun ymmärtämisen seuranta*

7.2 Äidinkieli ja kirjallisuus, suomi toisena kielenä

Suomenkielisen koulutuslautakunnan 12.5.2004 hyväksymä

1.Ik

TAVOITTEET

Oppilas

- rohkaistuu käyttämään suomen kieltä, oppii ääntämään suomen kieltä selkeästi ja saamaan itsensä ymmärretyksi jokapäiväisissä tilanteissa sekä selviämään koulumaailman eri tilanteissa AK1, AK3
- tiedostaa suomen kielen sanojen taipumisen
- oppii lukutaitoa
- laajentaa sanavarastoaan
- oppii kirjoitustaitoa
- tutustuu tärkeimpiin suomalaisiin juhlapäiviin AK2

KESKEISET SISÄLLÖT

Oppilas

- opettelee selviytymään arkipäivän tilanteissa, pyytämään apua ja esittämään kysymyksiä sekä ymmärtämään jokapäiväisiä ohjeita, pyyntöjä ja kieltoja AK1, AK3
- tutustuu sanojen taivuttamiseen harjoitellen verbin aktiivin persoonataivutuksen preesensia sekä myöntö- ja kieltomuotoja
- harjoittelee lukutaitoa ja innostuu käyttämään sitä sekä tutustuu joihinkin kansansatuihin ja tavallisimpiin loruihin ja runoihin AK2, AK3
- opettelee käyttämään jokapäiväiseen elämään liittyvää sanastoa (koti, koulu, ruoka, ihminen, lukusanat, viikonpäivät)
- opettelee pien- ja suuraakkosia ja harjoittelee sanatason oikeinkirjoitusta
- tutustuu tärkeimpiin suomalaisiin juhlapäiviin, niiden merkitykseen ja viettotapoihin AK2

2. Ik

TAVOITTEET

Oppilas

- tottuu käyttämään suomen kieltä pelkäämättä virheitä
- lisää tietämystään suomen kielen sanojen taipumisesta
- osaa lukea lyhyitä suomenkielisiä tekstejä
- laajentaa jokapäiväiseen elämään liittyvää sanastoa
- kehittää kirjoitustaitoaan
- tutustuu suomalaiseen kulttuuriperintöön ja tapakulttuuriin AK2

KESKEISET SISÄLLÖT

Oppilas

- kertoo itseensä ja jokapäiväiseen elämäänsä liittyvistä asioista, harjoittelee keskustelemaan tutuista aihepiireistä sekä käyttämään puheessaan oikeita muotoja AK3
- harjoittelee paikallissijojen käyttöä ja tavallisimpia rektioita ja tulee tietoiseksi verbin perusmuodosta sekä imperfektistä
- oppii sujuvaa ja ymmärtävää lukemista sekä lukee ikä- ja taitotasolleen sopivia lyhyitä tekstejä, esimerkiksi satuja, loruja ja runoja
- opettelee hallitsemaan jokapäiväiseen elämään liittyvän sanaston lisäksi aikaa, luontoon ja laajemmin ympäristöönsä liittyvää sanastoa (esim. kellonajat, kuukaudet)

- harjoittelee kirjoittamaan pieniä kertomuksia ja käsialakirjoitusta sekä tutustuu lauseen tunto-merkkeihin (iso alkukirjain, päättövälimerkit)
- tutustuu suomalaisen arkielämän tapoihin AK2

3. lk

TAVOITTEET

Oppilas

- kykenee ilmaisemaan itseään suomen kielellä ja osaa keskustella vastavuoroisesti AK1, AK3
- tutustuu pääsanaluokkiin ja lisää tietämystään suomen kielen kieliopista
- löytää oleelliset asiat tutusta tekstistä ja syventää lukutaitoaan
- laajentaa sanavarastoaan
- syventää kirjoitustaitoaan
- tutustuu suomalaiseen kulttuuriperintöön ja oppii vertailemaan omaa ja suomalaista kulttuuria ja arvostamaan molempia kulttuureja AK2

KESKEISET SISÄLLÖT

Oppilas

- harjoittelee vuorovaikutustaitoja ja opettelee kertomaan johdonmukaisesti tapahtumaketjun AK3
- opettelee tunnistamaan pääsanaluokat (substantiivi, adjektiivi, verbi) sekä käyttämään astevaihtelua tutuissa sanoissa ja hallitsemaan verbin myönteiset ja kielteiset persoonamuodot presensissä ja imperfektissä
- tutustuu taitotasolleen sopiviin asiateksteihin ja kaunokirjallisiin teksteihin
- oppii ajan ilmaisemiseen liittyvää sanastoa ja ilmaisemaan vastakohtaisuutta ja samankaltaisuutta
- kirjoittaa pieniä tarinoita kokonaisiin lausein
- tuntee suomalaisia kansansatuja ja muita suomalaiseen kulttuuriin kuuluvia satuja ja kertomuksia sekä tuntee joitakin Kalevalan tapahtumia ja tuo esille oman kulttuurinsa arkipäivään ja juhliin liittyviä tapoja ja tottumuksia AK2

4. lk

TAVOITTEET

Oppilas

- ymmärtää eri aihepiireihin liittyvää puhetta AK3
- tuntee suomen kielen rakennetta ja peruskielioppia ja hallitsee pääsanaluokat
- syventää ymmärtävää lukemista
- laajentaa sana- ja käsitevarastoaan
- osaa kirjoittaa johdonmukaisesti etenevää tekstiä
- tuntee eri maiden kulttuuriperintöä ja syventää tietojaan suomalaisesta tapakulttuurista AK2

KESKEISET SISÄLLÖT

Oppilas

- vertailee ja keskustelee havainnoistaan AK1
- tutustuu adjektiiviattribuutin ja pääsanan kongruenttiin taivutukseen, käyttää adjektiivien vertailumuotoja ja tutustuu kaikkiin sanaluokkiin
- tutustuu lasten- ja nuorten kirjallisuuteen ja kertoo lukemastaan pääasiat omin sanoin sekä harjoittelee löytämään asiatekstistä olennaisen tiedon AK2, AK3
- tutustuu sanojen luokitteluun (ylä- ja alakäsitteet) ja opettelee käyttämään oppiaineiden peruskäsitteistöä ja sanastoa
- tuntee päättövälimerkit ja isot alkukirjaimet ja niiden käytön ja tutustuu pilkun käyttöön
- tutustuu eri maiden sananlaskuihin, kansansatuihin ja kertomuksiin AK2

5. lk

TAVOITTEET

Oppilas

- syventää vuorovaikutustaitojaan AK1, AK3
- syventää suomen kielen rakenteen ja kieliopin tuntemusta
- tuntee erilaisia tekstityyppejä AK3
- pyrkii laajentamaan itse aktiivisesti sanavarastoaan
- osaa kirjoittaa johdonmukaisesti etenevää tekstiä
- pyrkii ymmärtämään suomalaisia ja suomalaista kulttuuria sekä sitä arvomaailmaa, mihin suomalainen yhteiskunta perustuu AK2

KESKEISET SISÄLLÖT

Oppilas

- haastattelee ja tekee muistiinpanoja ja harjoittelee suullisen esittämisen taitoja AK1, AK3
- opettelee aktiivin ja passiivin eri aikamuodot sekä löytämään selkeistä lauseista subjektin, predikaatin ja objektin
- tutustuu erilaisiin teksteihin (esim. uutinen, mainos) ja lukee vähintään yhden kokonaisen kirjan AK3
- laajentaa sanavarastoaan lukemalla, käyttämällä sanakirjaa, kysymällä ja tekemällä muistiinpanoja oppitunneilla sekä tutustuu sanojen johtamisen pääperiaatteisiin
- kirjoittaa kertomuksen tai lyhennelmän
- etsii esimerkiksi sanomalehdistä erilaisia tiedonhankkimistapoja käyttäen tietoa suomalaisesta kulttuurista AK2, AK7

6. lk

TAVOITTEET

Oppilas

- tutustuu erilaisiin suullisiin esitystapoihin ja -tilanteisiin ja ymmärtää tilannesidonnaisen kielenkäytön tärkeyden
- hallitsee oikeakielisyyden yleisperiaatteet
- osaa luokitella tekstejä niiden sisällön ja käyttötarkoituksen mukaan ja tutustuu suomalaiseen kirjallisuuteen AK2
- kasvattaa sanavarastoaan
- oppii laatimaan erilaisia tekstejä
- harjoittelee kriittistä suhtautumista tiedotusvälineisiin AK3

KESKEISET SISÄLLÖT

Oppilas

- opettelee valitsemaan puhetilanteeseen sopivan rekisterin (esim. kirjakieli, puhekieli, slangi) sekä ilmaisemaan kohteliaasti mielipiteensä, tutustuu erilaisiin esitystapoihin (esim. esitelmä, näytelmä, lausunta) AK1, AK2, AK3
- oppii muodostamaan monikollisia sijamuotoja, harjoittelee objektin käyttöä myönteisissä ja kielteisissä lauseissa, tutustuu moduksiin sekä ymmärtää tavallisimpia lauseenvastikkeita ja lyhenteitä
- laajentaa mediatietouttaan (esim. uutinen, mielipidekirjoitus, mainos) ja tutustuu ainakin nimeltä suomalaisiin kirjailijoihin ja teoksiin (esim. Kalevala ja sen henkilöhahmot) AK2, AK3
- kasvattaa sanavarastoaan päätelemällä sanojen merkityksiä teksti- tai asiayhteyden perusteella
- saa kokemusta vaikuttamaan ja tiedottamaan pyrkivien tekstien laatimisesta (esim. mainos, mielipide, uutinen, juliste, luokkalehden tekeminen)
- opettelee arvioimaan kriittisesti tiedotusvälineitä ja mainoksia sekä ymmärtämään niiden merkityksen yhteiskunnassa AK3

MENETELMÄT

Suomea toisena kielenä opetettaessa on mahdollisimman tarkasti kartoitettava oppilaan kielellinen alkutilanne. Opetuksen edetessä ja arvioinnissa on otettava huomioon oppilaan ikä ja kulttuuriset taustatekijät.

- *kuuntelu, katselu*
- *yhteistoiminnallinen oppiminen*
- *opetuskeskustelu*
- *kirjalliset harjoitteet*
- *projektit integroituina muihin oppiaineisiin*
- *lukemaan opettaminen eri menetelmin*
- *lukeminen itsenäisesti, pareittain, lukupiireissä*
- *lukutoukka, lukupuu, lukupäiväkirja, lukudiplomi*
- *kirja-arvostelut*
- *kirjoittamaan opettaminen*
- *sanelut*
- *toistokirjoitukset*
- *käsitekartat*
- *erilaisten tekstien tuottaminen*
- *prosessikirjoittaminen*
- *suullinen esittäminen*
- *leikit*
- *eläytyminen, draama*
- *väittely*
- *tiedonhaku eri lähteistä*
- *kirjaston käyttö*
- *tieto- ja viestintätekniikan hyödyntäminen*

ARVIOINTI

- *jatkuva havainnointi*
- *itsearviointi*
- *pariarviointi*
- *ryhmäarviointi*
- *arviointikeskustelu*
- *kirjallisten tuotosten arviointi*
- *kirjalliset kokeet*
- *kuullun ymmärtämisen seuranta*
- *luetun ymmärtämisen seuranta*

7.3 Vieraat kielet, englanti

Suomenkielisen koulutuslautakunnan 12.5.2004 hyväksymä

Englanti A1 -kielenä

3. lk

TAVOITTEET

Kielitaito AK3

Oppilas oppii

- *vahvistamaan tietoisuuttaan äidinkielen ja vieraiden kielten käytöstä viestinnän välineenä että englannin puhuttu ja kirjoitettu kieli eroavat toisistaan*
- *tiedostamaan myönteisen asenteen merkityksen kielten opiskelua ja eri kulttuureita kohtaan ymmärtämään opettajan kohdekielellä antamat toistuvat ohjeet*
- *englannin kielelle tyypillisiä äänteitä sanatasolla*
- *kommunikoimaan arkipäivän viestintätilanteissa ymmärtämään lyhyen, puhutun ja kirjoitetun kielen keskeisimmän sisällön*

- kirjoittamaan englannin kielen perussanoja ja lyhyitä viestejä oman kielellisen kompetenssinsa mukaan

Kulttuuritaidot AK2

Oppilas oppii

- ikätasoaan vastaavan kohdekielen kulttuurin piirteitä
- käyttämään kohdekielen kulttuurille tyypillisiä arkipäivän fraaseja mallin mukaan ohjatusti

Opiskelustrategiat AK1

Oppilas oppii

- huolehtimaan kotitehtävistä ja koulutarvikkeista
- käyttämään oppikirjoja ohjatusti
- työskentelemään yhdessä parin ja/tai ryhmän kanssa ohjatusti
- itsearvioinnin alkeita

KESKEISET SISÄLLÖT

Tilanteet ja aihepiirit

- oppilas itse ja hänen lähiympäristönsä AK1
- asioiminen arkipäivän tutuissa tilanteissa mallin mukaan
- aika: viikonpäivät
- numerot 1-20

Rakenteet

- sanojen ryhmittelyä käytön mukaan
- lyhyet lauseet mallin mukaan
- omistaminen ja osaaminen
- yksikkö ja monikko

Viestintästrategiat

- tuttujen sanojen tunnistaminen tekstistä ja puheesta, aiheen ymmärtäminen
- lyhyiden ohjeiden ja dialogien ymmärtäminen sekä tuttuihin fraaseihin reagoiminen
- mallin avulla ääneen lukeminen
- helppoihin suullisiin ja kirjallisiin kysymyksiin vastaaminen

4. lk

TAVOITTEET

Kielitaito AK3

Oppilas oppii

- käyttämään tuntitilanteeseen liittyviä pyyntöjä ja rohkaisuja ohjatusti
- tuottamaan englannin kielelle tyypillisiä äänneitä lauseissa mallin mukaan
- kommunikoidaan tutuissa arkipäivän viestintätilanteissa ohjatusti
- ymmärtämään lyhyen, puhutun ja kirjoitetun kielen keskeisimmän sisällön
- kirjoittamaan englannin kielen perussanoja ja lyhyitä viestejä oman kielellisen kompetenssin mukaan

Kulttuuritaidot AK2

Oppilas oppii

- ikätasoaan vastaavan kohdekielen kulttuurin piirteitä
- käyttämään kohdekielen kulttuurille tyypillisiä arkipäivän fraaseja mallin mukaan

Opiskelustrategiat AK1

Oppilas oppii

- käyttämään muutamia opiskelustrategioita ohjatusti

- käyttämään oppikirjoja itsenäisesti opiskelussaan
- työskentelemään parin ja/tai ryhmän kanssa ilman jatkuvaa ohjausta
- tunnistamaan omia vahvuuksiaan ja heikkouksiaan itsearviointin avulla

KESKEISET SISÄLLÖT

Tilanteet ja aihepiirit

Luokalla 3 esiin tulleiden asioiden kertaamisen lisäksi

- itsestä kertominen laajemmin
- asioiminen palvelutilanteissa mallin mukaan
- tutustuminen aakkosiin
- keskeisten äänteiden tunnistaminen äännemerkkien avulla
- aika: kellonajat
- numerot 1-100

Rakenteet

Luokalla 3 esiin tulleiden asioiden kertaamisen lisäksi

- persoonapronominit ja omistusmuodot
- kysymyslauseet preesensissä
- lauserakenteen vahvistaminen
- prepositioita

Viestintästrategiat

- lyhyen puhutun ja kirjoitetun kielen keskeisimmän sisällön ymmärtäminen
- satujen, kertomusten ja dialogien juonen kulun seuraaminen
- tutun tekstin ääneen lukeminen ilman mallia
- valmiiden roolien esittäminen sekä itsestä kertominen suullisesti ja kirjallisesti

5. lk

TAVOITTEET

Kielitaito AK3

Oppilas oppii

- käyttämään ohjeita, pyyntöjä, rohkaisuja ilman jatkuvaa ohjausta
- kielen intonaatiota ja rytmisiä sekä vahvistaa äänteiden tuottamista
- kommunikoidaan tutuissa arkipäivän viestintätilanteissa mallin mukaan
- etsimään tietoa erilaisista lähteistä
- kirjoittamaan lyhyitä viestejä

Kulttuuritaidot AK3

Oppilas oppii

- käyttämään kohdekielen kulttuurille tyypillisiä arkipäivän fraaseja mallia soveltaen
- tietoja anglosaksisista maista ja tapakulttuureista

Opiskelustrategiat

Oppilas oppii

- käyttämään opiskelustrategioita ohjatusti
- käyttämään oppikirjoja/oppimateriaalia ja harjoittelee käyttämään sanakirjaa
- käyttämään pari/ryhmätyöskentelyä tärkeänä kielen harjoittelutapana
- käyttämään itsearviointia omien heikkouksien ja vahvuuksiensa kartoittamiseen opiskelun tukena
- käyttämään tietotekniikkaa kielen opiskelun tukena AK7

KESKEISET SISÄLLÖT

Tilanteet ja aihepiirit AK1, AK3

Luokilla 3-4 esiin tulleiden asioiden kertaamisen lisäksi

- ikäkauteen liittyvät vapaa-ajan toiminnot
- asioiminen palvelutilanteissa mallia soveltaen
- aakkoset
- aika: kuukaudet
- numerot 1-1000

Rakenteet

Luokilla 3-4 esiin tulleiden asioiden kertaamisen lisäksi

- yleispreesens
- kestopreesens alustavasti
- järjestysluvut
- säännöllinen imperfekti
- prepositioita
- adjektiivien vertailua
- artikkelit

Viestintästrategiat

- yksittäisen tiedon löytäminen lyhyestä tekstistä tai puheesta ohjatusti
- oman lyhyen suullisen tai kirjallisen viestin tuottaminen
- rutiininomaisesta, lähipiiriin liittyvästä haastattelusta selviytyminen
- tavallisista asioimistilanteista selviytyminen mallin avulla

6. lk

TAVOITTEET

Kielitaito AK3

Oppilas oppii

- tekemään omia suullisia esityksiä ohjatusti
- harjoittelee intonaatiota, rytmiä ja ääniteitä sekä sana- että lausetasolla
- kommunikoidaan tutuissa arkipäivän viestintätilanteissa
- kirjoittamaan lyhyitä tekstejä apuneuvoja käyttäen ohjatusti

Kulttuuritaidot AK2

Oppilas oppii

- lisätietoja anglosaksisista maista ja kulttuureista
- vertailemaan suomalaisen ja anglosaksisten maiden kulttuureja
- kulttuurille ominaisen vapaamuotoisen keskustelun alkeita

Opiskelustrategiat AK1

Oppilas oppii

- käyttämään opiskelustrategioita
- toimimaan vastuullisesti ja yritteliäästi kielenoppimistilanteissa yhdessä muiden kanssa
- käyttämään sanakirjaa sekä muita tiedonlähteitä
- käyttämään itsearviointia arvioidessaan työskentelyään ja kielitaitonsa eri alueita suhteessa annettuihin tavoitteisiin

KESKEISET SISÄLLÖT

Tilanteet ja aihepiirit

Luokilla 3-5 esiin tulleiden asioiden kertaamisen lisäksi

- nuorisokulttuuriin tutustumista
- asioiminen itsenäisesti arkipäivän tutuissa tilanteissa
- numerot ja aika

Rakenteet

Luokilla 3-5 esiin tulleiden asioiden kertaamisen lisäksi

- yleispreesensin vahvistaminen
- epäsäännöllinen imperfekti
- ainesanoja
- prepositioita
- adjektiivien vertailua

Viestintästrategiat

- yksittäisen tiedon löytäminen tekstistä tai puheesta
- suullisen tai kirjallisen viestin tuottaminen itselle läheisestä aiheesta
- puhekumppanin huomioiminen ja tukeminen suullisessa vuorovaikutuksessa
- arkipäivän vapaamuotoisista keskustelutilanteista selviäminen

Englanti A2 -kielenä

4. lk

Opetuksessa sovelletaan englanti A1 -kielenä 3. ja 4. luokan opetussuunnitelmia.

5. lk

Opetuksessa sovelletaan englanti A1 -kielenä 4. ja 5. luokan opetussuunnitelmia.

6. lk

Opetuksessa sovelletaan englanti A1 -kielenä 5. ja 6. luokan opetussuunnitelmia siten, että 6. luokan lopussa oppilaat ovat saavuttaneet A1-kielen opetussuunnitelman mukaiset tavoitteet.

MENETELMÄT

1.-2. lk

Vierasta kieltä opitaan alkuopetuksessa laulujen, leikkien ja lorujen avulla. Kohdekieleen ja kulttuuriin tutustutaan päivittäisten tervehdysten ja sanontojen sekä sanojen opettelussa. Ilmaisukyky ja -halu edistyvät yksilöllisesti, joten kehittyvälle kielitaidolle annetaan tilaa ja aikaa.

3.-4.lk

Sanoja ja lauseita opitaan myös kirjoittamaan vähitellen. Kulttuuri- ja viestintätaidot kehittyvät kielitaidon ohessa, mm. oppikirjojen tekstien välityksellä. Monipuolisten harjoitusten, itsearviointin ja opetuskeskustelujen avulla oppilas omaksuu kielen oppimiseen tarvittavia työskentelytaitoja.

5.-6.lk

Opetukseen sisältyy lisäksi yhä enemmän tekstin- ja kuullunymmärtämistä sekä vieraan kielen omaa tuottamista - suullisesti ja kirjallisesti. Kulttuuri- ja opiskelutaitoja vahvistetaan mm. itsenäisillä tiedonhankintatehtävillä, ryhmätöiden, esitelmien tms. kautta.

Eri vuosiluokilla käytetään vaihtelevasti mm. seuraavia työmuotoja: leikit ja pelit, musiikki, lorut ja laulut, dramatisointi ja roolileikit, kuvallinen ilmaisu, pari- ja ryhmätyöskentely, itsenäinen työskentely, kirjeenvaihto, video, cd-rom, Internet ja kansainväliset projektit.

ARVIOINTI

Arviointi perustuu oppilaan kieli- viestintä- ja kulttuuritaitojen sekä opiskelustrategioiden kehittämiseen opetuksen sisältöjen mukaisesti. Arviointimenetelminä käytetään mm. jatkuvaa seurantaa ja siihen liittyviä keskusteluja, itsearviointia, suullisia ja kirjallisia tekstejä sekä portfolioita.

Alkuopetuksessa oppilaan osallistumista ja aktiivisuutta seurataan, ja kielen opiskelu mainitaan todistuksessa. Kirjallinen taitojen arviointi alkaa vasta 3. vuosiluokalta.

7.4 Vieraat kielet, ranska

Suomenkielisen koulutuslautakunnan 12.5.2004 hyväksymä

Ranska A1 -kielenä

1. lk Varhennettu ranskan opetus

TAVOITTEET

Oppilas

- tulee tietoiseksi kielestä viestinnän välineenä, ja huomaa, että äidinkielen lisäksi on muitakin kieliä. Näin oppilas huomaa ranskan kielen erilaisuuden äidinkieleen verrattuna
- omaksuu myönteisen asenteen ranskan kieltä ja ranskankielistä kulttuuria kohtaan AK2
- rohkaistuu toiminnallisten ja leikinomaisten menetelmien avulla käyttämään kieltä suullisesti AK3
- toistaa kuultua kieltä
- saa pohjaa kielenopiskelutaidoille ja myöhemmille kieliopinnoille

KESKEISET SISÄLLÖT

- Ranskan lippu ja pääkaupunki AK2
- tervehtiminen, kiittäminen ym. tavallisia arkipäivän sanontoja AK3
- lukusanat 1-20
- värit
- eläimiä
- lauluja, loruja ja leikkejä

2.lk Varhennettu ranskan opetus

TAVOITTEET

- jatkaa myönteisen asenteen omaksumista vieraita kieliä kohtaan
- käyttää kokemuspäiriinsä kuuluvaa helppoa sanastoa suullisessa kommunikaatiossa AK3
- leikkii ja toimii ranskan kielellä AK3
- oppii huomaamaan, että omassa äidinkielessä ja ranskassa kirjoitettu ja puhuttu kieli eroavat toisistaan

KESKEISET SISÄLLÖT

- Vahvistetaan ja kerrataan 1. luokalla opittuja asioita, ja jokapäiväiseen elämään liittyvää perussanastoa esim. vaatteita AK1
- aakkoset
- tutustuminen muutamiin Ranskan kaupunkeihin AK2
- arkipäivän tilanteita esim. jäätelön ostaminen AK3
- lauluja, loruja ja leikkejä

3.Ik

TAVOITTEET

Kielitaito AK3

Oppilas

- harjoittelee ranskankielelle tyypillisiä äänneitä, sidontaa ja intonaatiota esim. väite / kysymyslauseessa
- oppii kommunikoidaan ohjatusti arkipäivän hyvin konkreettisissa ja itselleen läheisissä viestintätilanteissa
- oppii ymmärtämään opettajan ranskaksi antamat ohjeet, ja lyhyen puhutun ja kirjoitetun kielen keskeisen sisällön
- aloittaa aktiivisen sanaston harjoittelun ja ranskankielisiin teksteihin tutustumisen
- harjoittelee kirjoittamaan ranskankielisiä sanoja ja lauseita mallin mukaan

Kulttuuritaidot AK2

Oppilas

- tutustuu ranskankielisiin lauluihin, loruihin, leikkeihin, satuihin
- tutustuu Ranskaan: pääkaupunki ja joitakin sen nähtävyyksiä, lippu ja muutamia juhlapäiviä
- tutustuu kohteliaisuusmuotoihin kuten teitittelyyn, Madame, Monsieur, s'il vous plaît, voilà, ja käyttämään niitä

Opiskelustrategiat AK1

Oppilas

- tutustuu kielenopiskelun tiedonhankinta- ja työskentelytaitoihin. Tavoitteena on, että oppilaalle kehittyvät hyvät kielenopiskelutottumukset
- oppii ymmärtämään säännöllisen työskentelyn kuten sanojen mieleen painamisen ja läksyjien tekemisen merkityksen kielenopiskelussa, ja huolehtimaan opiskeluvälineistään
- harjaantuu oppikirjan ja sanaston käyttöön
- totuttelee pari- ja ryhmätyöskentelyyn
- opettelee huolehtimaan työskentely-ympäristönsä siisteydestä ja viihtyisyydestä
- totuttelee itsearviointiin

KESKEISET SISÄLLÖT

Tilanteet ja aihepiirit

- oppilas itse ja hänen lähiympäristönsä AK1
- aakkoset
- lukusanat 0-31
- värit
- lasten elämään läheisesti liittyviä substantiiveja
- aikakäsitteitä: viikonpäivät, kuukaudet, vuodenaajat, kellonajoista tasatunnit
- tervehtiminen, itsensä esittely / itsestä ja perheestä kertominen
- asiointia tavallisissa arkipäivän tilanteissa
- aihepiirit ovat osin kertausta, mikäli kieltä opiskeltu jo 3. luokkaa aiemmin

Rakenteet

- artikkelit: maskuliini ja feminiini, yksikkö ja monikko alustavasti
- keskeiset prepositiot
- il y a alustavasti
- verbit: pohjustetaan être ja avoir-verbeyä sekä tutustutaan muutamiin -er -päätteisiin verbeihin alustavasti
- tutustutaan omistuspronomineihin alustavasti

Viestintästrategiat

- hitaan puheen ja lyhyehkön tekstin aiheen tunnistaminen
- yksittäisen tiedon löytäminen lyhyestä tekstistä ja puheesta ohjatusti
- lyhyen oman suullisen tai kirjallisen viestin suunnittelu
- omaan kirjalliseen oppimateriaaliin tukeutuminen tekstin tulkitsemisessa ja tuottamisessa

4.Ik

TAVOITTEET

Kielitaito AK3

Oppilas oppii

- lisää ranskankielen ääntämistä
- kommunikoidaan arkipäivän viestintätilanteissa ohjatusti
- ymmärtämään lyhyen puhutun ja kirjoitetun kielen keskeisimmän sisällön
- kirjoittamaan lyhyitä tekstejä esim. mallia muuntaen

Kulttuuritaidot AK2

Oppilas

- tutustuu edelleen ikätasoaan vastaavaan ranskankielisen kulttuurin piirteisiin

Opiskelustrategiat

Oppilas

- harjaantuu tekemään pari- ja ryhmätyötä
- oppii käyttämään oppikirjoja itsenäisesti, ja painamaan mieleen sanoja ja rakenteita
- tutustuu sanakirjan käyttöön apuvälineenä

KESKEISET SISÄLLÖT

Tilanteet ja aihepiirit

- itsestä, lemmikistä, perheestä kysyminen ja kertominen (mm. ammattien avulla)
- lisää substantiiveja: hedelmiä, eläimiä, vaatteita, sukulaisuussanoja ja arkiesineitä
- asioiden kuvailua mm. värein ja lukusanoin
- asioiminen kaupassa

Rakenteet

- olla ja omistaa -verbit sekä muutamia -er -päätteisiä verbejä
- kerrataan yksikkö ja monikko, epämääräinen ja määräinen artikkeli
- il y a ja prepositiorakenteita
- kieltosanat ne...pas
- omistuspronomininit
- lukusanat 0-100
- värisanojen taipuminen lauseessa
- keskeistä sanastoa

Viestintästrategiat

- puheen (tarvittaessa toistetun) ja tekstin aiheen tunnistaminen
- yksittäisen tiedon löytäminen tekstistä ja puheesta ohjatusti
- lyhyen oman suullisen tai kirjallisen viestin suunnittelu
- omaan kirjalliseen oppimateriaaliin tukeutuminen tekstin tulkitsemisessa ja tuottamisessa

5.Ik

TAVOITTEET

Kielitaito AK3

Oppilas

- harjoittelee rakenteita suullisesti ja kirjallisesti lauseita tuottamalla
- oppii kommunikoidaan arkipäivän viestintätilanteissa itsenäisemmin

Kulttuuritaidot AK2

- Ranskan maantietoa: maakuntia, kaupunkeja, meret, joet, vuoristot
- ranskalainen koulujärjestelmä

Opiskelustrategiat

Oppilas

- oppii käyttämään oppikirjoja ja sanakirjaa itsenäisesti omien tuotostensa apuna
- työskentelee oma-aloitteisesti ja käyttää tarvittaessa myös apuvälineitä
- työskentelee parin kanssa / ryhmässä suullisesti ja kirjallisesti
- tutustuu tietotekniikan käyttöön kielenopiskelun apuvälineenä

KESKEISET SISÄLLÖT

Tilanteet ja aihepiirit

- henkilön arkielämästä kertominen laajemmin
- vapaa-aika ja harrastukset
- koti- ja kotityöt
- lukujärjestys, kouluaineet
- sää
- luontosanastoa
- Euroopan maita, pääkaupunkeja, kieliä ja kansallisuuksia
- ilmansuunnat
- kellonajat
- päivämäärät

Rakenteet

Uudet keskeiset rakenteet:

- verbintaivutus presensissä: tavallisimpien epäsäännöllisten ja -er -loppuisten verbien taivutus, tutustutaan alustavasti - re -loppuisiin verbeihin
- genetiivi
- prepositiorakenteita syventäen

Viestintästrategiat

- puheen ja tekstin aiheen ja pääasioiden tunnistaminen
- yksittäisen tiedon löytäminen tekstistä ja puheesta
- oman suullisen tai kirjallisen viestin suunnittelu esim. kortti tai kirje
- puhekkumppanin apuun tukeutuminen suullisessa vuorovaikutuksessa
- tuttuun kirjalliseen oppimateriaaliin tukeutuminen tekstin tulkitsemisessa ja tuottamisessa

6.Ik

TAVOITTEET

Kielitaito (AK3)

Oppilas

- oppii kommunikoidaan arkipäivän viestintätilanteissa itsenäisemmin

- oppii laatimaan lyhyehköjä kirjoitelmia sanakirjaa apuna käyttäen
- harjoittelee laatimaan ja esittämään omia lyhyitä keskusteluja eri aihepiireistä
- oppii ääntämään ja lukemaan tekstiä ääneen sujuvammin

Kulttuuritaidot AK2

- ranskaa puhuvia maita
- Pariisi
- koulu Suomessa ja Ranskassa
- ranskalainen ruokakulttuuri
- lauluja

Opiskelustrategiat

Oppilas oppii

- asettamaan itselleen tavoitteita, pyrkii niihin, ja oppii arvioimaan työskentelyään ja itseään kielennoppijana omien edellytystensä mukaisesti
- ymmärtämään säännöllisen ja pitkäjänteyksen työn merkityksen tavoitteiden saavuttamiseksi, koska kielen oppimisessa uudet asiat rakentuvat aiemmin opitulle

KESKEISET SISÄLLÖT

Tilanteet ja aihepiirit

- tien kysyminen ja neuvominen AK6
- ruokailu / ravintola AK2
- henkilön ulkonäön kuvailu
- asuminen maalla ja kaupungissa

Rakenteet

Uudet keskeiset rakenteet:

- kysymysrakenteet
- aller-futuuri
- passé composé
 - avoir-apuverbillä säännöllisiä ja epäsäännöllisiä verbejä
 - être-apuverbillä verbit aller ja venir
- à / de + määräinen artikkeli
- adjektiivin taipuminen ja paikka

Viestintästrategiat

- puheen ja tekstin aiheen ja pääasioiden tunnistaminen
- rajatun tiedon löytäminen tekstistä ja puheesta
- oman pitemmän suullisen tai kirjallisen viestin suunnittelu
- puhekumppanin apuun ja nonverbaaliseen viestintään tukeutuminen suullisessa vuorovaikutuksessa
- muuhunkin kuin tuttuun kirjalliseen oppimateriaaliin tukeutuminen tekstin tulkitsemisessä ja tuottamisessa

MENETELMÄT

Katso kohta 7.3 Vieraat kielet, englanti

ARVIOINTI

Katso kohta 7.3 Vieraat kielet, englanti

7.5 Vieraat kielet, saksa

Suomenkielisen koulutuslautakunnan 12.5.2004 hyväksymä

Saksa A1 -kielenä

1.lk Varhennettu saksan opetus AK 1-2

TAVOITTEET

Oppilas

- tulee tietoiseksi saksan kielen erilaisuudesta äidinkieleen verrattuna
- kiinnostuu saksan kielen opiskelusta ja saksankielisten maiden kulttuureista
- rohkaistuu suulliseen tuottamiseen sana- ja sanontatasolla leikkien ja toiminnan avulla
- tutustuu kielenopiskelutaitoihin.

KESKEISET SISÄLLÖT

- itsensä esittelyyn ja päivittäisiin rutiineihin (tervehdykset, kuulumiset, sää) liittyvät sanonnat
- luokanopetuksessa jo käsitellyt teemat sanastollisesti:
 - värit
 - luvut 0-12, kellonajat tasatunnein, vuodenaajat, viikonpäivät
 - perhe, koti, kotieläimiä, koulutarvikkeet
 - ruokia ja juomia
- laulut, lorut ja leikit, jotka liittyvät kulloiseenkin teemaan
- Saksaan liittyviä kulttuurisia ja maantieteellisiä asioita pääpiirteittäin, esimerkiksi tyypillisimmät juhlat, lippu, pääkaupunki

2. lk Varhennettu saksan opetus AK1-2

TAVOITTEET

Oppilas

- vahvistaa myönteistä asennettaan saksan kieltä kohtaan sekä rohkeuttaan puhua saksan kieltä
- leikkii ja laulaa saksan kielellä sekä osaa toimia yksinkertaisten saksankielisten ohjeiden mukaan
- tekee opettajan ohjaamana havaintoja saksan ja suomen kielen puhumisen ja kirjoittamisen erilaisuudesta, esim. erilaisista äänneistä ja kirjaimista
- kirjoittaa mallista yksittäisiä sanoja opettajan ohjaamana.

KESKEISET SISÄLLÖT

- kerrataan ja vahvistetaan 1. luokka-asteella opittuja sanoja ja sanontoja
- aakkoset
- luvut 0-20 ja kymmenluvut
- kellonajat (tasat, puolet, vartit), kuukaudet
- keho ja vaatteet
- huonekalut, kulkuneuvot
- kouluaineet
- saksankielisiin maihin liittyviä kulttuurisia ja maantieteellisiä asioita: juhlia, liput, pääkaupungit

3. lk AK1- 4

TAVOITTEET

Kielitaito

Oppilas oppii

- kommunikoidaan suullisesti tutuissa arkielämän tilanteissa
- ymmärtämään saksankielisiä kehoituksia ja ohjeita
- lukemaan saksankielistä tekstiä halliten kielelle tyypillisiä ääntämisen ja intonaation perusteita
- ymmärtämään saksankielisen lauseen muodostamisen peruseriaatteen
- kirjoittamaan mallista sanoja ja lyhyitä lauseita.

Kulttuuritaidot

Oppilas oppii

- saksankielisiin maihin liittyviä perusasioita: pääkaupungit, liput ja joitakin juhlia
- myönteisen asenteen saksankieltä ja kulttuuria kohtaan.

Opiskelustrategiat

Oppilas oppii

- itsenäisen työskentelyn ja parityöskentelyn luokkatilanteessa
- oppikirjojen käytön
- läksyjen teon merkityksen pitkäjänteisessä kielenopiskelussa
- arvioimaan omaa työskentelyään ohjatusti.

KESKEISET SISÄLLÖT

Tilanteet ja aihepiirit

- kanssakäyminen ihmisten kanssa: tervehtiminen, hyvästely ja kuulumiset
- itsestä ja omasta perheestä kertominen, henkilötietojen kysyminen
- asioiden kuvailu värein ja lukusanoin
- kehonosia, ruokailutilanne
- koti, huoneet, huonekalut
- luontoon liittyviä sanoja, sää
- aiheisiin liittyviä lauluja, loruja ja leikkejä

Rakenteet

Opetellaan:

- aakkoset
- substantiivien suvut
- persoonapronominit
- verbien perusmuoto ja preesenstaivutus
- adjektiiveja
- kysymyssanoja
- yksinkertainen lauseenmuodostus: myönteiset, kielteiset ja kysyvät lauseet

Viestintästrategiat

- hitaan puheen ja lyhyehkön tekstin aiheen tunnistaminen
- yksittäisen tiedon löytäminen lyhyestä tekstistä ja puheesta ohjatusti
- lyhyen oman suullisen tai kirjallisen viestin suunnittelu
- omaan kirjalliseen oppimateriaaliin tukeutuminen tekstin tulkitsemisessa ja tuottamisessa

4.Ik AK1-4

TAVOITTEET

Kielitaito

Oppilas oppii

- ohjatusti muuntelemaan suullista ilmaisuaan tutuissa arkielämän tilanteissa
- toimimaan itsenäisesti saksankielisten kehotusten ja ohjeiden mukaan
- ymmärtämään tekstistä aiheen ja pääkohtia
- kirjoittamaan itsenäisesti lyhyitä lauseita.

Kulttuuritaidot

Oppilas oppii

- juhliin ja arkipäivän tilanteisiin liittyviä toivotuksia
- teitittelyn
- juhliin liittyviä lauluja.

Opiskelustrategiat

Oppilas oppii

- toimimaan vastuullisesti ja yritteliäästi kielenoppimistilanteissa
- itsenäisen ja parityöskentelyn lisäksi pienryhmätyöskentelyä
- muuntelemaan tuttuja ilmaisuja omiksi tuotoksikseen
- oppikirjan lisäksi käyttämään erilaisia tiedonhankintavälineitä kuten sanakirjoja
- arvioimaan työskentelyään itsenäisesti.

KESKEISET SISÄLLÖT

Tilanteet ja aihepiirit

- koulu
- vuodenaikoihin liittyviä harrastuksia ja pelejä
- eurooppalaisia maita ja kieliä
- kulkuneuvoja
- sukulaisten ja perheen esittelyä (esim. ammatteja, lemmikkien kuvailua)
- syntymäpäivät ja onnitteleminen
- vuodenaajat, kuukaudet, viikonpäivät, kellonaikoja

Rakenteet

Kerrataan:

- persoonapronominit ja verbien presenstaivutus, suvun käsite, kysymyssanat ja yksinkertainen lauseenmuodostus

Opetellaan:

- vokaalinmuutosverbejä
- substantiivien monikkoja
- erilaiset kieltosanat: nicht, nein, kein
- isot luvut
- joitakin modaaliverbejä
- lisää adjektiiveja
- verbillä alkava kysymyslause

Tutustutaan:

- imperatiiviin yksikössä
- es gibt -rakenteeseen

Viestintästrategiat

- puheen (tarvittaessa toistetun) ja tekstin aiheen tunnistaminen
- yksittäisen tiedon löytäminen tekstistä ja puheesta ohjatusti

- lyhyen oman suullisen tai kirjallisen viestin suunnittelu
- omaan kirjalliseen oppimateriaaliin tukeutuminen tekstin tulkitsemisessa ja tuottamisessa

5. lk AK1-7

TAVOITTEET

Kielitaito

Oppilas oppii

- ohjatusti ilmaisemaan itseään suullisesti tutuissa arkielämän tilanteissa
- itsenäisesti käyttämään saksankielelle tyypillisiä kohteliaisuusfraaseja
- ymmärtämään aihepiiriltään tutusta tekstistä ja puheesta pääasiat ja tärkeimmät yksityiskohdat
- kirjoittamaan tutusta asiasta lyhyen tekstin ohjatusti.

Kulttuuritaidot

Oppilas oppii

- suomalaisten ja saksalaisten tapojen ja tottumusten eroavaisuuksia
- tuntemaan pääkaupungin lisäksi muita Saksan kaupunkeja ja tutustuu monikulttuuriseen Saksaan.

Opiskelustrategiat

Oppilas oppii

- käyttämään itsenäisesti oppi- ja sanakirjan lisäksi muita tiedonhankintavälineitä kuten tietokonetta
- työskentelemään vastuullisesti ja yritteliäästi erilaisissa kielenoppimistilanteissa
- tunnistamaan omia vahvuuksiaan ja heikkouksiaan kielen opiskelijana
- asettamaan itselleen tavoitteita ja arvioimaan työskentelyään.

KESKEISET SISÄLLÖT

Tilanteet ja aihepiirit

- oman elämänpiirin lisäksi ystävät ja harrastuksia
- asioiden kuvailua, esim. ulkonäkö ja vaatetus
- asioimistilanteita, esim. ostosten teko
- lomatapahtumista kertominen
- Suomeen ja suomalaisiin liittyviä keskeisiä asioita (esim. pääkaupungin ja kotipaikan kuvailua)
- Saksaan tutustuminen joidenkin kaupunkien kautta

Rakenteet

Kerrataan:

- verbien preesenstaivutus ja yksinkertainen lauseenmuodostus

Opetellaan:

- haben ja sein verbien ero
- modaaliverbejä
- teitittely
- akkusatiivi haben -verbin kanssa
- possessiivipronomininit mein ja dein
- lauseen muodostusta käänteistä sanajärjestyksestä ja modaaliverbejä käyttäen

Tutustutaan:

- epämääräisen ja määräisen artikkelin eroon
- adjektiivien komparatiivimuotoihin
- järjestyslukuihin ja päivämääriin
- vaihtoprepositioihin WO -ilmaisissa
- perfektiin (säännölliset verbit)
- saksalle tyypillisiin rakenteisiin: passiivinen man, es gibt, finden mielipiteen ilmaisussa

Viestintästrategiat

- puheen ja tekstin aiheen ja pääasioiden tunnistaminen
- yksittäisen tiedon löytäminen tekstistä ja puheesta
- oman suullisen tai kirjallisen viestin suunnittelu esim. kortti tai kirje
- puhekumppanin apuun tukeutuminen suullisessa vuorovaikutuksessa
- tuttuun kirjalliseen oppimateriaaliin tukeutuminen tekstin tulkitsemisessa ja tuottamisessa

6. lk AK1-7

TAVOITTEET

Kielitaito

Oppilas oppii

- itsenäisesti ilmaisemaan itseään suullisesti tutuissa arkielämän tilanteissa
- käyttämään luontevasti kohteliaisuusfraaseja
- ymmärtämään aihepiiriltään tutusta tekstistä ja puheesta sisällön
- kirjoittamaan tutusta asiasta lyhyen kirjoitelman itsenäisesti.

Kulttuuritaidot

Oppilas oppii

- opettajan opastuksella osavaltio -käsitettä
- tuntemaan Saksan karttaa maantieteellisesti: pinnanmuodostusta, jokia (mm. Rhein), järviä (Bodensee) ja vuoria (esim. Alpit, Schwarzwald)
- muutamia saksankielisen alueen merkkihenkilöitä ja tyypillisiä saksalaisia ruokia.

Opiskelustrategiat

Oppilas oppii

- käyttämään uusia sanoja ja rakenteita omista tuotoksissaan
- arvioimaan työskentelyään ja kielitaitonsa eri alueita suhteessa tavoitteisiin.

KESKEISET SISÄLLÖT

Tilanteet ja aihepiirit

- tien neuvominen ja kysyminen
- asioimistilanteita kuten ravintolassa tilaaminen, lääkärissä käynti
- ympäristö ja luonto, esim. maiseman kuvailua, kierrätys
- viestintä: sähköposti, televisio ja sanoma- ja aikakauslehtiä
- saksankielisiin maihin tutustuminen ja vertailua Suomeen
- saksankielisten maiden juhlia ja tapahtumia kuten Martinpäivä, Nikolaus, jouluku, karnevaalit

Rakenteet

Kerrataan:

- verbien preesenstaivutus, modaaliverbejä ja lauseen muodostusta

Opetellaan:

- isot luvut
- adjektiivien komparatiivi
- vaihtoprepositiot WO -ilmaisuissa
- datiiviprepositioita
- perfektia
- yksikön possessiivipronominit
- artikkelien ja persoonapronominien sijamuotoja
- yksikön imperatiivi
- perfektilauseen sanajärjestys

Viestintästrategiat

- puheen ja tekstin aiheen ja pääasioiden tunnistaminen
- rajatun tiedon löytäminen tekstistä ja puheesta
- oman pitemmän suullisen tai kirjallisen viestin suunnittelu
- puhekumppanin apuun ja nonverbaaliseen viestintään tukeutuminen suullisessa vuorovaikutuksessa
- muuhunkin kuin tuttuun kirjalliseen oppimateriaaliin tukeutuminen tekstin tulkitsemisessä ja tuottamisessa

MENETELMÄT

Katso kohta 7.3 Vieraat kielet, englanti

ARVIOINTI

Katso kohta 7.3 Vieraat kielet, englanti

7.6 Matematiikka

Suomenkielisen koulutuslautakunnan 12.5.2004 hyväksymä

Matematiikan opetuksen tehtävänä on tarjota mahdollisuuksia matemaattisen ajattelun kehittämiseen ja matemaattisten käsitteiden sekä yleisimmin käytettyjen ratkaisumenetelmien oppimiseen. Opetuksen tulee kehittää oppilaan luovaa ja täsmällistä ajattelua, ja sen tulee ohjata oppilasta löytämään ja muokkaamaan ongelmia sekä etsimään ratkaisuja niihin. Matematiikan merkitys on nähtävä laajasti -se vaikuttaa oppilaan henkiseen kasvamiseen sekä edistää oppilaan tavoitteellista toimintaa ja sosiaalista vuorovaikutusta.

Matematiikan opetuksen on edettävä systemaattisesti, ja sen tulee luoda kestävä pohja matematiikan käsitteiden ja rakenteiden omaksumiselle. Konkreettisuus toimii tärkeänä apuvälineenä yhdistettäessä oppilaan kokemuksiin ja ajattelujärjestelmiä matematiikan abstraktiin järjestelmään. Arkipäivän tilanteissa eteen tulevia ongelmia, joita on mahdollista ratkoa matemaattisen ajattelun tai toiminnan avulla, tulee hyödyntää tehokkaasti. Tieto- ja viestintätekniikkaa tulee käyttää oppilaan oppimisprosessin tukemisessa AK7

VUOSILUOKAT 1-2

Vuosiluokkien 1-2 matematiikan opetuksen ydintehtävinä ovat matemaattisen ajattelun kehittäminen, keskittymisen, kuuntelemisen ja kommunikoinnin harjaannuttaminen sekä kokemusten hankkiminen matemaattisten käsitteiden ja rakenteiden muodostumisen perustaksi.

1-2. lk

TAVOITTEET

Oppilas

- oppii keskittymään, kuuntelemaan, kommunikoimaan ja kehittämään ajatteluaan ja saa tyydytystä ja iloa ongelmien ymmärtämisestä ja ratkaisemisesta
- saa monipuolisia kokemuksia eri tavoista esittää matemaattisia käsitteitä; käsitteiden muodostusprosessissa keskeisiä ovat puhuttu ja kirjoitettu kieli, välineet, symbolit
- ymmärtää käsitteiden muodostavan rakenteita
- ymmärtää luonnollisen luvun käsitteen ja oppii siihen soveltuvia peruslaskutaitoja
- oppii perustelemaan ratkaisujaan ja päätelmiään konkreettisin mallein ja välinein, kuvin, kirjallisesti tai suullisesti ja löytää ilmiöistä yhtäläisyyksiä ja eroja, säännönmukaisuuksia sekä syy-seuraussuhteita
- harjaantuu tekemään havaintoja eteen tulevista itsensä kannalta merkityksellisistä ja haasteellisista matemaattisista ongelmista

1. lk

KESKEISET SISÄLLÖT

Luvut ja laskutoimitukset

- lukumäärä, lukusana ja numerosymboli
- lukualue: minimi 0 – 20
- orientoituminen 0 - 20 lukualueella:
 1. lukujonot 1, 2, 3, ..., 20; 0, 2, 4, ..., 20; 0, 5, ..., 20 konkreeteilla välineillä
 2. lukumäärän nimeäminen konkreeteista välineistä
 3. lukumäärän näyttäminen konkreettisin välinein
 4. järjestysluku
- lukujen ominaisuudet: vertailu, luokittelu, järjestykseen asettaminen, lukujen hajottaminen, koostaminen ja kymmeneksi täydentäminen konkreetein välinein
- kymmenjärjestelmän rakentamisen periaatteen pohjustaminen
- yhteen- ja vähennyslaskun käsite erityisesti lukualueella 0 – 20 sekä laskutoimitusten väliset yhteydet luonnollisilla luvuilla, lukualueen 0 – 10 yhteen- ja vähennyslaskujen hallinta ja analogioiden käyttö suuremmalla lukualueella ($2 + 3 = 5$, $12 + 3 = 15$, $20 + 30 = 50$ jne.)
- eri laskutapojen ja välineiden käyttö: palikoita ja kymmenjärjestelmävälineitä, lukusuora, päässä-lasku, paperin ja kynän käyttö
- erilaisten vaihtoehtojen lukumäärän tutkimista

Algebra

- säännönmukaisuuksien, suhteiden ja riippuvuuksien näkeminen kuvista
- yksinkertaisia lukujonoja

Geometria

- tilaorientaatio: ympäröivän tilan avaruudellisten suhteiden kokeminen (liikuntatunnit), havainnointi ja kuvailu; käsitteet edessä, takana, ylhäällä., alhaalla, oikealla ja vasemmalla.
- ympäristössä olevien geometrinen muotojen havainnointi, kuvailu ja nimeäminen
- kaksiulotteisten ja kolmiulotteisten muotojen tunnistaminen, selostaminen ja nimeäminen
- kaksiulotteisten muotojen tekeminen, piirtäminen ja jäljentäminen sekä kolmiulotteisten kappaleiden tunnistaminen ja rakentaminen
- yksinkertaisia peilauksia

Mittaaminen

- mittaamisen periaatteen pohjustaminen
- pituus, massa, tilavuus, aika ja hinta
- mittavälineiden käyttö
- tärkeimpien mittayksiköiden käyttö: senttimetri, metri; kilogramma; litra; tasa- ja puolet tunnit; eurot
- mittaustuloksen arviointi

Tietojen käsittely ja tilastot

- tietojen etsiminen, kerääminen ja tallentaminen
- yksinkertaisten taulukoiden ja diagrammien lukeminen
- koottujen tietojen esittäminen pylväsdiagrammina

2. lk

KESKEISET SISÄLLÖT

Luvut ja laskutoimitukset

- lukumäärä, lukusana ja numerosymboli
- lukualue minimi 0 – 100

- orientoituminen 0 – 100 lukualueella konkreeteilla välineillä (esim. satahelminauhalla)
- lukujonot 2, 4, ..., 100; 10, 20, ..., 100; 5, 10, 15, ..., 100;
- lukujen ominaisuudet: vertailu, luokittelu, järjestykseen asettaminen, lukujen hajottaminen ja koostaminen konkreetein välinein käsiteltävällä lukualueella, kymmeneksi ja sadaksi täydentäminen; parilliset ja parittomat luvut
- kymmenjärjestelmän rakentumisen periaatteen syventäminen
- yhteen- ja vähennyslasku sekä laskutoimitusten väliset yhteydet luonnollisilla luvuilla erityisesti lukualueella 0 – 100, analogioiden käyttäminen
- kertolaskua ja kertotauluja, käsite ja minimi 2-, 5-, ja 10-kertotaulut
- jakolaskua konkreettisilla välineillä
- luvun kaksinkertaistaminen ja puolittaminen
- eri laskutapojen ja välineiden käyttöä: palikoita ja kymmenjärjestelmävälineitä, lukusuora, päässä-lasku, paperin ja kynän käyttö
- erilaisten vaihtoehtojen lukumäärän tutkimista
- murtoluvun käsitteen pohjustaminen konkreetein välinein

Algebra

- säännönmukaisuuksien, suhteiden ja riippuvuuksien näkeminen kuvista
- yksinkertaisia lukujonoja

Geometria

- tilaorientaation, suhde- ja suuntakäsitteiden varmentaminen
- ympäristössä olevien geometrinen muotojen havainnointi, kuvailu ja nimeäminen
- kaksiulotteisten ja kolmiulotteisten muotojen tunnistaminen, selostaminen ja nimeäminen
- kaksiulotteisten muotojen tekeminen, piirtäminen ja jäljentäminen sekä kolmiulotteisten kappaleiden tunnistaminen ja rakentaminen
- geometriset peruskäsitteet, kuten piste, jana, murtoviiva, puolisuora, suora ja kulma
- yksinkertaisia peilauksia ja suurennoksia

Mittaaminen

- mittaamisen periaatteen varmentaminen
- pituus, massa, tilavuus, aika ja hinta
- pinta-alan käsitteen pohjustaminen
- mittavälineiden käyttö
- tärkeimpien mittayksiköiden käyttö ja vertailu: metri, senttimetri; kilogramma; litra, desilitra; varttitunnit, viiden minuutin tarkkuus; eurot
- mittaustuloksen arviointi

Tietojen käsittely ja tilastot

- tietojen etsiminen, kerääminen ja tallentaminen
- yksinkertaisten taulukoiden ja diagrammien lukeminen
- koottujen tietojen esittäminen pylvädiagrammina

VUOSILUOKAT 3-5

Vuosiluokkien 3-5 matematiikan opetuksen ydintehtävinä ovat matemaattisen ajattelun kehittäminen, matemaattisten ajattelumallien oppimisen pohjustaminen, lukukäsitteen ja peruslaskutoimitusten varmentaminen sekä kokemusten hankkiminen matematiikan käsitteiden ja rakenteiden omaksumisen pohjaksi.

3-5. lk

TAVOITTEET

Oppilas

- saa onnistumisen kokemuksia matematiikan parissa
- oppii tutkien ja havainnoiden muodostamaan matemaattisia käsitteitä ja käsitejärjestelmiä
- oppii käyttämään matemaattisia käsitteitä
- oppii peruslaskutaitoja ja ratkaisemaan matemaattisia ongelmia
- löytää ilmiöistä yhtäläisyyksiä ja eroja, säännönmukaisuuksia sekä syy-seuraussuhteita
- perustelee toimintaansa ja päätelmiään sekä esittää ratkaisujaan muille
- oppii esittämään kysymyksiä ja päätelmiä havaintojen pohjalta
- oppii käyttämään sääntöjä ja noudattamaan ohjeita
- oppii työskentelemään keskittyneesti ja pitkäjänteisesti sekä toimimaan ryhmässä

3. lk

KESKEISET SISÄLLÖT

Luvut ja laskutoimitukset

- lukualue minimi 0 - 1000
- kymmenjärjestelmä-käsitteen varmentaminen, tutustuminen 60-järjestelmään kellonaikojen avulla
- lukujen luokittelua, järjestämistä
- kertolaskua, käsitteen varmentaminen ja 1- 10 -kertotaulut
- sisältöjako, ositusjako ja jaollisuus, jakotaulut
- laskualgoritmeja allekkainlaskua ja päässä laskua
- murtoluvun käsite ja mm. suuruusvertailua
- laskutoimitusten tulosten arviointi, tarkistaminen ja pyöristäminen
- sulkeiden käytön pohjustaminen
- erilaisten vaihtoehtojen lukumäärän tutkiminen

Algebra

- lausekkeen käsite
- lukujonojen tulkitseminen ja kirjoittaminen
- säännönmukaisuuksia, suhteita ja riippuvuuksia
- yhtälöiden ja epäyhtälöiden ratkaisujen etsiminen päättelämällä (ja/tai 4. ja 5. luokalla)

Geometria

- suurennoksia ja pienennöksiä
- yhdensuuntaiset ja kohtisuorat suorat (tai 4. tai 5. luokalla)
- mittakaavan pohjustaminen
- peilauksia suoran suhteen, symmetria
- erilaisten monikulmioiden tutkiminen ja luokittelu
- monikulmion piiri ja suorakulmion pinta-ala
- kuvioiden ja kappaleiden geometrinen ominaisuuksien tutkimista
- mittaamisen periaatteen ymmärtämisen vahvistamista
- mittayksiköiden (pituus: mm, cm, m ja km; massa: g ja kg; tilavuus: dl ja l; hinta: euro ja sentti; aika: min, h, d, vk, kk ja a) käyttöä, vertailua ja muuntamista (tai osa näistä myös 4. tai 5. luokalla)
- mittaustuloksen arviointia ja mittauksen tarkistaminen

Tietojen käsittely ja tilastot sekä todennäköisyys

- tietojen etsiminen, kerääminen, tallentaminen ja esittäminen
- yksinkertaisten taulukoiden ja diagrammien lukeminen

4. lk

KESKEISET SISÄLLÖT

Luvut ja laskutoimitukset

- lukualue minimi 0 – 10 000
- lukujen luokittelua, järjestämistä
- kertolaskun varmentamista
- sisältöjako, ositusjako ja jaollisuus, jakotaulujen varmentaminen
- jakolaskualgoritmi, minimi yksinumeroinen jakaja (jakokulma)
- laskualgoritmien varmentamista (yhteen-, vähennys- ja kertolasku)
- päässälaskua
- kellonaikojen varmentamista (analoginen – digitaalinen)
- murtoluvun käsitteen varmentamista, murtolukujen muunnoksia, yhteen- ja vähennyslaskua
- desimaaliluvun käsite, desimaalilukujen yhteen- ja vähennyslaskua (käsite ja laskut: ja/tai 3. luokalla)
- laskutoimitusten tulosten arviointi, tarkistaminen ja pyöristäminen
- sulkeiden käyttö
- negatiivisen kokonaisluvun käsite
- erilaisten vaihtoehtojen lukumäärän tutkiminen

Algebra

- lausekkeen käsite
- lukujonojen tulkitseminen ja kirjoittaminen
- säännönmukaisuuksia, suhteita ja riippuvuuksia
- yhtälöiden ja epäyhtälöiden ratkaisujen etsiminen päättelemällä (ja/tai 3. ja 5. luokalla)

Geometria

- suurennoksia ja pienennöksiä (ja/tai 3. ja 5. luokalla)
- peilauksia suoran ja pisteen suhteen välineillä havainnollistamalla, symmetria, yhtenevyys konkreetein välinein (tai 5. luokalla)
- ympyrä ja sen osia (ja/tai 3. ja 5. luokalla)
- yhdensuuntaiset ja kohtisuorat suorat (tai 3. tai 5. luokalla)
- kulmien luokittelu (tai 3. luokalla)
- erilaisten monikulmioiden tutkiminen ja luokittelu
- kuvioiden ja kappaleiden geometrinen ominaisuuksien tutkiminen
- mittaamisen periaatteen ymmärtämisen vahvistaminen
- mittayksiköiden käytön, vertailun ja muuntamisen varmentaminen
- mittaustuloksen arviointia ja mittauksen tarkistaminen

Tietojen käsittely ja tilastot sekä todennäköisyys

- tietojen etsiminen, kerääminen, tallentaminen ja esittäminen
- yksinkertaisten taulukoiden ja diagrammien lukeminen
- koordinaatisto

5. lk

KESKEISET SISÄLLÖT

Luvut ja laskutoimitukset

- lukualue minimi 0 – 100 000
- lukujen luokittelua, järjestämistä
- peruslaskutoimitusten ja algoritmien varmentaminen
- päässälaskua

- jaollisuus
- murtoluvun käsitteen varmentaminen, erinimisten murtolukujen yhteen- ja vähennyslaskua sekä kertominen ja jakaminen luonnollisella luvulla
- desimaaliluvun käsitteen varmentaminen, kertominen ja jakaminen luonnollisella luvulla
- murtoluvun, desimaaliluvun ja prosentin välinen yhteys
- laskutoimitusten tulosten arviointi, tarkistaminen ja pyöristäminen
- sulkeiden käyttö
- erilaisten vaihtoehtojen lukumäärän tutkiminen

Algebra

- lausekkeen käsite
- lukujonojen tulkitseminen ja kirjoittaminen
- säännönmukaisuuksia, suhteita ja riippuvuuksia
- yhtälöiden ja epäyhtälöiden ratkaisujen etsiminen päättelemällä

Geometria

- suurennoksia ja pienennöksiä (ja/tai 3. ja 4. luokalla), yhdenmuotoisuus ja mittakaava
- yhtenevyys konkreetein välinein (tai 4. luokalla)
- ympyrän piirtäminen harpilla (tai 4. luokalla)
- kulman mitta ja kulman piirtäminen (tai 4. luokalla)
- erilaisten monikulmioiden tutkiminen ja luokittelu
- piiri ja pinta-ala (mm^2 , cm^2 , dm^2 , m^2 , a, ha, km^2)
- kuvioiden ja kappaleiden geometrinen ominaisuuksien tutkiminen
- mittaamisen periaatteen ymmärtämisen vahvistaminen
- mittayksiköiden käyttöä, vertailua ja muuntamista
- mittaustuloksen arviointia ja mittauksen tarkistaminen

Tietojen käsittely ja tilastot sekä todennäköisyys

- tietojen etsiminen, kerääminen, tallentaminen ja esittäminen
- koordinaatisto, lukuparin esittäminen koordinaatistossa (ja/tai 3. ja 4. luokalla)
- yksinkertaisten taulukoiden ja diagrammien lukeminen
- keskiarvon käsite ja laskeminen
- tietojen luokittelu ja järjestäminen, tyyppiä ja mediaanin käsitteiden pohjustaminen
- kokemuksia klassisesta ja tilastollisesta todennäköisyydestä (ja/tai 3. ja 4. luokalla)

VUOSILUOKAT 6-9

Vuosiluokkien 6-9 matematiikan opetuksen ydintehtävänä on syventää matemaattisten käsitteiden ymmärtämistä ja tarjota riittävät perusvalmiudet. Perusvalmiuksiin kuuluvat arkipäivän matemaattisten ongelmien mallintaminen, matemaattisten ajattelumallien oppiminen sekä muistamisen, keskittymisen ja täsmällisen ilmaisun harjoittelu.

6. lk

TAVOITTEET

Oppilas oppii

- luottamaan itseensä ja ottamaan vastuun omasta oppimisestaan matematiikassa
- ymmärtämään matemaattisten käsitteiden ja sääntöjen merkitystä sekä näkemään matematiikan ja reaali maailman välisiä yhteyksiä
- laskutaitoja ja ratkaisemaan matemaattisia ongelmia
- loogista ja luovaa ajattelua
- soveltamaan erilaisia menetelmiä tiedon hankintaan ja käsittelyyn
- ilmaisemaan ajatuksensa yksiselitteisesti ja perustelemaan toimintaansa ja päätelmiään

- esittämään kysymyksiä ja päätelmiä havaintojen perusteella
- näkemään säännönmukaisuuksia
- työskentelemään keskittyneesti ja pitkäjänteisesti sekä toimimaan ryhmässä.

KESKEISET SISÄLLÖT

Ajattelun taidot ja menetelmät

- loogista ajattelua vaativia toimintoja, kuten luokittelua, vertailua, järjestämistä, mittaamista ja rakentamista
- todistamisen pohjustaminen: perustellut arvaukset ja kokeilut
- kombinatoristen ongelmien ratkaisemista eri menetelmillä
- ajattelua tukevien piirrosten ja välineiden käyttöä

Luvut ja laskutoimitukset

- luonnolliset luvut, kokonaisluvut, desimaali-, murto- ja sekaluvut
- peruslaskutoimitusten varmentaminen
- aikalaskut, aikaväli
- alkuluku
- lukujen jaollisuussääntöjä, kahdella, viidellä ja kymmenellä jaollisuus
- murtolukujen supistaminen ja laventaminen sekä desimaaliluvun esittäminen murtolukuna
- kertominen ja jakaminen desimaaliluvulla
- murtoluvun jakaminen kokonais- ja murtoluvulla
- lausekkeiden arvon laskeminen
- prosenttien käsite ja yksinkertainen soveltaminen
- pyöristäminen ja arviointi sekä laskimen käyttö

Algebra

- lukujonojen tutkimista ja muodostamista
- lauseke
- yhtälöiden ja epäyhtälöiden pohjustaminen

Funktiot

- funktion käsitteen pohjustaminen
- lukuparin etsiminen koordinaatistosta

Geometria

- mittaamista ja mittayksiköiden muunnoksia, mittayksiköiden systemaattinen koonti
- varmennetaan kolmioihin ja nelikulmioihin liittyviä peruskäsitteitä
- yksinkertaisten tasokuvioiden piirin ja pinta-alan laskemisen varmentaminen
- kappaleiden nimeämistä ja luokittelua
- suorakulmaisen särmiön tilavuuden ja pinta-alan laskeminen
- Todennäköisyys ja tilastot
- diagrammien tulkinta
- tietojen kerääminen, muuntaminen ja esittäminen käyttökelpoisessa muodossa

MENETELMÄT

- *opettajajohtoinen opetus*
- *yhteistoiminnallinen oppiminen*
- *oppikirjan tehtävät*
- *opetusohjelmat ja -pelit*
- *erilaiset pelit ja leikit*
- *konkretisointi*
- *ongelmakeskeisyys*

ARVIOINTI

- o kokeet
- o tuntityöskentely
- o suulliset testit
- o portfolio / vihkotyö
- o itsearviointi
- o arviointikeskustelut vanhempien kanssa
- o oppilaan oman oppimisprosessin arviointi

7.7 Ympäristö- ja luonnontieto

Suomenkielisen koulutuslautakunnan 12.5.2004 hyväksymä

VUOSILUOKAT 1-4

1. lk

TAVOITTEET

Oppilas oppii

- toimimaan ympäristössään turvallisesti, ja itseään suojellen sekä noudattaa annettuja ohjeita koulussa, lähiympäristössä ja liikenteessä AK1, AK6
- tuntemaan oman lähiseudun luontoa ja rakennettua ympäristöä sekä havaitsemaan niissä tapahtuvia muutoksia sekä hahmottamaan kotiseutunsa osana Suomea AK5
- hankkimaan tietoa luonnosta ja ympäristöstä havainnoimalla, tutkimalla ja erilaisia lähdeaineistoja käyttämällä AK1, AK5
- tekemään havaintoja eri aisteja ja yksinkertaisia tutkimusvälineitä käyttäen sekä kuvailemaan, vertailemaan ja luokittelemaan havaintojaan AK1, AK5, AK7
- tekemään yksinkertaisia luonnontieteellisiä kokeita AK1, AK5
- lukemaan ja laatimaan yksinkertaisia karttoja AK1, AK3
- esittämään eri tavoin ympäristöön ja sen ilmiöihin liittyvää tietoa AK3
- käyttämään niitä käsitteitä, joiden avulla ympäristöä sekä niihin kuuluvia ilmiöitä ja kohteita kuvataan ja selitetään AK1, AK3
- suojelemaan luontoa AK1, AK5, AK7
- psyykkistä ja fyysistä itsetuntemusta, itsensä ja muiden arvostamista ja sosiaalista osaamista AK1, AK2, AK6
- terveyden ja sairauten sekä terveyden edistämiseen, liittyviä käsitteitä, sanastoa ja toimintatapoja sekä tekemään terveyttä edistäviä valintoja. AK1, AK2, AK3, AK5

KESKEISET SISÄLLÖT

Eliöt ja elinympäristöt

- elottoman ja elollisen luonnon peruspiirteet (eliö-käsite)
- erilaisia elinympäristöjä eliöitä (piha, puisto, metsä, niitty ja pelto)
- oman lähiympäristön tavallisimpia kasvi-, sien- ja eläinlajeja (tunnistaminen, kuvaileminen, luokittelu)
- luonto eri vuodenaikoina (tarkkailu)
- kasvien elämänvaiheita (kasvin kasvatus, kasvin osat)

Oma lähiympäristö, kotiseutu ja maapallo ihmisen elinpaikkana

- oma lähiympäristö (luonnonilmiöiden havainnoiminen ja tutkiminen)
- vuorokaudenajat (aamu, päivä, ilta, yö)
- luokan pohjapiirustus (tutustuminen etsien)
- maapallo ihmisen elinpaikkana avaruudessa (maapallo ja planeetat)

Ympäristön aineita

- arkielämään kuuluvien esineiden ja aineiden tutkiminen sekä niiden säästävä käyttö ja kierrätys
- ilman ominaisuuksien tutkiminen (havainnointi)
- veden ominaisuuksia ja olomuotojen muutosten tutkiminen (havainnointi)

Ihminen ja terveys

- ihmisen kehon osat sekä kasvun ja kehityksen vaiheet pääpiirteissään, elämänkaari
- omasta terveydestä huolehtiminen ja arkipäivän terveystottumukset (vuorokausirytmii, riittävä lepo ja uni, monipuolinen ja terveellinen ravinto, päivittäinen ulkoilu ja liikunta, ryhti, henkilökohtainen päivittäinen hygienia, pukeutuminen sään mukaan)
- sairastaminen ja tavallisimpia lasten sairauksia, toimiminen hätätilanteissa ja yksinkertaiset ensiaputoimet
- perheen ja ystävyyden, tunteiden tunnistamisen ja vuorovaikutuksen merkitys hyvinvoinnille ja mielenterveydelle

Turvallisuus

- kiusaamisen ja väkivallan ehkäisy, fyysisen koskemattomuuden kunnioittaminen, oman kodin ja koulun sekä lähiympäristön turvallisuus, vastuullinen liikennekäyttäytyminen ja vaaratilanteiden ennakoiminen ja välttäminen, koti- ja vapaa-ajan tapaturmat (turvallinen koulutie, liikennesääntöjen alkeet)
- sopimukset ja säännöt, hyvät tavat ja toisten huomioon ottaminen ja toisen omaisuuden kunnioittaminen
- ikäkauteen liittyvät vastuut ja oikeudet sekä omien tunteiden säätely (ristiriitatilanteiden ratkaiseminen myönteisin keinoin)

2. lk

TAVOITTEET

Oppilas oppii

- toimimaan ympäristössään turvallisesti, ja itseään suojellen sekä noudattaa annettuja ohjeita koulussa, lähiympäristössä ja liikenteessä AK1, AK6
- tuntemaan oman lähiseudun luontoa ja rakennettua ympäristöä sekä havaitsemaan niissä tapahtuvia muutoksia sekä hahmottamaan kotiseutunsa osana Suomea AK5
- hankkimaan tietoa luonnosta ja ympäristöstä havainnoimalla, tutkimalla ja erilaisia lähdeaineistoja käyttämällä AK1, AK5
- tekemään havaintoja eri aisteja ja yksinkertaisia tutkimusvälineitä käyttäen sekä kuvailemaan, vertailemaan ja luokittelemaan havaintojaan AK1, AK5, AK7
- tekemään yksinkertaisia luonnontieteellisiä kokeita AK1, AK5
- lukemaan ja laatimaan yksinkertaisia karttoja AK1, AK3
- esittämään eri tavoin ympäristöön ja sen ilmiöihin liittyvää tietoa AK3
- käyttämään niitä käsitteitä, joiden avulla ympäristöä sekä niihin kuuluvia ilmiöitä ja kohteita kuvataan ja selitetään AK1, AK3
- suojelemaan luontoa ja säästämään energiavaroja AK1, AK5, AK7
- psyykkistä ja fyysistä itsetuntemusta, itsensä ja muiden arvostamista ja sosiaalista osaamista AK1, AK2, AK6
- terveyteen ja sairauteen sekä terveyden edistämiseen, liittyviä käsitteitä, sanastoa ja toimintatapoja sekä tekemään terveyttä edistäviä valintoja AK1, AK2, AK3, AK5

KESKEISET SISÄLLÖT

Eliöt ja elinympäristöt

- elottoman ja elollisen luonnon peruspiirteet (eloton, elollinen, kuollut)
- erilaisten elinympäristöjen havainnointi
- oman lähiympäristön tavallisimpia kasvi-, sieni- ja eläinlajeja
- luonto eri vuodenaikoina

- kasvien ja eläinten elämänvaiheisiin tutustuminen ja kasvullinen lisääntyminen
- ruoan alkuperä ja tuottaminen (maatilan eläimet ja kasvit)

Oma lähiympäristö, kotiseutu ja maapallo ihmisen elinpaikkana

- oman lähiympäristön luonnonilmiöiden havainnoiminen ja tutkiminen eri vuodenaikoina
- vuorokauden- ja vuodenaajat (kevät, kesä, syksy, talvi)
- karttamainen piirros esim. koulun pihasta (miellekartta)
- aurinkoa kiertävä maapallo ihmisen elinpaikkana

Ympäristön ilmiöitä

- lämpöön liittyvien ilmiöitä ja lämmön lähteitä (lämpötilan mittaaminen)
- kodin sähkölaitteet ja sähköturvallisuus

Ympäristön aineita

- arkielämään kuuluvia aineita ja materiaaleja sekä niiden säästävä käyttö ja kierrätys
- ilman ominaisuuksia sekä palaminen ja paloturvallisuus (herkästi syttyvät aineet)
- lisää veden ominaisuuksia ja olomuodon muutokset (esim. kelluminen, pintajännitys)

Ihminen ja terveys

- ihmisen keho sekä kasvun ja kehityksen vaiheet pääpiirteissään (keskeisimpiin elintoimintoihin tutustuminen sekä muutokset kehossa kasvun kannalta)
- omasta terveydestä huolehtiminen ja arkipäivän terveystottumukset (vuorokausirytmii, riittävä lepo ja uni, monipuolinen ja terveellinen ravinto, päivittäinen ulkoilu ja liikunta, ryhti, henkilökohtainen päivittäinen hygienia, pukeutuminen sään mukaan)
- sairastaminen ja tavallisimpia lasten sairauksia, toimiminen hätätilanteissa ja yksinkertaiset ensiaputoimet
- perheen ja ystävyyden, tunteiden tunnistamisen ja vuorovaikutuksen merkitys hyvinvoinnille ja mielenterveydelle

Turvallisuus

- kiusaamisen ja väkivallan ehkäisy, fyysisen koskemattomuuden kunnioittaminen, oman koulun turvallisuus, vastuullinen liikennekäyttäytyminen ja vaaratilanteiden ennakoiminen ja välttäminen, koti- ja vapaa-ajan tapaturmat (sallitun ja ei-sallitun koskettamisen eron oppiminen)
- sopimukset ja säännöt, hyvät tavat ja toisten huomioon ottaminen ja toisen omaisuuden kunnioittaminen
- ikäkauteen liittyvät vastuut ja oikeudet sekä omien tunteiden säätely (ristiriitatilanteiden ratkaiseminen myönteisin keinoin)

3. lk

TAVOITTEET

Oppilas oppii

- toimimaan ympäristössään turvallisesti, ja itseään suojellen sekä noudattaa annettuja ohjeita koulussa, lähiympäristössä ja liikenteessä AK1, AK6
- tuntemaan oman lähiseudun luontoa ja rakennettua ympäristöä sekä havaitsemaan niissä tapahtuvia muutoksia sekä hahmottamaan kotiseutunsa osana Suomea AK5
- hankkimaan tietoa luonnosta ja ympäristöstä havainnoimalla, tutkimalla ja erilaisia lähdeaineistoja käyttämällä AK1, AK5
- tekemään havaintoja eri aisteja ja yksinkertaisia tutkimusvälineitä käyttäen sekä kuvailemaan, vertailemaan ja luokittelemaan havaintojaan AK1, AK 5, AK7
- tekemään yksinkertaisia luonnontieteellisiä kokeita AK1, AK5
- lukemaan ja laatimaan yksinkertaisia karttoja sekä käyttämään kartastoa AK1, AK3
- esittämään eri tavoin ympäristöön ja sen ilmiöihin liittyvää tietoa AK3
- käyttämään niitä käsitteitä, joiden avulla ympäristöä sekä niihin kuuluvia ilmiöitä ja kohteita kuvataan ja selitetään AK1, AK3

- suojelemaan luontoa ja säästämään energiavaroja AK1, AK5, AK7
- psyykkistä ja fyysistä itsetuntemusta, itsensä ja muiden arvostamista ja sosiaalista osaamista AK1, AK2, AK6
- terveyteen ja sairauteen sekä terveyden edistämiseen, liittyviä käsitteitä, sanastoa ja toimintatapoja sekä tekemään terveyttä edistäviä valintoja AK1, AK2, AK3, AK5

KESKEISET SISÄLLÖT

Eliöt ja elinympäristöt

- erilaisia elinympäristöjä ja eliöiden sopeutuminen niihin
- oman lähiympäristön tavallisimpia kasvi-, sieni- ja eläinlajeja
- luonto eri vuodenaikoina
- kasvien ja eläinten elämänvaiheita (siementen leviäminen)

Oma lähiympäristö, kotiseutu ja maapallo ihmisen elinpaikkana

- oma lähiympäristö
- vuorokauden- ja vuodenajat
- maaston keskeiset piirteet ja kartta (ilmansuunnat, kartan värit, korkeuskäyrät, karttamerkit, mallintaminen)
- kotiseutu ja oma maakunta, niiden luonnonolot ja maisemat sekä rakennettu ympäristö ja ihmisen toiminta (kotiseuturetteki)
- Suomi sekä maapallo ihmisen elinpaikkana

Ympäristön ilmiöitä

- ääneen ja valoon liittyviä ilmiöitä sekä kuulon ja näön suojeleminen (esim. salama, varjo)
- lämpöön liittyvien ilmiöitä ja lämmön lähteitä (lämmittäminen)
- yksinkertaisten laitteiden toimintaperiaatteita ja erilaisten rakenteiden lujuuden tutkiminen (vipu, jousi ja pyörä)
- magneettisia ja sähköisiä ilmiöitä (kompassi, dynamo)

Ympäristön aineita

- arkielämään kuuluvia aineita ja materiaaleja sekä niiden säästävä käyttö ja kierrätys (puhtaat aineet ja seokset)
- ilman ominaisuuksia sekä palaminen ja paloturvallisuus
- veden ominaisuuksia ja olomuodon muutokset, veden käyttö ja kiertokulku luonnossa

Ihminen ja terveys

- ihmisen kasvu ja kehitys
- omasta terveydestä huolehtiminen ja arkipäivän terveystottumukset (vuorokausirytmii, riittävä lepo ja uni, monipuolinen ja terveellinen ravinto, päivittäinen ulkoilu ja liikunta, ryhti, henkilökohtainen päivittäinen hygienia)
- sairastaminen ja tavallisimpia lasten sairauksia ja niiden ennaltaehkäisy, toimiminen hätätilanteissa ja yksinkertaiset ensiaputoimet (haavaensiapu) (pitkäaikaiset sairaudet, diabetes, allergiat) (itsehoito ja avun hakeminen tarvittaessa) (lääkkeiden käytön perussäännöt)
- perheen ja ystävyyden, tunteiden tunnistamisen ja vuorovaikutuksen merkitys hyvinvoinnille ja mielenterveydelle
- mediaterveys (vastuullinen median käyttö)

Turvallisuus

- kiusaamisen ja väkivallan ehkäisy, fyysisen koskemattomuuden kunnioittaminen, oman koulun turvallisuus, liikennekäyttäytyminen ja vaaratilanteiden ennakointi ja välttäminen, koti- ja vapaa-ajan tapaturmat (vastuullinen pyöräilijä, jalankulkija ja matkustaja, keskeisiä liikennesääntöjä, vesillä ja jäällä liikkuminen, uimataito kansalaistaitona)
- sopimukset ja säännöt, hyvät tavat ja toisten huomioon ottaminen, vastuullinen rahan käyttö ja toisen omaisuuden kunnioittaminen (kestävä kehitys ja kierrätys, lapsi kuluttajana - media ja mainonta sekä medialukutaito)

- ikäkauteen liittyvät vastuut ja oikeudet sekä omien tunteiden säätely (ristiriitatilanteiden selvittäminen myönteisin keinoin)

4. lk

TAVOITTEET

Oppilas oppii

- toimimaan ympäristössään turvallisesti, ja itseään suojellen sekä noudattaa annettuja ohjeita koulussa, lähiympäristössä ja liikenteessä AK1, AK6
- tuntemaan oman lähiseudun luontoa ja rakennettua ympäristöä sekä havaitsemaan niissä tapahtuvia muutoksia sekä hahmottamaan kotiseutunsa osana Suomea ja Pohjoismaita AK5
- hankkimaan tietoa luonnosta ja ympäristöstä havainnoimalla, tutkimalla ja erilaisia lähdeaineistoja käyttämällä AK1, AK5
- tekemään havaintoja eri aisteja ja yksinkertaisia tutkimusvälineitä käyttäen sekä kuvailemaan, vertailemaan ja luokittelemaan havaintojaan AK1, AK5, AK7
- tekemään yksinkertaisia luonnontieteellisiä kokeita AK1, AK5
- lukemaan ja laatimaan yksinkertaisia karttoja sekä käyttämään kartastoa AK1, AK3
- esittämään eri tavoin ympäristöön ja sen ilmiöihin liittyvää tietoa AK3
- käyttämään niitä käsitteitä, joiden avulla ympäristöä sekä niihin kuuluvia ilmiöitä ja kohteita kuvataan ja selitetään AK1, AK3
- suojelemaan luontoa ja säästämään energiavaroja AK1, AK5, AK7
- psyykkistä ja fyysistä itsetuntemusta, itsensä ja muiden arvostamista ja sosiaalista osaamista AK1, AK2, AK6
- terveyteen ja sairauteen sekä terveyden edistämiseen, liittyviä käsitteitä, sanastoa ja toimintatapoja sekä tekemään terveyttä edistäviä valintoja. AK1, AK2, AK3, AK5

KESKEISET SISÄLLÖT

Eliöt ja elinympäristöt

- elottoman ja elollisen luonnon peruspiirteet
- erilaisia elinympäristöjä ja eliöiden sopeutuminen niihin (elämää ilmassa ja vedessä)
- oman lähiympäristön tavallisimpia kasvi-, sieni- ja eläinlajeja
- luonto eri vuodenaikoina
- kasvien ja eläinten elämänvaiheita

Oma lähiympäristö, kotiseutu ja maapallo ihmisen elinpaikkana

- oma lähiympäristö
- maaston keskeiset piirteet ja kartta (karttamerkit)
- kotiseutu ja oma maakunta, niiden luonnonolot ja maisemat sekä rakennettu ympäristö ja ihmisen toiminta
- Suomi, Pohjoismaat ja muut lähialueet sekä maapallo ihmisen elinpaikkana (Venäjä, Balttia, Itämeren alue)

Ympäristön ilmiöitä

- ääneen ja valoon liittyviä ilmiöitä sekä kuulon ja näön suojeleminen (äänen ja valon lähteet esim. taskulamppu ja soittimet)
- yksinkertaisten laitteiden toimintaperiaatteita ja erilaisten rakenteiden lujuuden tutkiminen
- magneettisia ja sähköisiä ilmiöitä (yksinkertaisen virtapiirin rakentaminen, sähköturvallisuus)
- Ympäristön aineita
- arkielämään kuuluvia aineita ja materiaaleja sekä niiden säästävä käyttö ja kierrätys (kodin kemikaalit)
- ilman ominaisuuksia
- veden ominaisuuksia, veden käyttö

Ihminen ja terveys

- ihmisen keho sekä kasvun ja kehityksen vaiheet pääpiirteissään (esipuberteetti ja sukupuolinen kehitys)
- omasta terveydestä huolehtiminen ja arkipäivän terveystottumukset (vuorokausirytmii, riittävä lepo ja uni, monipuolinen ja terveellinen ravinto, päivittäinen ulkoilu ja liikunta, ryhti, henkilökohtainen päivittäinen hygienia)
- sairastaminen ja tavallisimpia lasten sairauksia, toimiminen hätätilanteissa ja yksinkertaiset ensiaputoimet (pitkäaikaissairaudet diabetes, allergiat)
- perheen ja ystävyyden, tunteiden tunnistamisen ja vuorovaikutuksen merkitys hyvinvoinnille ja mielenterveydelle
- mediaterveys (vastuullinen medioiden käyttö, medialukutaito)

Turvallisuus

- kiusaamisen ja väkivallan ehkäisy, fyysisen koskemattomuuden kunnioittaminen, oman kodin, koulun ja lähiympäristön turvallisuus, liikennekäyttäytyminen ja vaaratilanteiden ennakointi ja välttäminen, koti- ja vapaa-ajan tapaturmat (liikkuminen vesillä ja jäällä sekä uimataito kansalaistaitona, pelastautuminen)
- sopimukset ja säännöt kodin ja koulun arjessa, hyvät tavat ja toisten huomioon ottaminen, toisen omaisuuden kunnioittaminen.
- palovammat, paleltumat, haavaensiapu ja KKK (kolmen koon hoito)
- tavallisimmat myrkytykset ja päihde- ja vaikkuteaineet (tupakka, alkoholi, huumeet, lääkkeet)
- ikäkauteen liittyvät vastuut ja oikeudet sekä omien tunteiden säätely (ristiriitatilanteiden selvittäminen myönteisin keinoin)

MENETELMÄT

- *kuunteleminen, katseleminen, tekeminen, eri aistien hyödyntäminen*
- *luontoleikit ja -pelit*
- *retket, luontopolut*
- *havainnointi*
- *tiedon etsiminen*
- *vihko- ja työkirjatyöskentely*
- *opetuskeskustelu*
- *käsitekartta*
- *videot, elokuvat, internet*
- *eläytyminen, draama*
- *yksilöllinen, pari- ja ryhmätyöskentely*
- *yhteistoiminnallinen oppiminen*
- *ympäristötaide*

ARVIOINTI

- *kokeet*
- *oppilastyöt*
- *itsearviointi*
- *havainnointi*
- *keskustelut*

7.8 Biologia ja maantieto

Suomenkielisen koulutuslautakunnan 12.5.2004 hyväksymä

VUOSILUOKAT 5–6

5. lk

TAVOITTEET

Oppilas oppii

- hahmottamaan eliökunnan kokonaisuuden ja luokittelemaan eliöitä
- liikkumaan luonnossa sekä havainnoimaan ja tutkimaan luontoa maastossa AK5,AK6
- tietämään perusasiat ihmisen rakenteesta ja elintoiminnoista AK1
- arvostamaan kasvua ja kehitystä jokaisen henkilökohtaisena prosessina, tunnistamaan murrosiän tunnuspiirteitä sekä ymmärtämään ihmisen seksuaalisuutta AK1
- pohtimaan kasvuun, kehitykseen, ihmisten erilaisuuteen ja sosiaaliseen vuorovaikutukseen liittyviä kysymyksiä AK4
- ottamaan vastuuta omista teoistaan sekä ottamaan huomioon toiset ihmiset AK1
- laatimaan ja tulkitsemaan karttoja sekä käyttämään tilastoja, diagrammeja, kuvia ja sähköisiä viestimiä maantieteellisen tiedon lähteinä AK3
- hahmottamaan maailmankartan ja tuntemaan sen keskeisen nimistön
- perehtyy Euroopan maantietoon ja maapallon muihin alueisiin sekä oppii arvostamaan ja suhtautumaan myönteisesti vieraisiin maihin, niiden kansoihin ja kulttuureihin AK2

KESKEISET SISÄLLÖT

Eliöt ja elinympäristöt

- lähialueiden keskeisen eliölajiston tunnistaminen ja ohjattu kasvien keruu
- eliöiden elinympäristöjä, kuten metsä ja suo, ravintoketjut sekä metsien hyötykäyttö

Ihmisen rakenne, elintoiminnot, kasvu, kehitys ja terveys

- ihmisen kehon rakenne ja keskeiset elintoiminnot, lisääntyminen sekä murrosiän fyysiset, psyykkiset ja sosiaaliset muutokset
- oman kehon arvostus ja suojeleminen, tervettä kasvua ja kehitystä tukevat ja haittaavat tekijät sekä seksuaalisen kehityksen yksilöllinen vaihtelu
- ihmissuhteisiin, huolenpitoon ja tunteiden säätelyyn liittyvät sosiaaliset tekijät, suvaitsevaisuus sekä ikäkauteen liittyvät oikeudet ja vastuu

Luonnon monimuotoisuus

- luonnon monimuotoisuuden merkitys sekä jokamiehen oikeudet ja velvollisuudet

Eurooppa osana maailmaa

- Eurooppa maailman kartalla ja Euroopan karttakuva
- Euroopan ilmasto- ja kasvillisuusvyöhykkeet sekä ihmisen toiminta

Ihmisten elämän ja elinympäristöjen monimuotoisuus maapallolla

- maailmankartan keskeinen nimistö ja karttataidot

6. lk

TAVOITTEET

Oppilas oppii

- tuntemaan eliölajeja, niiden rakennetta ja elämää sekä eliölajien sopeutumista elinympäristöihinsä AK5
- liikkumaan luonnossa sekä havainnoimaan ja tutkimaan luontoa maastossa AK6, (AK7)

- ymmärtämään, että ihminen on ravinnontuotannossaan riippuvainen muusta luonnosta AK5
- kehittämään ympäristölukutaitoaan, toimimaan ympäristöystävällisesti, huolehtimaan lähiympäristöstään ja suojelemaan luontoa AK4, AK5
- laatimaan ja tulkitsemaan karttoja sekä käyttämään tilastoja, diagrammeja, kuvia ja sähköisiä viestimiä maantieteellisen tiedon lähteinä AK3, AK7
- ymmärtämään ihmisen toiminnan riippuvuutta ympäristön tarjoamista mahdollisuuksista maapallolla AK4, AK5

KESKEISET SISÄLLÖT

Eliöt ja elinympäristöt

- lähialueiden keskeisen eliölajiston tunnistaminen ja ohjattu kasvien keruu
- eliöiden elinympäristöjä, kuten metsä ja suo, ravintoketjut sekä metsien hyötykäyttö
- kasvien kasvu ja sen kokeellinen tutkiminen sekä eläinten ja kasvien lisääntyminen
- elintarvikkeiden alkuperä ja tuottaminen sekä puutarhan antimet

Luonnon monimuotoisuus

- luonnon monimuotoisuuden merkitys sekä jokamiehen oikeudet ja velvollisuudet
- ihmisten elämän ja elinympäristöjen monimuotoisuus maapallolla
- sademetsät, savannit, arot, aavikot, talvisateiden alueet sekä lauhkean ja kylmän vyöhykkeen alueet ihmisen elinympäristöinä sekä ihmisten monimuotoinen elämä erilaisissa ympäristöissä
- luonnon ja ihmisen toiminnan vuorovaikutus maapallolla sekä ihmisen toiminnan aiheuttamat muutokset ympäristössä

MENETELMÄT

- *kuunteleminen, katseleminen, tekeminen, eri aistien hyödyntäminen*
- *keskustelut ja esitelmät*
- *luontoleikit ja -pelit*
- *retket*
- *projektit*
- *näyttelyt, museot, vierailut*
- *käsitekartta*
- *videot*
- *yksilöllinen, pari- ja ryhmätyöskentely*
- *tutkimukset ja kokeet*
- *tiedonhaku: kirjat, kartastot, kirjasto, atk*

ARVIOINTI

- *kokeet*
- *itsearviointi*
- *havainnointi*
- *keskustelut*
- *raportit*
- *työskentelytaidot*

7.9 Fysiikka ja kemia

Suomenkielisen koulutuslautakunnan 12.5.2004 hyväksymä

VUOSILUOKAT 5-6

Fysiikka ja kemia luonnontieteinä ovat luonteeltaan karttuvaa oppiaineita. Keskeistä on pitkäaikainen ja -kestoinen toiminta, joka johtaa ympäristön ymmärtämiseen ja jatkuvaan pohdiskeluun. Fysiikan ja kemian opetuksen lähtökohdaksi ovat oppilaan aikaisemmat tiedot, taidot ja kokemukset. Havaintojen pohjalta rakentuvat ensimmäiset luonnontieteelliset käsitteet: aine, energia, eliö, elinympäristö, ihminen, terveys ja turvallisuus. Kaikilla vuosiluokilla on tärkeää ihmetellä ja ihastella luontoa. Kokeellinen lähestymistapa on luonnollinen, jokapäiväinen tapa oppia uusia asioita. AK1

5-6. lk

TAVOITTEET

Yhteiset vuosiluokille 5-6

Oppilas oppii

- tekemään havaintoja ja mittauksia, etsimään tietoa tutkittavasta kohteesta sekä pohtimaan tiedon luotettavuutta AK3
- tekemään johtopäätöksiä havainnoistaan ja mittauksistaan sekä tunnistamaan luonnonilmiöihin ja kappaleiden ominaisuuksiin liittyviä syy-seuraussuhteita
- tekemään yksinkertaisia luonnontieteellisiä kokeita, joissa selvitetään ilmiöiden, eliöiden, aineiden ja kappaleiden ominaisuuksia sekä niiden välisiä riippuvuuksia AK3
- käyttämään luonnontieteellisen tiedon kuvailemisessa, vertailemisessa ja luokittelussa fysiikan ja kemian alaan kuuluvia käsitteitä, suureita ja niiden yksiköitä AK2, AK3
- ymmärtämään päihde- ja vaivateaineiden haitallisuuden AK1, AK6
- työskentelemään ja toimimaan turvallisesti itseään ja ympäristöään suojellen sekä noudattamaan annettuja ohjeita AK1, AK5, AK6

5. lk

KESKEISET SISÄLLÖT

Luonnon rakenteet

Avaruus ja maa

- Aurinkokunnan rakenne
- tähtitaivas
- maapallon ja Kuun liikkeet, kuun vaiheet ja pimennykset
- ajan mittaus (vuodenajat, kuukausi, vuorokauden ajat)

Vuorovaikutus ja voima

- painovoima ja massa AK6
- kitkavoima AK6
- ilman ja veden vastus
- erilaisia liikkeitä (mm. tasainen ja kiihtyvä liike) sekä tasapainoilmiöitä AK6
- liikettä kuvaavien käsitteiden soveltaminen turvallisessa liikkumisessa ja tapaturmien ehkäisemisessä AK1, AK6

Aineet ympärillämme

Ilma

- ilman koostumus
 - ilmakehän kaasujen kemialliset merkit
 - hapen merkitys palamisessa
- ilmakehä ja sen merkitys elämän ylläpitäjänä AK5

Vesi

- veden ominaisuudet ja niiden tutkiminen
 - veden olomuodot
 - pintajännitys ja kapillaari-ilmio
 - noste ja Arkhimedeen laki
- vesi liuottimena
 - liukeneminen ja kylläinen liuos
- luonnonvesien tutkiminen
 - vesien saastuminen AK5
 - vesinäytteiden kerääminen: kirkkaus, vaahtominen
- veden puhdistaminen yksinkertaisilla menetelmillä

6. lk

KESKEISET SISÄLLÖT

Energia ja sähkö

Maapallon energiavarat

- uusiutuvat ja uusiutumattomat energialähteet AK5, AK7
- energiansäästö luonnon ja kuluttajan kannalta AK5, AK7

Sähkö

- hankaussähkö (ilmiön tarkastelu kokeellisesti)
- jännitelähteet
 - paristo ja akku
- virtapiiri
 - avoin ja suljettu virtapiiri
 - johteen ja eristeen vaikutus sähkövirran kulkuun
- lämmön, valon ja liikkeen aikaansaaminen sähköä avulla AK7

Sähköturvallisuus

- kodin sähkölaitteet ja niiden turvallinen käyttö AK5, AK6, AK7
- ukkoselta suojaus AK6

Aineet ympärillämme

Maaperä

- maaperästä saatavien aineiden luokittelu
- maaperän alkuaineiden kemiallisia merkkejä AK2
- aineiden erotusmenetelmät
 - suodatus, seulominen ja kiteytys haihduttamalla

Elinympäristöön kuuluvien aineiden ja tuotteiden elinkaari

- alkuperä, käyttö ja kierrätys AK4, AK5, AK6, AK7
- vaarallisten aineiden tunnistaminen ja turvallinen käyttö AK5, AK6
- päihde- ja huumausaineet AK1, AK6
- aineiden ja tuotteiden ominaisuuksien tutkiminen
 - tuoteselosteet AK2, AK6
 - esimerkiksi happamuuden tutkiminen

MENETELMÄT

- *kokeellisuus ja ilmiöiden ihmettely*
- *tutkiva oppiminen / ongelmakeskeisyys*
- *yhteistoiminnallisuus*
- *opettajajohtoinen opetus*
- *työturvallisuus ja ergonomia*
- *pelit ja havainnollistamisvälineet*

- o *projektit*
- o *tieto- ja viestintätekniikan hyödyntäminen*

ARVIOINTI

- o *oppimisprosessin arviointi*
- o *pari- ja ryhmäarviointi*
- o *kokeet*
- o *tuntityöskentely*
- o *portfolio / vihko*

7.10 Uskonto, evankelisluterilainen uskonto

Suomenkielisen koulutuslautakunnan 12.5.2004 hyväksymä

VUOSILUOKAT 1-5

1. lk

TAVOITTEET

Oppilas

- hankkii tietoja, taitoja ja kokemuksia, joiden pohjalta hän hahmottaa uskonnon merkitystä ympäristössään AK1
- tutustuu pyhän ulottuvuuteen

KESKEISET SISÄLLÖT

Arvokas ja ainutlaatuinen elämä

- minun juureni, minä, perheeni, perheeni juhlia
- suvun arvoja AK1

Eettisyyteen kasvaminen

- yhdessä elämisen kysymyksiä

Luottamus ja turvallisuus

- Jumala Isänä ja Luojana AK5

Luterilaisen kirkon elämä

- kirkkovuoden juhlia, kuten joulu ja pääsiäinen sekä niihin liittyviä sisältöjä ja tapoja
- seurakunta oppilaan elämässä, esim. perhejumalanpalvelus, kerhot, pyhäkoulu AK4
- virsiä ja muita hengellisiä lauluja

2. lk

TAVOITTEET

Oppilas

- oppilas oppii joitakin keskeisiä asioita Jeesuksesta ja hänen elinympäristöstään
- tutustuu kotiseurakuntaan
- oppii luottamusta elämään ja itseensä sekä näkemään uskonnon vaikutuksen omassa ja muiden elämässä AK1

KESKEISET SISÄLLÖT

Raamatun kertomuksia ja opetuksia

- Raamatun lyhyt esittely, mikä Raamattu on, miten se eroaa muista kirjoista
- Jeesuksen lapsuus ja hänen elinympäristönsä

Luterilaisen kirkon elämä

- kirkko- ja kalenterivuoden juhlia
- virsiä ja hengellisiä lauluja
- seurakunta oppilaan elämässä, esim. kotikirkko, muutamia työmuotoja kuten lähetystyö osana kirkon kansainvälistä toimintaa AK4

Eettisyyteen kasvaminen

- oikeudenmukaisuus, myötätunto, suvaitsevaisuus (kultainen sääntö)AK4, AK5

Luottamus ja turvallisuus

- oppilaiden kokemuksista ja elämäntilanteista nousevia elämään ja kuolemaan liittyviä asioita

3. lk

TAVOITTEET

Oppilas

- tutustuu Uuteen testamenttiin, Jeesuksen elämään ja opetuksiin
- oppii eettisten asioiden pohdintaa, omien tunteiden ja kokemusten jakamista sekä kristillisen etiikan soveltamista AK1, AK5

KESKEISET SISÄLLÖT

Raamatun kertomuksia ja opetuksia

- Jeesuksen elämää, opetuksia ja julkista toimintaa

Luterilaisen kirkon elämä

- luterilaisen kirkon käsitys Jumalasta
- virsiä ja hengellisiä lauluja

Eettisyyteen kasvaminen

- joitakin opetuksia kuten kultainen sääntö, rakkauden kaksoiskäsky AK2

4. lk

TAVOITTEET

Oppilas

- tutustuu Jeesuksen elämään Uuden Testamentin pääsiäistapahtumien valossa
- ymmärtää kirkkovuoden ja Jeesuksen elämänkaaren välisen yhteyden
- oppii omien tunteiden ja kokemusten jakamista AK1, AK2, AK5

KESKEISET SISÄLLÖT

Raamatun kertomuksia ja opetuksia

- Jeesuksen elämä ja pääsiäisajan tapahtumat

Luterilaisen kirkon elämä

- kirkko- ja kalenterivuoden juhlia ja niihin liittyviä kristillisiä sisältöjä
- luterilaisen kirkon käsitys armosta ja pelastuksesta AK1
- virsiä ja hengellisiä lauluja

Luottamus ja turvallisuus

- oppilaiden kokemuksista ja elämäntilanteista nousevia elämään ja kuolemaan liittyviä kysymyksiä AK2, AK5

5. lk

TAVOITTEET

Oppilas

- tutustuu luterilaiseen kirkkoon ja seurakunnan toimintaan
- perehtyy Vanhan testamentin keskeisiin kertomuksiin
- oppii eettisten asioiden pohdintaa, omien tunteiden ja kokemusten jakamista, kristillisen etiikan soveltamista sekä kohtaamaan rohkeasti tulevaisuuden
- tutustuu ympäröiviin uskonnollisiin ja ei-uskonnollisiin katsomuksiin
- oppii näkemään uskonnon vaikutuksen omassa ja muiden elämässä

KESKEISET SISÄLLÖT

Luterilaisen kirkon elämä

- seurakunnan keskeisiä toimintoja, kuten jumalanpalvelus, kirkolliset toimitukset, diakonia, lähestyminen sekä toiminta seurakunnan jäsenenä AK4
- virsiä ja hengellisiä lauluja

Raamatun kertomuksia ja opetuksia

- Raamattu, kristittyjen pyhä kirja (lyhyt esittely, vanha liitto ja uusi liitto)
- alku- ja patriarkkakertomukset AK5
- Egyptistä Luvattuun maahan

Eettisyyteen kasvaminen

- ihmisen arvo erityisesti luomisen näkökulmasta AK1
- kymmenen käskyä
- yhdessä elämisen kysymykset ja oikeudenmukaisuus

Oppilaita ympäröivä uskonnollinen maailma

- oppilaiden kohtaamat kirkot ja uskonnot Suomessa ja maailmalla AK2
- juutalaisuuden, kristinuskon ja islamin yhteisiä ja erottavia piirteitä (kuvakulmana esim. VT, UT, Koraani)

VUOSILUOKAT 6-9

6. lk

TAVOITTEET

Oppilas

- oppilas perehtyy kristinuskoon ja erityisesti luterilaiseen kirkkoon ja sen uskonkäsitykseen
- tiedostaa maailmankatsomuksensa rakentumiseen vaikuttavia tekijöitä
- tuntee kristillisen etiikan perusteita sekä osaa soveltaa näitä eettiseen pohdintaansa ja toimintaansa
- osaa kunnioittaa eri tavoin uskovia ja ajattelevia ihmisiä

KESKEISET SISÄLLÖT

Kirkko

- keskeiset asiat kristinuskon synnystä ja kehityksestä

Suomalainen katsomusperinne

- suomalaiset muinaisuskot, katolinen keskiaika, uskonpuhdistus ja sen jälkeinen aika
- uskonnonvapaus AK1, AK2
- uskonnoton ajattelu

Oppilaan maailmankatsomuksellinen pohdinta

- elämän merkitys ja rajallisuus
- uskon ja tiedon suhde

Ihminen eettisenä olentona

- kristillinen ihmiskäsitys ja toisen asemaan asettuminen AK1
- kristillisen etiikan peruspainotuksia Vuorisäärnan pohjalta, eettisten periaatteiden pohtiminen ja soveltaminen AK5

MENETELMÄT

- *opettajajohtoinen opetus*
- *kertomukset, opetuskeskustelut*
- *projektit*
- *ryhmätyöt ja parityöt*
- *itsenäinen työskentely*
- *draama*
- *paneelikeskustelut ja väittelyt*
- *retket*
- *vierailijat*

ARVIOINTI

- *tuntiaktiivisuus*
- *oppilaan tuotokset*
- *kirjalliset kokeet*
- *itsearviointi*

7.11 Uskonto, ortodoksinen uskonto

Suomenkielisen koulutuslautakunnan 12.5.2004 hyväksymä

VUOSILUOKAT 1-5

Ortodoksinen uskonnon opetuksen ydintehtävänä vuosiluokilla 1-5 on tietojen, taitojen ja kokemuksen kautta tarjota oppilaalle aineksia oman maailmankatsomuksensa rakentamiseksi ja eettisesti vastuuntuntoiseksi ihmiseksi kasvamiseksi.

1. lk

TAVOITTEET

Oppilas

- vahvistaa ortodoksista identiteettiään ja ymmärtää pyhän ulottuvuutta elämässä
- perehtyy ortodoksinen kristillisyyden peruskäsitteisiin
- perehtyy ortodoksiseen kirkkovuoteen
- perehtyy oman seurakunnan toimintaan
- perehtyy Raamatun kertomuksiin
- perehtyy liturgiseen elämään
- tutustuu ympäröiviin uskonnollisiin ja ei-uskonnollisiin katsomuksiin
- oppii pohtimaan Raamatusta ja oppilaan omasta elämästä nousevia eettisiä kysymyksiä
- AK1, AK2, AK4, AK5, AK6

KESKEISET SISÄLLÖT

Kirkkovuosi ja pyhät ihmiset

- kirkkovuoden suuria juhlia
- oman kirkon ja oppilaan oma suojeluspyhä

- paasto
- kirkon suuria opettajia

Kirkon jäsenenä

- ortodoksinen perinne perheessä
- seurakunnan toimintamuotoja, lapsityö ja erityisesti jumalanpalvelukset
- lähiympäristön muita kirkkoja ja uskontoja

Raamattu pyhänä kirjana

- Jeesuksen elämää ja opetuksia

Liturginen elämä

- kirkko rakennuksena ja pyhänä paikkana
- jumalanpalvelusveisuja
- liturgian pääpiirteitä ja joitakin sakramentteja erityisesti kaste, mirhalla voitelu, katumus ja Ehtoollinen

Uskonoppi ja eettisyyteen kasvaminen

- Pyhän Kolminaisuuden persoonat
- eettisyyteen kasvaminen

2. lk

TAVOITTEET

Oppilas

- vahvistaa ortodoksista identiteettiään ja ymmärtää pyhän ulottuvuutta elämässä
- perehtyy ortodoksinen kristillisyyden peruskäsitteisiin
- perehtyy ortodoksiseen kirkkovouteen
- perehtyy oman seurakunnan toimintaan
- perehtyy Raamatun kertomuksiin
- perehtyy liturgiseen elämään
- tutustuu ympäröiviin uskonnollisiin ja ei-uskonnollisiin katsomuksiin
- oppii pohtimaan Raamatusta ja oppilaan omasta elämästä nousevia eettisiä kysymyksiä
- AK1, AK2, AK4, AK5, AK6

KESKEISET SISÄLLÖT

Kirkkovuosi ja pyhät ihmiset

- kirkkovuoden suuria juhlia
- kirkon suuria opettajia ja marttyyreja

Kirkon jäsenenä

- ortodoksinen perinne perheessä ja koulussa
- oman seurakunnan toimintamuotoja

Raamattu pyhänä kirjana

- Jeesuksen elämää ja opetuksia

Liturginen elämä

- liturgian pääpiirteitä ja joitakin sakramentteja erityisesti kaste, mirhalla voitelu, katumus ja Ehtoollinen
- yleisimpiä jumalanpalvelusveisuja

- Uskonoppi ja eettisyyteen kasvaminen
- ihminen Jumalan kuvana ja kaltaisena

3. lk

TAVOITTEET

Oppilas

- vahvistaa ortodoksista identiteettiään ja ymmärtää pyhän ulottuvuutta elämässä
- perehtyy Raamatun kertomuksiin ja niiden sanomaan
- oppii pohtimaan Raamatusta ja omasta elämästä nousevia eettisiä kysymyksiä
- AK1, AK2, AK5, AK6

KESKEISET SISÄLLÖT

Raamattu pyhänä kirjana

- alkukertomukset, patriarkkakertomukset ja Israelin kansa Egyptistä Luvattuun maahan

Uskonoppi ja eettisyyteen kasvaminen

- kymmenen käskyn etiikka

Kirkkovuosi ja pyhät ihmiset

- kirkkovuoden suuria juhlia
- paasto

4. lk

TAVOITTEET

Oppilas

- vahvistaa ortodoksista identiteettiään ja ymmärtää pyhän ulottuvuutta elämässä
- perehtyy Raamatun kertomuksiin ja niiden sanomaan
- oppii pohtimaan Raamatusta ja oppilaan omasta elämästä nousevia eettisiä kysymyksiä
- perehtyy ortodoksisen kristillisyyden peruskäsitteisiin ja oman seurakunnan toimintaan
- AK1, AK2, AK3, AK5

KESKEISET SISÄLLÖT

Raamattu pyhänä kirjana

- Jeesuksen elämä, ylösnousemus ja uusi elämä
- Jeesuksen opetukset, Herran rukous
- evankeliumien kirjoittajat
- Uuden testamentin ajanhistoriaa

Uskonoppi ja eettisyyteen kasvaminen

- pelastus ja iankaikkinen elämä

Kirkon jäsenenä

- oman seurakunnan toimintamuodot, erityisesti jumalanpalvelukset

5. lk

TAVOITTEET

Oppilas

- vahvistaa ortodoksista identiteettiään ja ymmärtää pyhän ulottuvuutta elämässä
- perehtyy liturgiseen elämään ja kirkkotaiteeseen, ortodoksiseen kirkkovouteen ja pyhien ihmisten elämään
- perehtyy ortodoksisen kristillisyyden peruskäsitteisiin ja oman seurakunnan toimintaan
- tutustuu uskonopin peruskysymyksiin
- tutustuu muihin kristillisiin kirkkoihin ja ympäröiviin uskonnollisiin ja ei-uskonnollisiin katsomuksiin
- AK1, AK2, AK4, AK5, AK7

KESKEISET SISÄLLÖT

Kirkkovuosi ja pyhät ihmiset

- kirkon suuria opettajia ja marttyyreja
- pyhät ajat ja kirkkovuoden suuret ja keskisuuret juhlat
- paastot sekä niihin liittyvät eettiset kysymykset

Kirkon jäsenenä

- ortodoksinen perinne kotipaikkakunnalla, Suomessa ja maailmassa
- oman seurakunnan toimintamuodot
- luostarien toiminta
- kirkollisia järjestöjä
- lähiympäristön muita kirkkoja ja uskontoja
- oppilaiden kohtaama uskonnollisuus Suomessa ja maailmalla
- juutalaisuuden, kristinuskon ja islamin yhteisiä ja eriyttäviä piirteitä

Liturginen elämä

- jumalanpalvelusten toimittajat ja liturgiajumalanpalvelus
- kirkkomusiikki: tropareja, jumalanpalvelusveisuja ja muiden pyhien toimitusten veisuja
- sakramenteja
- ikoni kuvana ja pyhänä esineenä

Uskonoppi ja eettisyyteen kasvaminen

- ihminen Jumalan kuvana ja kaltaisena
- Pyhän Kolminaisuuden persoonat ja niiden erityispiirteet
- pelastus ja iankaikkinen elämä
- kirkko ja seurakunta

VUOSILUOKAT 6-9

Ortodoksisen uskonnon opetuksen ydintehtävänä vuosiluokilla 6-9 on syventää ja laajentaa oppilaan ymmärtämystä omasta uskonnollisesta perinteestään sekä muiden uskontojen luonteesta ja merkityksestä. Näin tuetaan oppilaan oman maailmankatsomuksen ja eettisen näkemyksen rakentumista.

6. lk

TAVOITTEET

Oppilas

- vahvistaa ja syventää ortodoksista identiteettiään ja ymmärtää pyhyiden ulottuvuutta elämässä
- perehtyy liturgiseen elämään ja ortodoksiseen kirkkoon
- perehtyy Raamattuun pyhänä ja inhimillisenä kirjakokoelmana

- AK1, AK2, AK4 ,AK5, AK6

KESKEISET SISÄLLÖT

Raamattu

- profeetat, kuninkaiden aika, psalmit
- Apostolien teot

Liturgiikka ja uskonoppi

- jumalanpalvelukset: liturgia, vigilia, paastoliturgia ja muita kirkollisia toimituksia
- kirkkorakennus

7.12 Uskonto, katolinen uskonto

Suomenkielisen koulutuslautakunnan 12.5.2004 hyväksymä

1. lk

TAVOITTEET

Oppilas

- oppii, että kirkon jäseneksi tullaan kasteessa
- tutustuu keskeisiin päivittäisiin rukouksiin
- tutustuu Jeesuksen elämän päätapahtumiin sekä elämän syntyyn Raamatun mukaan
- oppii tunnistamaan kirkkovuoden suuret juhla-ajat
- opettelee hyvän ja pahan tunnistamista ja siitä tehtäviä johtopäätöksiä AK1
- tiedostaa, että hänen koulussaan ja lähiympäristössään on muihinkin uskontoihin kuuluvia oppilaita AK2

KESKEISET SISÄLLÖT

Avainsana: KATSELEMINEN

Kirkon jäsenenä

- oppilaan oman kaste

Kirkon liturgisesta elämästä ja rukouksista

- päivittäisistä rukouksista: ristinmerkki, Isä meidän, Terve Maria ja Kunnia

Raamattu pyhänä kirjana

- Raamatun osat: Vanha ja Uusi testamentti
- Jeesuksen elämän päätapahtumia: enkelin ilmoitus, Jeesuksen syntymä, tietäjien vierailu, Jeesuksen lapsuus, Jeesuksen tulo Jerusalemiin, viimeinen ateria, Jeesuksen kuolema ja ylösnousemus; ihmisten kohtaamisia: Jeesus siunaa lapsia, tyyntyyttää myrskyn, parantaa sokean Bartimaioksen; opetusta: hyvä paimen -vertaus
- Isä Jumala on luonut maailman ja antanut elämän; ensimmäisten ihmisten tekemä valinta
- kuningas Daavid, Jeesuksen esi-isä
- Joosef ja hänen veljensä

Kirkkovuosi

- joulun vietto ja loppiainen
- pääsiäisen vietto

Moraalinen kasvaminen

- hyvän ja pahan erottaminen, syntiinlankeemus 2. ja 7. käsky
- anteeksisaaminen ja -antaminen, 8. käsky

Ympäröivä uskonnollinen maailma

- oman koulun eri uskontoihin kuuluvien oppilaiden kohtaamista

2. lk

TAVOITTEET

Oppilas

- tietää, mihin seurakuntaan hän kuuluu
- tutustuu messuun pääpiirteissään
- tutustuu syvemmin Jeesuksen elämään
- tutustuu syvemmin kirkkovuoden suuriin juhla-aikoihin
- opettelee ymmärtämään itsekkyyden ja yhteisen hyvän eroa
- tietää, että muillakin on uskonnollisia juhlia

KESKEISET SISÄLLÖT

Avainsana: KUULUMINEN

Kirkon jäsenenä

- omaan seurakuntaan ja seurakunnan kirkkoon tutustuminen

Kirkon liturgisesta elämästä ja rukouksista

- messun pääosien (Raamatun lukeminen ja eukaristian vietto) tunnistaminen

Raamattu pyhänä kirjana

- Jeesuksen lapsuus: Jeesuksen temppeliin tuominen, 12-vuotiaana temppelissä; Pelastaja: pahan ja kuoleman voittaja; ihmisten kohtaamisia: Pietari sekä Andreas ja Johannes Martta ja Maria, Sakkeus; opetusta: rukous
- Samuelin kutsuminen
- Raamatun käytön opettelua

Kirkkovuosi

- adventin ja joulun sekä paaston ja pääsiäisen vieton syventämistä

Moraalinen kasvaminen

- hyvän ja pahan kysymyksiä, esimerkkejä
- oman hyvän ja yhteisen hyvän hahmottamista, 3. ja 4. käsky AK1

Ympäröivä uskonnollinen maailma

- miten muut viettävät uskonnollisia juhlia AK2

3. lk

TAVOITTEET

Oppilas

- tutustuu omaan seurakuntaansa ja sen elämään
- tutustuu syvemmin pyhän messun viettoon sekä joihinkin sakramentteihin
- oppii lisä Jeesuksen elämästä ja hänen kohtaamistaan ihmisistä sekä hänen opetuksestaan
- tuntee oman suojeluspyhimyksensä sekä seurakuntansa nimikkopyhän
- tietää omastatunnosta
- tutustuu 10 käskyyn, rakkauden käskyyn ja kirkon käskyihin

KESKEISET SISÄLLÖT

Avainsana: KASVAMINEN

Kirkon jäsenenä

- oman seurakunnan elämän ja liturgian tunteminen syvenee
- oppilas kohtaa papin ja alkaa hahmottaa hänen tehtävänsä
- oppilas alkaa opetella ekumeenista ajattelua AK2

Kirkon liturgisesta elämästä ja rukouksista

- messun rakenteen tunteminen ja vastausten osaaminen
- eukaristian ja parannuksen sakramentteihin ja papiksi vihkimiseen tutustuminen
- Apostoliseen uskontunnustukseen tutustuminen

Raamattu pyhänä kirjana

- Neitsyt Marian vierailu Elisabetin luona
- Johannes Kastajan syntymä
- Jeesuksen kutsu opetuslapsilleen ja muille seuraajilleen; ihmisten kohtaamisia: Kaanan häät, nälkäisten ruokkiminen, ylösnousseen ilmestymisiä; opetuskertomuksia: laupias samarialainen, armahtava isä

Kirkkovuosi

- suurten juhla-aikojen syventelyä
- oppilaan oma suojeluspyhimys ja oman seurakunnan nimikkopyhä

Moraalinen kasvaminen

- omantunnon tutkisteleminen tutustuminen ja parannuksen tekemisen pohtiminen
- käskyt moraalisen kasvamisen perustana AK1, AK6

4. lk

TAVOITTEET

Oppilas

- tutustuu oman hiippakunnan syntyyn ja vaiheisiin
- syventää tietoaan sakramenteista ja niiden raamatullisista juurista sekä tutustuu ruusukon ja ristintien hartauksiin
- tutustuu Jumalan kansan historiaan Vanhassa ja Uudessa testamentissa
- alkaa hahmottaa kirkkovuoden rakennetta sekä tutustuu Neitsyt Marian ja apostolien juhliin
- tutkii Raamatun esimerkkejä hyvän ja pahan kysymyksistä
- tutustuu juutalaisiin ja muslimeihin, jotka myös ovat "Abrahamin lapsia"

KESKEISET SISÄLLÖT

Avainsana: TUNTEMINEN

Kirkon jäsenenä

- omaan hiippakuntaan tutustuminen: kristinuskon tulo ja vakiintuminen Suomeen, katolisen kirkon varhaisia vaiheita Suomessa
- nykyisen Helsingin katolisen hiippakunnan synty ja rakenne

Kirkon liturgisesta elämästä ja rukouksista

- sakramenttien raamatullisista juurista.
- ruusukorukoukseen ja ristintien hartaudet

Raamattu pyhänä kirjana

- Israelin kansan vaiheita: patriarkat, Egyptin pakkotyö ja siitä vapautuminen, kuninkaita ja profeettoja
- Jeesuksen toiminta: kaste, julistus Jumalan valtakunnasta, sairaiden parantamisia; Jeesus ja Pietari
- kirkon synty ja apostolien toimintaa

Kirkkovuosi

- kirkkovuoden rakenteen hahmottaminen
- Neitsyt Marian ja apostolien juhlapäiviä

Moraalinen kasvaminen

- Raamatun esimerkkejä hyvän ja pahan kysymyksistä: fariseus ja publikaani, sairaiden parantaminen sapattina, Jeesuksen kuolema; kuningas Daavidin taisteluita

Ympäröivä uskonnollinen maailma

- juutalaisuus ja islam suhteessa kristinuskoon AK2, AK3

5. lk

TAVOITTEET

Oppilas

- laajentaa näkemystään katolisesta kirkosta maailmankirkkona AK1
- tutustuu liittymisen sakramentin liturgioihin ja historiaan (kaste, vahvistus ja eukaristia) sekä syventää tietojansa parannuksen sakramentista AK4
- tutustuu syvemmin vanhan ja uuden liiton merkitykseen ja tehtävään
- syventää tietouttaan kirkkovuodesta
- tutustuu pyhimykseksi julistamiseen ja hiippakunnan pyhimyskalenteriin
- tutkii synnin olemusta ja lajeja ja ihmisen kutsumusta pyhyyteen AK5
- tietää ortodoksisen ja luterilaisen kirkon elämästä ja ekumeniasta

KESKEISET SISÄLLÖT

Avainsana: LIITTYMINEN

Kirkon jäsenenä

- oma hiippakunta osana maailmankirkkoa
- katolisen kirkon suhteesta muihin kristittyihin

Kirkon liturgisesta elämästä ja rukouksista

- liittymisen liturgioita ja niiden historiaa: kaste, vahvistus, eukaristia sekä parannuksen sakramentin syventelyä
- hiippakunnan pyhimyskalenteri

Raamattu pyhänä kirjana

- ihmisen luominen ja syntiinlankeemus
- Vanhan testamentin liiton kansa: Nooa, Abraham, Mooses, kuninkaita, profeettoja
- Uuden testamentin liiton kansa: Jeesuksen opetusta, apostolien toimintaa ja alkuseurakunnan elämää, apostoli Paavali

Kirkkovuosi

- kirkon liturgisen vuoden täydentyminen

Moraalinen kasvaminen

- Synnin olemuksesta ja lajeista

Ympäröivä uskonnollinen maailma

- ortodoksisen ja luterilaisen kirkon elämää Suomessa

6. lk

TAVOITTEET

Oppilas

- tutustuu hengellisen elämän kehitykseen katolisessa kirkossa Suomessa
- tutustuu katolisen kirkon historian päätapahtumiin Suomessa
- tutkii katolisen kirkon suhdetta ekumeeniseen ajatteluun eri aikoina
- tutustuu uskonvapauden kehitykseen Suomessa
- tutustuu kirkkorakennukseen ja kirkolliseen taiteeseen
- tutustuu kirkolliseen musiikkiin ja sen kehitykseen

KESKEISET SISÄLLÖT

Avainsana: JUURTUMINEN

Liturgia ja uskonoppi

- messujen ja kirkollisten toimitusten kehitystä Suomessa.
- hartauksien ja perinteisten rukousten kehitystä Suomessa
- kirkkorakennus ja kirkollinen taide
- kirkollinen musiikki

Kirkon historiaa

- kirkon historiaa Suomessa AK3
- uskonnonvapaus Suomessa AK2, AK3
- pyhiinvaelluksia Suomessa ja muualla

Muut kristityt ja ekumeeninen liike

- katolisen kirkon ja muiden kristittyjen kohtaaminen eri aikoina AK2

Maailmanuskonnot

- uskonnonvapauden vaikutus uskontojen asemaan Suomessa

7.13 Uskonto, islamin uskonto

Suomenkielisen koulutuslautakunnan 12.5.2004 hyväksymä

VUOSILUOKAT 1-5

Islamin opetuksessa keskeistä on tutustuttaa oppilas monipuolisesti islamin uskontoon ja vahvistaa hänen islamilaista identiteettiään. Oppilasta autetaan ymmärtämään uskonnon merkitystä hänelle itselleen sekä näkemään uskontojen vaikutuksia yhteiskunnassa ja kulttuurissa. Oppilasta autetaan kohtaamaan ja hyväksymään erilaisia kansoja, tapoja ja kulttuureja sekä omassa yhteiskunnassa että maailmassa. Opetuksen tavoite on uskonnollisen ja katsomuksellisen yleissivistyksen saavuttaminen.

1. lk

TAVOITTEET

Oppilas

- perehtyy islamiin AK1
- oppilas hankkii tietoja, taitoja ja kokemuksia, joiden pohjalta hän rakentaa omaa kulttuuri-identiteettiään ja hahmottaa uskontojen merkitystä ympäristössään AK2

KESKEISET SISÄLLÖT

Jumalan hyvyys ja huolenpito

- Jumala Luojana, luomistyö AK2,AK5
- uskontunnustus (SHAHADA)
- luottamus ja turvallisuus, Allahin armo(RAHMA), rakkaus, Allahiin luottaminen AK2

Koraanin opetukseen tutustuminen

- Koraani on pyhä kirja
- lyhyet suurat : Fatiha, Ikhlas

Islamin pilarit

- peruspilarit AK3

Profeetta Muhammedin esimerkki (AL-SUNNA)

- Profeetta Muhammedin elämästä

Eettisyyteen kasvaminen

- toisten ihmisten huomioon ottaminen, vanhempien kunnioittaminen, köyhien ja heikkojen auttaminen, vieraanvaraisuus, vihan ja suuttumuksen tunteista pidättäytyminen jne. AK1,AK6

Arvokas ja ainutlaatuinen elämä

- minun juureni; perheen ja suvun arvoja ja perinteitä AK1

Elämää islamilaisessa uskonnollisessa yhdyskunnassa

- islamin uskonnollisia juhlia ja tapahtumia, kuten esim. uhrijuhla (ID AL-ADHA), paaston päättymisen juhla (ID AL-FITR) AK4,AK6
- juhliin liittyviä sisältöjä ja tapoja

Oppilaita ympäröivä uskonnollinen maailma

- suvaitsevaisuus; lapsi ja hänen ystävänsä (nähdään, että on erilaisia katsomuksia, joihin lapsen ystävät ja luokkatoverit kuuluvat) AK2

2. lk

TAVOITTEET

Oppilas

- oppilas hankkii tietoja, taitoja ja kokemuksia, joiden avulla hän oppii luottamaan elämään ja itseensä sekä tutustuu islamin peruspiirteisiin AK1, AK2, AK3, AK7

KESKEISET SISÄLLÖT

Jumalan hyvyys ja huolenpito

- rukous (SALAT) AK4

Koraanin opetukseen tutustuminen

- lyhyet suurat: Ikhlas, Nas

Profeetta Muhammedin esimerkki (AL-SUNNA)

- kertomuksia profeetta Muhammedin perimätiedosta (HADITH), (5-10 lyhyttä hadithia)

Eettisyyteen kasvaminen

- rehellisyys AK1

Arvokas ja ainutlaatuinen elämä

- toisen ihmisen ja luonnon kunnioitus AK5

Elämää islamilaisessa uskonnollisessa yhdyskunnassa

- ruokailutavat (islamin ruokasäännöt ja ruokailusäännöt) AK3
- islamin taide ja nashid AK7

3. lk

TAVOITTEET

Oppilas

- tutustuu islamin keskeisiin opillisiin peruspiirteisiin
- oppii eettisten asioiden pohdintaa, omien tunteiden ja kokemusten jakamista
- oppii ymmärtämään ja suvaitsemaan erilaisuutta AK2

KESKEISET SISÄLLÖT

Jumalan hyvyys ja huolenpito

- oppilaiden kokemuksista ja elämäntilanteista nousevia elämään ja kuolemaan liittyviä asioita AK1

Koraanin opetuksiin tutustuminen

- lyhyet suurat: Falaq, Tabat

Islamin pilarit

- uskon pilarit (ARKAN AL-IMAN) (tutustutaan uskon pilareihin) AK3

Profeetta Muhammedin esimerkki (AL-SUNNA)

- 5-10 hadithia

Eettisyyteen kasvaminen

- oppimisen kunnioittaminen
- sallittu – kielletty islamissa (HALAL – HARAM)

Arvokas ja ainutlaatuinen elämä

- perheen tärkeys

Elämää islamilaisessa yhdyskunnassa

- perjantai on pyhäpäivä
- perjantairukous

Oppilaita ympäröivä uskonnollinen maailma

- pohditaan ihmisten erilaisuutta AK2

4. lk

TAVOITTEET

Oppilas

- oppilas tutustuu islamin käsitykseen Jumalasta ja ihmisestä sekä Koraaniin Jumalan ilmoituksena
- oppilas perehtyy profeettojen elämään

KESKEISET SISÄLLÖT

Jumalan hyvyys ja huolenpito

- Jumala elämän antajana AK1,AK4

Koraanin opetuksiin tutustuminen

- lyhyet suurat: Al-Fathi, Al-Asri

Islamin pilarit

- uskon pilarit
- islamin käsitys Allahista, Koraanista, profeetoista, enkeleistä, kuoleman jälkeisistä asioista jne.AK3
- profeetta Muhammedin opetus teon sisäisen tarkoituksen tärkeydestä

Profeetta Muhammedin esimerkki

- perimätiedon opetukset
- islamin alkuvaiheita Mekassa

Eettisyyteen kasvaminen

- ymmärrys ja tieto Jumalan lahjana – hyvä, arvokas käyttäytyminen AK1

Arvokas ja ainutlaatuinen elämä

- perhe islamissa

Elämää islamilaisessa yhdyskunnassa

- islamin taide ja nashid AK7

5. lk

TAVOITTEET

Oppilas

- oppii eettisten asioiden pohdintaa AK1
- tutustuu omaan uskonnolliseen yhdyskuntaan
- oppii näkemään uskonnon vaikutuksen omassa ja muiden elämässä
- oppii hyväksymään ja kunnioittamaan erilaisen uskon- ja elämännäkemyksen omaavia ihmisiä omassa lähipiirissään AK2

KESKEISET SISÄLLÖT

Jumalan hyvyys ja huolenpito

- ihmisen vastuu (Jumalaa ja toista ihmistä kohtaan) AK5,AK6

Koraanin opetukseen tutustuminen

- suura Al-Alaq

Profeetta Muhammedin esimerkki (AL-SUNNA)

- profeetta Muhammedin muutto Mekasta Medinaan (AL-HIJRA)

Eettisyyteen kasvaminen

- vastuullisuus
- sallittu ja kielletty islamissa (HALAL – HARAM)

Elämää islamilaisessa uskonnollisessa yhdyskunnassa

- moskeija rakennuksena, käyttäytyminen moskeijassa (mahdollinen tutustumiskäynti) AK3
- islamin taide ja nashid (moskeijarakennustaide) AK7

Oppilaita ympäröivä uskonnollinen maailma

- islamin, juutalaisuuden ja kristinuskon yhteisiä ja erilaisia piirteitä AK2

VUOSILUOKAT 6-9

Islamin opetuksen ydintehtävänä vuosiluokilla 6-9 on syventää ja laajentaa oppilaan ymmärtämystä oman uskonnon ja muiden uskontojen luonteesta ja merkityksestä sekä näin tukea oppilaan oman maailman-katsomuksen ja eettisen näkemyksen rakentumista.

6. lk

TAVOITTEET

Oppilas

- tiedostaa maailmankatsomuksensa rakentumiseen vaikuttavia tekijöitä perehtymällä islamin syntyyn ja uskonkäsitykseen
- perehtyy Koraaniin pyhänä kirjana
- tuntee islamilaisen moraaliopetuksen peruskäsitteitä ja osaa soveltaa niitä eettisessä pohdinnassaan ja toiminnassaan

KESKEISET SISÄLLÖT

Islamin historiaa ja erityispiirteitä

- keskeiset asiat islamin synnystä AK3
- tutustuminen ensimmäisiin muslimeihin: Khadija, Ali, Abu Bakr jne
- islamin uskonopin pääpiirteitä

Koraani ja profeetta Muhammedin opetukset

- Koraani pyhänä kirjana
- Quraish- ja Masad-luvut Koraanista
- rukouksen säännöt

Ihminen eettisenä olentona AK1

- islamilaisen etiikan peruspainotukset
- islamilainen ihmiskäsitys

7.14 Elämäkatsomustieto

Suomenkielisen koulutuslautakunnan 12.5.2004 hyväksymä

VUOSILUOKAT 1-5

Opetuksen ydintehtävänä on tukea lapsen kasvua ja antaa hänelle välineitä tutkia ja rakentaa elämäkatsomustaan ja maailmankuvaansa. Koska opetus on vuosiluokkiin sitomatonta, on luokka-asteet 1-2 yhdistetty.

1-2. lk

TAVOITTEET

Tavoitteena on edistää oppilaan pyrkimystä

- etsiä ja rakentaa identiteettiään ja elämäkatsomustaan AK1
- kehittää taitojaan ilmaista itseään AK1
- kehittää kykyään eettiseen toimintaan AK1, AK2
- oppia kantamaan vastuuta itsestään, toisista ihmisistä, yhteisöstä ja luonnosta AK4-AK7
- tutustua lähiympäristönsä katsomuksiin

KESKEISET SISÄLLÖT

Itsetuntemus ja kulttuuri-identiteetti

- kuka olen ja mitä osaan
- elämänvaiheet ja toiveet
- erilaisia elämäntapoja, suvaitsevaisuus ja monikulttuurisuus

Ihmissuhteet ja moraalinen kasvu

- toisen kohtaaminen ja hänen asemaansa asettuminen

- hyvä, oikea ja väärä, oikean ja väärän erottaminen, ihmisen hyvyys

Yhteisö ja ihmisoikeudet

- yhteiselämän perusteita, sääntö, sopimus, lupaus, luottamus, rehellisyys, reiluus, kultainen sääntö.

Ihminen ja maailma

- ympäristö ja luonto, eloton ja elävä, kauneus luonnossa
- elämän synty ja kehitys

3. lk

TAVOITTEET

Tavoitteena on edistää oppilaan pyrkimystä

- etsiä ja rakentaa identiteettiään ja elämäkatsomustaan AK1
- kehittää taitojaan ilmaista itseään AK1
- kehittää kykyään eettiseen toimintaan AK1, AK2
- tutustua ihmisoikeuksien, suvaitsevaisuuden ja oikeudenmukaisuuden periaatteisiin AK2, AK4
- tutustua kestävän kehityksen periaatteisiin AK5

KESKEISET SISÄLLÖT

Itsetuntemus ja kulttuuri-identiteetti

- ihmisen elämänvaiheita

Ihmissuhteet ja moraalinen kasvu

- ystävyyden sisältö ja merkitys elämässä

Yhteisö ja ihmisoikeudet

- etiikan perusteita, teon moraalinen oikeutus, teon tarkoitus ja seuraus, oman elämän eettisiä ongelmia ja niiden ratkaisuja

Ihminen ja maailma

- kertomuksia maailman synnystä, maa ja maailmankaikkeus, elämän erilaisia muotoja, luonnon tulevaisuus ja kestävä kehitys, erilaisia aikakäsityksiä ja niiden merkitys ihmisten elämässä

4. lk

TAVOITTEET

Tavoitteena on edistää oppilaan pyrkimystä

- tutustua lähiympäristönsä katsomuksiin ja kulttuureihin AK2
- tutustua ihmisoikeuksien, suvaitsevaisuuden, oikeudenmukaisuuden periaatteisiin AK2, AK4
- oppia kantamaan vastuuta itsestään, toisista ihmisistä ja yhteisöistä AK1, AK2, AK4
- etsiä ja rakentaa identiteettiään ja elämäkatsomustaan AK1
- kehittää kykyään eettiseen toimintaan AK4-AK6

KESKEISET SISÄLLÖT

Itsetuntemus ja kulttuuri-identiteetti

- suomalaisuus ja suomalainen kulttuuri, uskonottomuus, sekulaarit tavat ja juhlat
- vähemmistökulttuurit Suomessa.

Yhteisö ja ihmisoikeudet

- lasten oikeudet ja velvollisuudet, lasten oikeuksien toteutuminen Suomessa ja muualla
- ihmisoikeudet, eläinten oikeudet

5. lk

TAVOITTEET

Tavoitteena on edistää oppilaan pyrkimystä

- etsiä ja rakentaa identiteettiään ja elämäkatsomustaan ja sen myötä oppia hahmottamaan kokonaisuuksia ja kasvaa kohtaamaan epävarmuutta AK1
- kehittää taitojaan ilmaista itseään AK1
- kehittää arvostelukykyyään ja kykyään eettiseen toimintaan AK4-AK6
- oppia huomaamaan kohtaamiensa arkipäivän tilanteiden eettiset ulottuvuudet ja käyttämään eettisen ajattelun taitoja ja katsomuksellista harkintaa
- tutustua ihmisoikeuksien, suvaitsevaisuuden, oikeudenmukaisuuden ja kestävän kehityksen periaatteisiin ja oppia kantamaan vastuuta itsestään, toisista ihmisistä, yhteisöstä ja luonnosta AK3, AK5

KESKEISET SISÄLLÖT

Ihmissuhteet ja moraalinen kasvu

- hyvä elämä, arvo ja normi, vastuu ja vapaus elämässä
- ajattelun vapaus, uskonnon ja elämäkatsomuksen vapaus, suvaitsevaisuus ja syrjintä,
- oikeudenmukaisuus, oikeudenmukaisuuden toteutuminen jokapäiväisessä elämässä, rikkaus ja köyhyys maailmassa

Itsetuntemus ja kulttuuri-identiteetti

- maailman kulttuuriperintö
- elämäkatsomus, uskomus, luulo, tieto ja ymmärrys
- erilaisia elämän- ja maailmankatsomuksia

Yhteisö ja ihmisoikeudet

- tasa-arvo ja rauha, demokratia, tulevaisuuden maailma

Ihminen ja maailma

- maailmanperintö ja ympäristö

VUOSILUOKAT 6-9

Opetuksen ydintehtävänä on syventää nuoren omaa elämäkatsomusta ja maailmankuvaa koskevaa ymmärrystä. Opiskellaan perustiedot erilaisista katsomuksista ja uskonnoista sekä tuetaan nuoren kasvua vastuulliseksi ja aktiiviseksi yhteiskunnan jäseneksi.

6. lk

TAVOITTEET

Tavoitteena on edistää oppilaan pyrkimystä

- etsiä ja rakentaa identiteettiään ja elämäkatsomustaan ja oppia samalla hahmottamaan kokonaisuuksia, kasvaen kohtaamaan epävarmuutta AK1
- kehittää taitojaan ilmaista itseään ja elämäkatsomustaan AK1, AK2
- kehittää arvostelukykyyään ja kykyään eettiseen toimintaan
- laajentaa katsomuksellista ja kulttuurista yleissivistystään AK2

KESKEISET SISÄLLÖT

Kulttuuri

- kulttuuri ja yhteisö AK2, AK3
- suomalainen kulttuuri
- suvaitsevaisuus

Etiikka ja hyvä elämä

- etiikan peruskysymyksiä, nuoren moraalinen kasvu
- ihmisoikeusetiikka AK6
- monikulttuurisuus eettisenä kysymyksenä AK2, AK3, AK7

MENETELMÄT

1.-3. luokat

- *perinneleikit ja muut leikit*
- *projektit pareittain ja ryhmissä*
- *keskustelu*
- *dramatisointi*
- *taiteen käyttö elämysten lähteenä*

4.-6. luokat

- *keskustelut ja väittelyt*
- *projektit, esitelmät, ryhmätyöt*
- *draama*
- *tiedonhankinta*

ARVIOINTI

1.-2. luokat

- *tuntiaktiivisuuden seuranta*
- *maininta todistuksessa*

3.-6. luokat

- *tuntiaktiivisuuden seuranta*
- *kokeiden ja projektien arvostelu*
- *kirjallinen arvio 3. luokalta*

7.15 Historia

Suomenkielisen koulutuslautakunnan 9.6.2004 hyväksymä

VUOSILUOKAT 5-6

Keskeisten sisältöjen lisäksi on valittava yksi seuraavista teemoista, jonka kehitystä tarkastellaan esihistorialliselta ajalta 1800-luvulle saakka:

- a) jokin Euroopan ulkopuolinen korkeakulttuuri
- b) kaupankäynnin kehitys
- c) kulttuurin kehitys
- Espoon historia
- d) liikkumis- ja kuljetusvälineiden kehitys
- e) väestössä tapahtuneet muutokset

5 lk

TAVOITTEET

Oppilas oppii

- ymmärtämään erilaisia tapoja jakaa historia aikakausiin ja käyttämään oikein käsitteitä esihistoria, historia, vanha aika, keskiaika, uusi aika AK2, AK7
 - ymmärtää kronologisen järjestyksen: menneisyys, nykyisyys ja tulevaisuus
 - osaa hakea historiallista tietoa AK3
- tunnistamaan muutoksia oman perheen tai kotiseudun historiassa ja kuvailemaan muutoksia, joiden on katsottu vaikuttaneen oleellisesti ihmisten elämään, kuten maanviljelyn syntyä AK2, AK7
 - osaa eläytyä menneen ajan ihmisen asemaan AK1

- esittämään muutoksille syitä
 - ymmärtää yksinkertaisia syy- ja seuraussuhteita AK1, AK2, AK5

KESKEISET SISÄLLÖT

Omat juuret ja historiallinen tieto

- oman perheen ja kotiseudun historia
- muistelujen, kirjoitusten, esineiden, kuvien ja rakennetun ympäristön merkityksien tulkitseminen
 - Espoo historiallisena miljöönä
 - museot ja historiallinen tieto

Esihistoriallinen ja historiallinen aika sekä ensimmäiset korkeakulttuurit

- kivikauden ihmisten elinolot ja niissä tapahtuneet muutokset pronssin ja raudan keksimisen seurauksena
- maanviljelyn aloittamisen, valtioiden synnyn ja kirjoitustaidon keksimisen vaikutukset ihmisten elämään
 - esimerkki jostakin korkeakulttuurista: Mesopotamia, Egypti

Eurooppalaisen sivilisaation synty

- antiikin Ateenan ja Rooman yhteiskunta ja kulttuuri
- antiikin heijastuminen tähän päivään

6 lk

TAVOITTEET

Oppilas oppii

- ymmärtämään, että historian tiedot ovat historioitsijoiden tulkintoja, jotka saattavat muuttua uusien lähteiden tai tarkastelutapojen myötä AK2, AK3, AK4
 - osaa erottaa lähteen ja siitä tehdyn tulkinnan
- ymmärtämään erilaisia tapoja jakaa historia aikakausiin ja käyttämään oikein käsitteitä esihistoria, historia, vanha aika, keskiaika, uusi aika AK2, AK7
 - osaa hakea historiallista tietoa erilaisista tietolähteistä AK3
- tunnistamaan muutoksia oman perheen tai kotiseudun historiassa ja kuvailemaan muutoksia, joiden on katsottu vaikuttaneen oleellisesti ihmisten elämään AK2, AK7
 - osaa eläytyä menneen ajan ihmisen asemaan AK1
- tunnistamaan esimerkkien avulla jatkuvuuden historiassa AK2, AK5, AK7
- esittämään muutoksille syitä
 - ymmärtää syy- ja seuraussuhteita AK1, AK2, AK5

KESKEISET SISÄLLÖT

Keskiaika

- uskontojen vaikutukset ihmisten elämään ja ihmisten eriarvoinen yhteiskunnallinen asema
- Suomen liittäminen osaksi Ruotsia

Uuden ajan murros

- eurooppalaisen ihmisen maailmankuvan ja arvojen muutokset keskiajan ja uuden ajan taitteessa: renessanssi taiteessa, reformaatio uskonnossa, maailmankuvan avartuminen tieteessä

Suomi Ruotsin valtakunnan osana

- elämää kuninkaan alamaisina ja suurvallan asukkaina
- suomalaisen kulttuurin muotoutuminen

Vapauden aate voittaa alaa

- Ranskan suuren vallankumouksen vaikutukset

MENETELMÄT

- o *opettajajohtoinen opetus*
- o *kertomukset, tarinat*
- o *projektit*
- o *ryhmätyö ja parityö*
- o *Itsenäinen työskentely*
 - *omatoiminen tiedonhankinta*
- o *draama ja roolileikit*
 - *eläytyminen eri aikakusien elämään*
- o *kokemuksellisuus*
 - *esim. kivikirveen, miekkojen ja kilpien tekeminen*
- o *retket*

ARVIOINTI

- o *tuntiaktiivisuus*
- o *oppilaan tuotokset*
- o *kirjalliset kokeet*
- o *itsearviointi*

7.16 Musiikki

Suomenkielisen koulutuslautakunnan 12.5.2004 hyväksymä

VUOSILUOKAT 1-4

1. lk

TAVOITTEET

Oppilas

- opettelee musiikillista toimintaa laulaen, soittaen ja liikkuen sekä ryhmässä että yksin AK1, AK4, AK5
 - rohkaistuu käyttämään omaa ääntään AK1
 - tutustuu erilaisiin soittimiin ja opettelee soiton perusteita AK2, AK3
 - harjoittelee musiikin ilmaisua liikkuen AK1, AK6
- harjoittelee erilaisten äänien ja musiikkien kuuntelemista AK3, AK5
- opettelee käyttämään erilaisia ääniä musiikillisen keksinnän aineksina AK1, AK3, AK5
- saa kokemuksia erilaisista musiikeista ja musiikkityyleistä AK2

KESKEISET SISÄLLÖT

- äänenkäytön harjoittelua mm. puhuen, loruillen ja laulaen AK1
- ikäkauteen sopivaa lauluohjelmistoa (esim. laululeikkejä ja kaikulauluja) AK2
- lauluja tapahtumien ja teemojen mukaan AK2, AK4, AK5
- musiikin eri elementteihin tutustutaan keho-, rytmi-, melodia- ja sointusoittimilla AK7
 - rytmi: perussyke, sanarytmi, tasa -ja kolmijakoisuus, lyhyt, pitkä, tauko; Tempo: hidas, nopea, hidastuva, nopeutuva
 - melodia: korkea, matala, nouseva, laskeva, samalla tasolla pysyvä, lyhyt ja pitkä sävel
 - harmonia: duuri, molli ja pentatonia sekä yksinkertainen säestys esim. perussävel-, tai kvintti borduna
 - dynamiikka: hiljainen, voimakas, hiljenevä, voimistuva
 - sointiväri: äänileikit
 - muoto: soolo, tutti

- monenlaisen musiikin kuuntelua toiminnallisia työtapoja käyttäen AK2, AK5, AK7
 - musiikkisatuja
 - tutustumista erilaisiin ääniin ja ääniympäristöihin
 - musiikin herättämien tuntemuksien ja tunnelmien kuvailua, esim. liikkuen, kuvallisesti, puhuen
- musiikillinen keksintä
 - pienimuotoista äänikerrontaa (esim. tarinoita äänellä), improvisointia helpoilla rytmii- ja melodia-aiheilla
- eri tyylistä suomalaista ja muiden maiden musiikkia laulun, soiton, liikkeen ja kuuntelun yhteydessä AK2

2. lk

TAVOITTEET

Oppilas

- harjoittelee musiikillista toimintaa laulaen, soittaen ja liikkuen sekä ryhmässä että yksin AK1, AK4, AK6
 - oppii käyttämään ääntään luontevasti ja monipuolisesti AK1
 - tutustuu erilaisiin soittimiin ja opettelee soiton perusteita AK2, AK3
 - harjoittelee musiikin ilmaisua liikkuen AK1, AK6
- harjoittelee erilaisten äänien ja musiikkien kuuntelemista AK3, AK5
- opettelee käyttämään erilaisia ääniä musiikillisen keksinnän aineksina AK1, AK3, AK5
- saa kokemuksia erilaisista musiikeista ja musiikkityyleistä AK2

KESKEISET SISÄLLÖT

- äänenkäytön harjoittelua mm. puhuen, loruillen ja laulaen AK1
- ikäkauteen sopivaa lauluohjelmistoa (esim. laululeikkejä, kaikulauluja, kaanoneita) AK2
- lauluohjelmistossa myös ulkoa opeteltuja lauluja
- lauluja tapahtumien ja teemojen mukaan AK2, AK4
- musiikin eri elementtejä harjoitellaan keho-, rytmii-, melodia- ja sointusoittimilla
 - rytmii: perussyke, sana- ja melodiarytmi, tasa- ja kolmijakoisuus, lyhyt, pitkä, tauko; tempo: hidas, nopea, hidastuva, nopeutuva, ostinato
 - melodia: korkea, matala, nouseva, laskeva, samalla tasolla pysyvä, lyhyt ja pitkä sävel
 - harmonia: duuri, molli ja pentatonia sekä yksinkertainen säestys esim. perussävel-, tai kvinttiborduna,
 - dynamiikka: hiljainen, voimakas, hiljenevä, voimistuva
 - sointiväri: äänileikit, musiikin erilaiset sävyt, tutustutaan soittimista lähteviin ääniin
 - muoto: soolo-tutti, kysymys-vastaus, samanlainen-erilainen, kaiku
- monenlaisen musiikin kuuntelua toiminnallisia työtapoja käyttäen AK1, AK2
 - musiikkisatuja
 - tutustumista erilaisiin ääniin, tunnelmiin ja ääniympäristöihin
 - musiikin herättämien tuntemuksien ja tunnelmien kuvailua, esim. liikkuen, kuvallisesti, puhuen
- musiikillinen keksintä AK1, AK3
 - pienimuotoista äänikerrontaa (esim. tarinoita äänellä), improvisointia helpoilla rytmii- ja melodia-aiheilla
- eri tyylistä suomalaista ja muiden maiden musiikkia laulun, soiton, liikkeen ja kuuntelun yhteydessä AK2

3. lk

TAVOITTEET

Oppilas

- oppii käyttämään luontevasti omaa ääntään ja ilmaisemaan itseään laulaen, soittaen ja liikkuen sekä ryhmässä että yksin AK1, AK2, AK3, AK4, AK5,
- oppii kuuntelemaan ja havainnoimaan keskittyneesti ja aktiivisesti ääniympäristöä ja musiikkia AK5
- oppii käyttämään ääniä sekä rytmisiä ja melodisia aiheita musiikillisen keksinnän aineksina AK1
- oppii ymmärtämään musiikillisen maailman monimuotoisuutta AK2
- oppii toimimaan vastuullisesti musisoivan ryhmän jäsenenä sekä musiikin kuuntelijana AK5, AK6

KESKEISET SISÄLLÖT

- monipuolisia äänenkäytön harjoituksia. AK1
- ikäkauteen sopivia laululeikkejä ja lauluohjelmistoa sekä moniäänisyyteen valmentavia harjoituksia esim. kaanonien avulla AK2
- lauluohjelmistossa myös ulkoa opeteltuja lauluja
- lauluja tapahtumien ja teemojen mukaan AK2, AK4
- yhteissoiton harjoittelua keho-, rytm-, melodia- ja sointusoittimilla AK1, AK2, AK3, AK4, AK5
- musiikin elementteihin ja keskeisiin käsitteisiin perehdytään musisoinnin, kuuntelun, liikunnan ja musiikillisen keksinnän yhteydessä:
 - rytm: perussyke, sana- ja melodiarytmi, erilaisia tahtilajeja ja tempoja, erilaisia aika-arvojen ja rytmin merkitsemistapoja
 - melodia: korkea, matala, nouseva, laskeva, samalla tasolla pysyvä, lyhyt ja pitkä sävel
 - harmonia: duuri, molli ja pentatonia sekä yksinkertainen säestys esim. perussävel-, tai kvintti borduna, I,IV,V
 - dynamiikka: hiljainen, voimakas, hiljenevä, voimistuva
 - sointiväri: äänileikit, musiikin erilaiset sävyt, tutustutaan soittimista lähteviin ääniin
 - muoto: perusrakenteita esim. AB, ABA, ABACAD...(rondo)
- monenlaisen musiikin kuuntelua erilaisia aktivointikeinoja käyttäen sekä omien elämysten, mielikuvien ja kokemusten kuvailua AK1, AK2
- musiikillinen keksintä AK1, AK3
 - pienimuotoisia äänisommitelmia(esim. äänimaisema, äänitarina), improvisointia helpoilla rytmi- ja melodia-aiheilla
- laulu-, soitto- ja kuunteluohjelmistoa, joka tutustuttaa oppilaan sekä suomalaisen että muiden maiden ja kulttuurien musiikkiin ja sisältää esimerkkejä eri aikakausilta ja eri musiikin lajeista AK2

4. lk

TAVOITTEET

Oppilas

- oppii käyttämään luontevasti omaa ääntään ja ilmaisemaan itseään laulaen, soittaen ja liikkuen sekä ryhmässä että yksin AK1, AK2, AK3, AK4, AK5, AK6
- oppii kuuntelemaan ja havainnoimaan keskittyneesti ja aktiivisesti ääniympäristöä ja musiikkia. AK5
- harjoittelee käyttämään ääniä sekä rytmisiä ja melodisia aiheita musiikillisen keksinnän aineksina AK1
- oppii ymmärtämään musiikillisen maailman monimuotoisuutta AK2
- oppii toimimaan vastuullisesti musisoivan ryhmän jäsenenä sekä musiikin kuuntelijana AK5, AK6

KESKEISET SISÄLLÖT

- monipuolisia äänenkäytön harjoituksia AK1
- ikäkauteen sopivaa lauluohjelmistoa sekä moniäänisyyteen valmentavia harjoituksia esim. kaanonien avulla. Laajennetaan laulustoa ja lauletaan lauluja myös muilla kielellä AK2
- lauluja tapahtumien ja teemojen mukaan AK2, AK4
- lauluohjelmistossa myös ulkoa opeteltuja lauluja
- yhteissoitto harjoituksia keho-, rytm- ja melodiasoittimilla. Soittamisen yhteydessä kehitetään myös soittotekniikkaa; lisäksi ostinorytmejä, säestystehtäviä ja yhteissoitto-ohjelmistoa. AK1, AK2, AK3, AK4, AK5
- musiikin elementteihin perehdytään musisoinnin, kuuntelun, liikunnan ja musiikillisen keksinnän yhteydessä:
 - rytm: perussyke, sana- ja melodiarytmi, erilaisia tahtilajeja ja tempoja, erilaisia aika-arvojen ja rytmin merkitsemistapoja
 - melodia: korkea, matala, nouseva, laskeva, samalla tasolla pysyvä, lyhyt ja pitkä sävel, erilaisia asteikkoja, nuottinimet
 - harmonia: duuri, molli ja pentatonia sekä yksinkertainen säestys esim. perussävel-, tai kvintti borduna, I,IV,V
 - dynamiikka: hiljainen, voimakas, hiljenevä, voimistuva
 - sointiväri: musiikin erilaiset sävyt, tutustutaan erilaisiin soitinryhmiin
 - muoto: perusrakenteita esim. AB, ABA, ABACAD...(rondo)
- monenlaisen musiikin kuuntelua erilaisia aktivointikeinoja käyttäen sekä omien elämysten, mielikuvien ja kokemusten kuvailua AK1, AK2
- musiikillinen keksintä AK1, AK3
 - pienimuotoisia äänisommitelmia (esim. äänimaisema, äänitarina), improvisointia helpoilla rytmi- ja melodia-aiheilla
- laulu-, soitto- ja kuunteluohjelmistoa, joka tutustuttaa oppilaan sekä suomalaisen että muiden maiden ja kulttuurien musiikkiin sisältäen esimerkkejä eri aikakausilta ja eri musiikin lajeista AK2

VUOSILUOKAT 5-9

5. lk

TAVOITTEET

Oppilas

- ylläpitää ja kehittää osaamistaan musiikillisen ilmaisun eri alueilla AK1
- oppii käyttämään luontevasti omaa ääntään ja ilmaisemaan itseään laulaen, soittaen ja liikkuen sekä ryhmässä että yksin AK1, AK2, AK3, AK4, AK5, AK6
- osaa kuunnella ja havainnoida keskittyneesti ja aktiivisesti ääniympäristöä ja musiikkia AK3, AK5
- oppii tuntemaan ja tunnistamaan musiikin eri lajeja ja tyyliä AK2
- oppii hahmottamaan musiikin eri elementtien tehtävää sekä käyttämään niitä ilmaisevia käsitteitä ja merkintöjä
- rakentaa luovaa suhdettaan musiikkiin ja sen ilmaisumahdollisuuksiin musiikillisen keksinnän keinoin AK1, AK2, AK3
- oppii toimimaan vastuullisesti musisoivan ryhmän jäsenenä sekä musiikin kuuntelijana AK1, AK3, AK5, AK6

KESKEISET SISÄLLÖT

- äänenkäyttöä ylläpitäviä harjoituksia ja monipuolista laulustoa myös muilla kielillä AK1, AK2
- erilaisia laulutyyliä: yksi- ja kaksiäänisiä lauluja, kaanoneita AK2, AK4
- yhteissoittotaitoja kehittäviä harjoituksia sekä monipuolisesti eri musiikkityylejä ja -kulttuureja edustavaa soitto-ohjelmistoa AK1, AK2, AK3, AK6, AK7
- musiikin elementteihin ja keskeisiin käsitteisiin perehdytään musisoinnin, kuuntelun, liikunnan ja musiikillisen keksinnän yhteydessä:

- rytmi: perussyke, beat-offbeat-backbeat, erilaisia tahtilajeja ja tempoja, erilaisia aika-arvojen ja rytmin merkitsemistapoja
- melodia: korkea, matala, nouseva, laskeva, samalla tasolla pysyvä, lyhyt ja pitkä sävel, erilaisia asteikkoja ja nuottinimet
- harmonia: duuri, molli ja pentatonia, erilaisia säestyksiä, sointumerkintä
- dynamiikka: esim. hiljainen, voimakas, hiljenevä, voimistuva, aksentti
- sointiväri: musiikin erilaiset sävyt, tutustutaan erilaisiin soitinryhmiin ja soittimiin
- muoto: perusrakenteita esim. AB, ABA, ABACAD...(rondo), Intro, Coda
- monenlaisen musiikin kuuntelua erilaisia aktivointikeinoja käyttäen sekä omien elämysten, mielikuvien ja kokemusten kuvailua AK1, AK2, AK3
- kuulonhuolto AK5
- omien musiikillisten ideoiden kokeilua ja tuottamista esimerkiksi ääntä, laulua, soittimia, liikettä ja musiikkiteknologiaa käyttäen AK1, AK3, AK4, AK5, AK7

6.lk

TAVOITTEET

Oppilas

- ylläpitää ja kehittää osaamistaan musiikillisen ilmaisun eri alueilla AK1
- oppii käyttämään luontevasti omaa ääntään ja ilmaisemaan itseään laulaen, soittaen ja liikkuen sekä ryhmässä että yksin AK1, AK2, AK3, AK4, AK5, AK6
- oppii kriittisesti tarkastelemaan ja arvioimaan erilaisia ääniympäristöjä sekä laajentaa ja syventää musiikin eri lajien ja tyylien tuntemusta AK2, AK3, AK5
- oppii ymmärtämään musiikin elementtien, rytmin, melodian, harmonian, dynamiikan, sointivärin ja muodon tehtävää musiikin rakentumisessa sekä käyttämään niitä ilmaisevia käsitteitä
- rakentaa luovaa suhdettaan musiikkiin ja sen ilmaisumahdollisuuksiin musiikillisen keksinnän keinoin AK1, AK3

KESKEISET SISÄLLÖT

- äänenkäyttöä ylläpitäviä harjoituksia ja monipuolista lauluohjelmistoa myös muilla kielillä AK1, AK2
- erilaisia laulutyyliä: yksi- ja kaksiaänisiä lauluja, kaanoneita AK1, AK2
- yhteissoittotaitoja kehittäviä harjoituksia sekä monipuolisesti eri musiikkityylejä ja -kulttuureja edustavaa soitto-ohjelmistoa AK1, AK2, AK3, AK6, AK7
- musiikin elementteihin ja keskeisiin käsitteisiin perehdytään musisoinnin, kuuntelun, liikunnan ja musiikillisen keksinnän yhteydessä:
 - rytmi: perussyke, beat-offbeat-backbeat, erilaisia tahtilajeja ja tempoja, erilaisia aika-arvojen ja rytmin merkitsemistapoja
 - melodia: korkea, matala, nouseva, laskeva, samalla tasolla pysyvä, lyhyt ja pitkä sävel, erilaisia asteikkoja ja nuottinimet
 - harmonia: duuri, molli ja pentatonia, erilaisia säestyksiä, sointumerkintä (reaalisoinnut /sointuasteet)
 - dynamiikka: esim. hiljainen, voimakas, hiljenevä, voimistuva, aksentti
 - sointiväri: musiikin erilaiset sävyt, tutustutaan erilaisiin soitinryhmiin ja soittimiin
 - muoto: perusrakenteita esim. AB, ABA, ABACAD...(rondo), Intro, Coda
- monenlaisen musiikin kuuntelua erilaisia aktivointikeinoja käyttäen sekä omien elämysten, mielikuvien ja kokemusten kuvailua AK1, AK2
- kuulonhuolto AK5
- omien musiikillisten ideoiden kokeilua ja tuottamista esimerkiksi ääntä, laulua, soittimia, liikettä ja musiikkiteknologiaa käyttäen AK1, AK3, AK4, AK5, AK7

MENETELMÄT

- o laulaminen
- o soittaminen
- o kuunteleminen
- o leikkiminen
- o kuvallinen ilmaisu
- o itsenäinen työskentely
- o pari- ja ryhmätyöskentely
- o oma tuottaminen
- o keskustelu ja mielipiteet
- o opettajan kerronta

ARVIOINTI

1. - 2. lk

Oppilaiden osallistumisen ja aktiivisuuden seuraaminen

3. - 6. lk

Arviointimenetelminä käytetään jatkuvaa seurantaa, oppilaiden itsearviointia ja tarvittaessa soittokoe, kirjallinen koe tai esitelmä. Innostuneisuus ja aktiivisuus huomioidaan arvostelussa

7.17 Kuvataide

Suomenkielisen koulutuslautakunnan 9.6.2004 hyväksymä

VUOSILUOKAT 1-4

Espoolainen painotus:

Elämyksellinen oppiminen on kuvallisen ilmaisun ja toiminnan lähtökohtana

Yhteiset tavoitteet, jotka tulee ottaa huomioon kaikilla edellä mainituilla vuosiluokilla

Oppilas oppii

- kuvallisessa ilmaisussa tarvittavia taitoja ja tietoja: havaintojen tekoa, mielikuvien prosessointia, kuvittelun, keksimisen ja luovan ongelmanratkaisun taitoja, esteettisten valintojen tekoa ja niiden perustelua sekä omien tavoitteiden asettelua AK1
- työskentelytaitoja: välineiden hallintaa ja niistä huolehtimista, jälkien siivoamista ja toisten huomioon ottamista AK1
- kuvan tekemisen ja tilan rakentamisen taitoja ja materiaalien tuntemusta AK1-AK7
- tarkastelemaan omia ja toisten tekemiä kuvia ja keskustelemaan niistä sekä arvostamaan erilaisia näkemyksiä taiteesta ja kuvallisesta viestinnästä AK3
- tuntemaan oman kulttuurinsa ja omassa kokemuspiirissään olevien vieraiden kulttuurien kuvallista perinnettä ja nykytaidetta AK2
- tuntemaan kotiseudun kulttuurimaisemaa, rakennettua ja luonnon ympäristöä AK2
- tuntemaan suomalaista arkkitehtuuria ja muotoilua AK5
- arvioimaan ympäristönsä esteettisiä arvoja, viihtyisyyttä ja toimivuutta AK5
- tarkastelemaan eri medioiden merkitystä omassa elämässään AK3
- käyttämään kuvallisen viestinnän välineitä (painotuotteita, merkkejä, symboleja, valokuvia, elokuvia, digitaalisia kuvia peleissä ja tietokoneella) ja ymmärtämään todellisen ja kuvitteellisen maailman eroja AK3, AK6, AK7
- kuvakerronnan perusteita:(kuvakoot, kuvakulmat, kuvan rajausta) AK3
- mediasisältöjen käsittelyä, jossa lähdetään liikkeelle lasten omista ja yhteisistä mediakokemuksista AK3, AK4

1. lk

TAVOITTEET

Kuvailmaisu ja kuvallinen ajattelu AK1

- oppilas oppii kuvallisessa ilmaisussa tarvittavia taitoja ja tietoja: havaintojen tekoa ja motorisia valmiuksia
- oppilaan mielikuvituksen kehittäminen
- oppilas tutustuu leikinomaisesti kuvanteon prosessiin: havainnot, mielikuvat, tunteet -luonnokset -työ- arviointi

Taiteen tuntemus ja kulttuurinen osaaminen AK1, AK2

- oppilas oppii katsomaan ja tunnistamaan erilaisia kuvia, ja keskustelemaan niistä
- oppilas saa omia töitään esille ja tutustuu koulun muiden oppilaiden tekemiin töihin

Ympäristöestetiikka, arkkitehtuuri ja muotoilu AK4, AK5, AK6

- oppii tuntemaan kotiseutunsa luontoa ja merkittäviä rakennuksia
- tutustuu suunnittelun ja muotoilun alkeisiin esineitä ja tiloja rakennellen

Media ja kuvaviestintä AK3, AK4, AK7

- oppilas harjoittelee tunnistamaan todellisuuspohjaisen ja kuvitteellisen kuvaviestinnän eroja
- oppilas osaa yhdistää kuvaa ja tekstiä toisiinsa
- oppilas tuntee kuvakerronnan perusteita

KESKEISET SISÄLLÖT

Kuvailmaisu ja kuvallinen ajattelu AK1

- käytetään kuvailmaisuuden keinoja, tekniikoita ja ilmaisutapoja: maalaaminen, piirtäminen, painanta, muovailu ja rakentelu
- kokeillaan ja opetellaan erilaisten työvälineiden ja materiaalien tarkoituksenmukaisia käyttötapoja

Taiteen tuntemus ja kulttuurinen osaaminen AK1, AK2

- opetellaan tekemään havaintoja ympäröivästä kuvamaailmasta kotona, koulussa ja muussa lähiympäristössä
- harjoitellaan erilaisten kuvien tarkastelua, arviointia ja omien näkemysten ilmaisua

Ympäristöestetiikka, arkkitehtuuri ja muotoilu AK4, AK5, AK6

- lähiympäristöstä saadut aistimukset ja kokemukset (värit, valot, varjot, materiaalit, tuoksut ja äänet) toimivat ilmaisun lähtökohtana
- rakennetaan kolmiulotteisesti, myös luonnonmateriaalein

Media ja kuvaviestintä AK3, AK4, AK7

- tunnistetaan kuvaviestejä ja käytetään niitä omien töiden lähtökohtana ja materiaalina
- harjoitellaan kuvakerronnan perusteita 1. luokasta lähtien koko perusopetuksen ajan
- tehdään kuvituksia esim. oppilaalle läheisistä aiheista, saduista, riimeistä, loruista, tarinoista, musiikista, elokuvista

2.lk

TAVOITTEET

Kuvailmaisu ja kuvallinen ajattelu AK1

- oppii käyttämään kuvallisia perustekijöitä (piste, viiva, pinta)
- harjoittelee erilaisia kuvan tekemisen tekniikoita
- oppii ymmärtämään työskentelyn vaiheet, työn loppuunsaattamisen tärkeyden ja harjoittelee oman työn arviointia
- kehittää mielikuvitusta, aistihavaintojen tekoa ja luovaa ongelmanratkaisua

Taiteen tuntemus ja kulttuurinen osaaminen AK1, AK2

- oppilas oppii käyttämään erilaisia kuvia omien töidensä virikkeenä
- harjoittelee taiteen tulkintaa teoksiin tutustuen ja niistä kuvia tehden
- tutustuu joihinkin taideteoksiin taidekuvia tutkien ja saa tietoa taiteilijoista

Ympäristöestetiikka, arkkitehtuuri ja muotoilu AK4, AK5, AK6

- oppilas tarkastelee oman kokemusmaailmansa esineistöä sekä rakennettua ympäristöä itse kokien ja kuvaten

Media ja kuvaviestintä AK3, AK4, AK7

- oppilas tutustuu merkkien kieleen, esim. liikennemerkit ja opasteet
- oppilas keskustelee näkemistään televisio-ohjelmista ja tietokonepeleistä
- oppilas tutustuu sarjakuvan kieleen

KESKEISET SISÄLLÖT

Kuvailmaisuus ja kuvallinen ajattelu AK1

- rohkaistaan ja kannustetaan oppilasta omaan persoonalliseen ilmaisuun
- harjoitellaan kuvataiteen käsitteiden käyttöä kuvista keskustellessa (värit, valo - varjo, liike, tila, vastakohtat)
- tutustutaan väriopin perusteisiin (pää- ja välivärit, värien sekoittaminen eri välinein)
- harjoitellaan väri-ilmaisu (tunteet, tunnelmat, kokemukset)

Taiteen tuntemus ja kulttuurinen osaaminen AK1, AK2

- käytetään taidekuvia omien töiden virikkeinä
- leikitään taidekuvaleikkejä ja -pelejä (esim. taidekuvasta tehdään oma palapeli, muistipeli, dramatisoidaan kuvaa, tehdään taidekuvaan ääni jne.)

Ympäristöestetiikka, arkkitehtuuri ja muotoilu AK4, AK5, AK6

- tutustutaan lähi- ja kouluympäristöön
- tutkitaan ja valmistetaan esineitä ja pienoismalleja
- tutustutaan arkkitehtuurin käsitteisiin (rakennuksen yksityiskohdat; sisätila, ulkotila, pohjapiirros)

Media ja kuvaviestintä AK3, AK4, AK7

- tutustutaan oppilaan lähiympäristön kuvasymboleihin
- tapahtuman kertominen kuvin
- tarkastellaan elokuvien, tv-ohjelmien ja tietokonepelien viestejä, harjoitellaan ymmärtämään tarun ja todellisuuden ero, eläydytään yhdessä hyvään lastenelokuvaan

3. lk

TAVOITTEET

Kuvailmaisuus ja kuvallinen ajattelu AK1

- oppilas tutustuu kuvasommittelun keinoihin: (rytmi, liike, jännite, tasapaino)
- oppilas harjoittelee tarkkaa havainnointia
- oppilas opettelee tekemään oman työn loppuun pitkäjänteisesti ja huolellisesti, oppii valmiin työn tunnistamista, oman ja toisten töiden arvostamista

Taiteen tuntemus ja kulttuurinen osaaminen AK1, AK2

- oppilas tutustuu lähiympäristössään olevaan kuvataiteeseen
- oppilas tutustuu suomalaisiin taideteoksiin (taideteoksista opetellaan esim. kuvasomittelua, symboliikkaa tai värioppia kuvallisissa harjoituksissa)

Ympäristöestetiikka, arkkitehtuuri ja muotoilu AK4, AK5, AK6

- oppilas tarkastelee omaa ympäristöään ja sen esineitä käyttäjän ja toiminnan näkökulmasta

- oppilas tutustuu suunnittelun ja muotoilun alkeisiin, esim. tarkastelemalla suomalaista muotoilua

Media ja kuvaviestintä AK3, AK4, AK7

- oppilas tutustuu julisteen pelkistettyyn kieleen
- oppilas tutustuu kuvan käyttötarkoituksiin esim. uutiskuva ja mainoskuva

KESKEISET SISÄLLÖT

Kuvailmaisu ja kuvallinen ajattelu AK1

- mallista piirtäminen: kolmiulotteinen malli ja kuva
- projektiluonteiset harjoitustehtävät, monipuolista pitkäjänteistä teematyöskentelyä aineiden välisiä integraatiota käyttäen

Taiteen tuntemus ja kulttuurinen osaaminen AK1, AK2

- tarkastellaan esimerkkejä suomen taiteen historiasta kirjallisuuden, eri viestintävälineiden avulla
- museo- ja taidenäyttelykäyntejä mahdollisuuksien mukaan

Ympäristöestetiikka, arkkitehtuuri ja muotoilu AK4, AK5, AK6

- tehdään karttoja ja kuvia lähiympäristöstä ja kodista
- tutustutaan esteettisen ja ekologisen tuotteen elinkaareen
- pohditaan hyvän ja huonon elinympäristön eroja

Media ja kuvaviestintä AK3, AK4, AK7

- harjoitellaan viestimään julisteen keinoin
- oppilas tekee mainoksia ja uutiskuvia
- tarkastellaan lapsille suunnattua mainontaa
- animaatiotekniikoiden tunnistaminen ja yksinkertaiseen liikkuvaan kuvaan tutustuminen (esim. varjoteatteri, nukketatteri)

4. lk

TAVOITTEET

Kuvailmaisu ja kuvallinen ajattelu AK1

- oppilas syventää ja laajentaa kuvan tekemisen keinoja
- oppilas osaa käyttää erilaisia kuvailmaisun keinoja oman ilmaisunsa tukena
- oppilas osaa kertoa työssään käyttämistään kuvallisista keinoista ja arvioi niiden toteutusta esteettisestä näkökulmasta

Taiteen tuntemus ja kulttuurinen osaaminen AK1, AK2

- oppilas tutustuu taiteilijan työhön
- oppilas tutustuu eri kulttuurien ja aikakausien kuvataiteeseen

Ympäristöestetiikka, arkkitehtuuri ja muotoilu AK4, AK5, AK6

- oppilas kehittää kolmiulotteista havaintokykyään
- oppilas harjoittelee muodon yhdistämistä sitä ympäröivään tilaan
- oppilas tutustuu teolliseen muotoiluun esineitä tutkimalla
- oppilas havainnoi ympäristön värimaailmaa ja sen vaikutuksia

Media ja kuvaviestintä AK3, AK4, AK7

- oppilas harjoittelee kuvan tarkastelua sarjakuvissa, tietokonepeleissä ja TV-ohjelmissa
- oppilas tutustuu kameran käyttöön

KESKEISET SISÄLLÖT

Kuvailmaisu ja kuvallinen ajattelu AK1

- oppilas työskentelee monipuolisesti eri tekniikoita käyttäen, harjoittelee varjostamista, tunnistaa maalaamisen ja värittämisen eron ja harjaantuu eri välineiden ja materiaalien käytössä
- oppilas ottaa vastuun työskentelystä, huomioi ohjeet ja palautteen työn viimeistelyssä
- oppilas paneutuu syvällisemmin värioppiin(välivärit, vastavärit, kylmät ja lämpimät värit)

Taiteen tuntemus ja kulttuurinen osaaminen AK1, AK2

- taiteen eri ammatteihin tutustuminen
- leikitään roolileikkejä ja eläydytään taiteilijan asemaan
- opintokäynti tai taiteilijavierailu mahdollisuuksien mukaan

Ympäristöestetiikka, arkkitehtuuri ja muotoilu AK4, AK5, AK6

- tehdään kolmiulotteisia rakennelmia eri materiaalein
- oppilas pohtii tuotteita ja niiden käyttöä kestävä kehityksen näkökulmasta

Media ja kuvaviestintä AK3, AK4, AK7

- oppilas tekee omia sarjakuvia ja kuvasarjoja
- oppilas suunnittelee mainoksen omalle tuotteelleen
- oppilas tutustuu sarjakuvan kieleen, tietokonepelien ja TV:n maailmaan.
- oppilas kertaa valokuvan ilmaisukeinoja ja ottaa valokuvia

VUOSILUOKAT 5-9

Yhteiset tavoitteet, jotka tulee ottaa huomioon kaikilla edellä mainituilla vuosiluokilla

Oppilas oppii

- tuntemaan kuvataiteen ja kuvaviestinnän keskeisiä ilmaisutapoja, materiaaleja, tekniikoita ja työvälineitä oppien samalla käyttämään niitä tarkoituksenmukaisesti omassa ilmaisussaan AK1
- nauttimaan omien ajatustensa, havaintojensa, mielikuviansa ja tunteidensa ilmaisemisesta kuvallisesti sekä ymmärtämään taiteen tapoja käsitellä elämän erilaisia ilmiöitä AK1
- hyödyntämään kulttuuripalveluja ja sähköisiä viestimiä oman työskentelyn, tiedonhankinnan ja elämysten lähteinä AK2, AK3, AK7
- tarkastelemaan ja arvioimaan taidetta, kuvaviestintää ja ympäristöä esteettisestä, eettisestä ja ekologisesta näkökulmasta AK5, AK6
- työskentelemään itsenäisesti ja yhteisön jäsenenä kuvataiteessa ja muiden oppiaineiden yhteisissä projekteissa ja aihekokonaisuuksien toteuttamisessa AK1, AK4
- taltioimaan taiteellisen prosessin vaiheita (luonnokset, väri- ja materiaalikokeilut, muistiinpanot, viimeistely valmis teos) AK1, AK4
- tuntemaan mediakulttuuria kuvallisesta näkökulmasta ja opettelee median keinoja ja median käyttöä oikeissa viestintätilanteissa AK3, AK4, AK7
- tarkastelemaan omaa elinympäristöään ja kiinnittämään huomiota sen sisältämään visuaaliseen viestintään AK3, AK6
- ymmärtämään mitä kuva tekee mediassa/ ja millainen viestintäväline kuva on AK3, AK4

5. lk

TAVOITTEET

Kuvailmaisu ja kuvallinen ajattelu AK1

- oppilas harjaantuu käyttämään kuvan rakentamisen keinoja esim. havaintoon perustuva tilan kuvaaminen
- oppilas tutustuu ihmisen kuvaamiseen

Taiteen tuntemus ja kulttuurinen osaaminen AK1, AK2

- oppilas tutustuu Suomen kulttuurihistoriaan, myytteihin ja taideteoksiin

- oppilas tutustuu esittävään ja ei-esittävään taiteeseen, havaintoon perustuvaan ja kuvitteelliseen kuvaan

Ympäristöestetiikka, arkkitehtuuri ja muotoilu AK4, AK5, AK6

- oppilas oppii arvostamaan ja säilyttämään oman maan kulttuuriperintöä
- oppilas tutustuu tuotesuunnittelun pääpiirteisiin (materiaali, muoto ja käyttötarkoitus)

Media ja kuvaviestintä AK3, AK4, AK7

- oppilas harjoittelee kuvaviestinnän välineiden käyttöä
- oppilas oppii tutkimaan mainoskuvia kriittisesti

KESKEISET SISÄLLÖT

Kuvailmaisu ja kuvallinen ajattelu AK1

- tilan kuvaaminen: peittävyys, sijainti kuvapinnassa, lähellä iso, kaukana pieni
- ihmisen kuvaaminen, vartalon ja kasvojen mittasuhteet

Taiteen tuntemus ja kulttuurinen osaaminen AK1, AK2

- Suomen kulttuurihistoria, myytit ja taideteokset oman työskentelyn virikkeenä
- tehdään ohjattuja näyttelykäyntejä mahdollisuuksien mukaan
- esittävän ja ei-esittävän taiteen ero, havaintoon perustuvan ja kuvitteellisen kuvan vertailua

Ympäristöestetiikka, arkkitehtuuri ja muotoilu AK4, AK5, AK6

- tarkastelun kohteena yksi Espoon merkittävä rakennus, kulttuuriympäristö tai kokonaisuus (esim. Espoon tuomiokirkko, Hvitträsk, Tarvaspää, Tapiola, Träskendan kartano, Ahlbergan kartano, Glimsin talomuseo, Villa Elfvik)
- esim. juhlaperinteessä huomioidaan aihekokonaisuudet sekä koulun toimintakulttuuri
- erilaiset materiaalikokeilut rakentelussa ja muotoilussa

Media ja kuvaviestintä AK3, AK4, AK7

- tutustutaan mainonnan vaikutuskeinoihin oman työskentelyn avulla
- median välittämä ihmiskuva mainonnassa, nuorten lehdissä, tv-ohjelmissa ja musiikkivideoissa
- kuvan rajaamisen merkitys viestinnässä

6. lk

TAVOITTEET

Kuvailmaisu ja kuvallinen ajattelu AK1

- oppilas tutustuu taidegrafiikan menetelmiin ja ilmaisuun
- oppilas syventää tilan kuvaamisen taitojaan
- oppilas syventää väriopin tuntemustaan

Taiteen tuntemus ja kulttuurinen osaaminen AK1, AK2

- oppilas tutustuu joihinkin länsimaisen kuvataiteen keskeisiin aihepiireihin
- oppilas osaa käyttää kuvataiteen peruskäsitteitä keskustelussa ja arvioinnissa

Ympäristöestetiikka, arkkitehtuuri ja muotoilu AK4, AK5, AK6

- oppilas pohtii kulutustarpeitaan ja tottumuksiaan
- oppilas oppii huomioimaan ekologisia ja esteettisiä näkökulmia

Media ja kuvaviestintä AK3, AK4, AK7

- oppilas tunnistaa uutiskuvan ja osaa arvioida sen näkökulmaa, totuusarvoa ja luotettavuutta

KESKEISET SISÄLLÖT

Kuvailmaisu ja kuvallinen ajattelu AK1

- taidegrafiikan menetelmiä ja työskentelyprosessi
- suuntaisperspektiivi, väri- ja ilmaperspektiivi havaintoon liittyen
- muotokuva, maisema ja asetelma

Taiteen tuntemus ja kulttuurinen osaaminen AK1, AK2

- kuvataiteen aiheet : muotokuva, maisema ja asetelma

Ympäristöestetiikka, arkkitehtuuri ja muotoilu AK4, AK5, AK6

- turhaa ja tarpeellista
- esineen elin- ja kehityskaari

Media ja kuvaviestintä AK3, AK4, AK7

- tutustutaan uutiskuvaan viestinnän keinona.
- tutustutaan dokumenttikuvaukseen ja kuvamanipulaatioon

MENETELMÄT

Opetus- ja oppimismenetelmissä otetaan huomioon oppilaan ikä- ja kehitystaso.

- *opetuksessa käytetään kokemuksellisia opetusmenetelmiä, jotka tukevat oppilaan eri aistein tapahtuvaa oppimista*
- *opetuksessa käytetään leikkiä *, kokeilevia, elämyksellisiä ja rohkaisevia menetelmiä*
- *opetus tapahtuu yksilö-, pari- ja ryhmäopetuksena*
- *opetusmenetelmiä ovat mallittaminen ja erilaiset ohjeet, henkilökohtainen ohjaus ja mahdolliset oppimista tukevat vierailut esimerkiksi näyttelyyn ja vierailijan esimerkiksi käsityöläisen tai kuvataiteilijan kutsuminen kouluun*

** Leikki on kuvataiteen opetusmenetelmä.*

ARVIOINTI

Arvioinnissa ja oppilaan itsearvioinnissa pyritään tukemaan ja rohkaisemaan oppilaan taidon ja itseilmaisun kehittymistä ja omaa kehityskaarta

Arviointi perustuu opettajan havaintoihin ja oppilaan itsearviointiin, joka sisältää seuraavat osa-alueet

- *oppilaan asenne (innostunut - ei innostunut) ainetta kohtaan*
- *ainekohtaiset työskentelytaidot*
- *työskentelyprosessi*
- *tuote, joka on esimerkiksi tekniikkakokeilu tai valmis piirustus tai käsityö*
- *yhteistyötaidot*

7.18 Käsityö

Suomenkielisen koulutuslautakunnan 9.6.2004 hyväksymä

VUOSILUOKAT 1-4

1 lk

TAVOITTEET

Oppilas oppii

- *tuntemaan, käyttämään ja soveltamaan erilaisia materiaaleja, työvälineitä ja menetelmiä, AK7*
- *valmistamaan käsityötuotteita niin, että ottaa myös taloudellisuuden huomioon*
- *käsityön avulla ajattelun taitoja ja luovien ratkaisujen tekoa, AK1*

- avaruudellista hahmottamista
- huomioimaan värit, muodot ja muut esteettiset ominaisuudet, AK1
- ottamaan vastuuta oppimisympäristöstään, AK5
- materiaalien uusiokäyttöä, AK5
- iloitsemaan käsityön tekemisestä, AK1
- työskentelemään määrätietoisesti ja arvostamaan omaa ja muiden työtä sekä valmiita tuotteita, AK1

KESKEISET SISÄLLÖT

Käytetään suunniteltuihin töihin soveltuvia materiaaleja:

- kankaat
- langat
- luonnonmateriaalit
- kierrätysmateriaalit
- puu
- metalli

Käytetään tarkoituksenmukaisia työvälineitä:

- sakset
- mittausvälineet
- neulat
- virkkuukoukku
- saha
- vasara
- hiomapaperi
- pora

Harjoitellaan käyttämään käsityön eri työtapoja:

- ompelu
- lankatyö
- kankaan koristelu
- kudonta
- pujottelu
- leikkaaminen
- liimaaminen
- sahaaminen
- naulaaminen
- poraaminen
- hiominen
- pintakäsittelyt

- oman työn suunnittelua ja eri tekniikoiden kokeilua ja harjoittelua
- oman työn toteutus suunnitelman mukaan
- tutustumista nykyaikaiseen ja perinteiseen käsityöhön, AK2
- tutustumista kotiseudun sekä muiden kulttuurien käsityöperinteeseen, AK2

2 lk

TAVOITTEET

Oppilas oppii

- tuntemaan, käyttämään ja soveltamaan erilaisia materiaaleja, työvälineitä ja menetelmiä, AK7
- valmistamaan käsityötuotteita niin, että ottaa myös taloudellisuuden huomioon

- käsityön avulla ajattelun taitoja ja luovien ratkaisujen tekoa, AK1
- avaruudellista hahmottamista
- huomioimaan värit, muodot ja muut esteettiset ominaisuudet, AK1
- ottamaan vastuuta oppimisympäristöstään, AK5
- materiaalien uusiokäyttöä, AK5
- iloitsemaan käsityön tekemisestä, AK1
- työskentelemään määrätietoisesti ja arvostamaan omaa ja muiden työtä sekä valmiita tuotteita, AK1

KESKEISET SISÄLLÖT

Käytetään suunniteltuihin töihin soveltuvia materiaaleja:

- kankaat
- langat
- luonnonmateriaalit
- kierrätysmateriaalit
- puu
- metalli

Käytetään tarkoituksenmukaisia työvälineitä:

- sakset
- mittausvälineet
- neulat
- virkkuukoukku
- saha
- vasara
- hiomapaperi
- pora

Harjoitellaan käyttämään käsityön eri työtapoja:

- ompelu
- lankatyö
- kankaan koristelu
- kudonta
- pujottelu
- leikkaaminen
- liimaaminen
- sahaaminen
- naulaaminen
- poraaminen
- hiominen
- pintakäsittelyt

- oman työn suunnittelua ja eri tekniikoiden kokeilua ja harjoittelua
- oman työn toteutus suunnitelman mukaan
- tutustumista nykyaikaiseen ja perinteiseen käsityöhön, AK2
- tutustumista kotiseudun sekä muiden kulttuurien käsityöperinteeseen, AK2

3 lk

TAVOITTEET

Oppilas

- opettelee ohjatusti työn suunnittelua
- opettelee kuuntelemaan työohjeita ja niiden soveltamista työhönsä sekä lukemaan työpiirustuksia, AK6, AK7
- tutustuu eri materiaaleihin ja opettelee niiden säästäväistä käyttöä, AK5
- opettelee eri käsityötekniikoita ja harjaantuu pitkäjänteiseen ja omatoimiseen työskentelyyn, AK7
- opettelee koneiden ja työvälineiden oikeaa ja turvallista käyttöä, AK6
- oppii huolehtimaan työvälineistä ja -ympäristöstä, AK5
- oppii käsityöhön liittyviä käsitteitä
- oppii arvioimaan ja arvostamaan omaa ja muiden työtä, AK1

KESKEISET SISÄLLÖT

Ompelu:

- ompelukoneen käytön harjoittelu (ompeelukoneen osat, langoitus, suora- ja siksak-ommel)
- helpohkon kaavan käyttö
- kankaan leikkaaminen (oikea ja nurja puoli)
- yhdysauma, saumanvarojen huolittelu, päärme
- napin ompelu
- silittäminen

Kirjonta:

- konekirjonta (suoraommel, siksak, koristeompeleita)

Erikoistekniikoita soveltuvin osin

Puu:

- naulaaminen ja liimaaminen, sahaaminen, hiominen, pintakäsittely, poraaminen, mittaaminen ja merkitseminen
- viivaimen, rullamitan ja suorakulman käytön hallitseminen
- mittapiirustusta suunnittelun apuna käyttäen
- tutustumista puuhun materiaalina, josta voidaan yksinkertaisin työmenetelmin valmistaa tuotteita
- käytetään akkuporakonetta ja tutustutaan opettajan johdolla penkki/pylväsporakoneen käyttöön

Metalli:

- ohuen levyn leikkaaminen ja lävistäminen
- pehmeän langan taivuttamista ja muotoilua

Elektroniikka:

- tutustutaan kokeillen esimerkiksi lamppuihin, summereihin ja kytkimiin

4 lk

TAVOITTEET

Oppilas

- harjaantuu työn itsenäiseen suunnitteluun
- harjoittelee työohjeiden ja työpiirustusten lukemista, AK6, AK7
- tutustuu uusiin materiaaleihin
- tutustuu tuotteen elinkaareen, AK5

- harjoittelee uusia käsityötekniikoita ja oppii pitkäjänteiseen ja omatoimiseen työskentelyyn sekä itsenäisesti että ryhmän jäsenenä, AK1, AK7
- harjaantuu turvalliseen työskentelyyn turvallisessa ympäristössä, AK6
- ottaa vastuuta omasta työympäristöstään, AK5
- tutustuu suomalaiseen käsityöperinteeseen, AK2
- oppii arvostamaan omaa ja muiden työtä, AK1
- tutustuu arkielämän esineiden toimintaperiaatteisiin, AK7
- oppii käsityöhön liittyviä käsitteitä ja osaa käyttää niitä työskentelynsä aikana

KESKEISET SISÄLLÖT

Ompelu:

- 3. luokan ompelun sisältöjen syventäminen
- yksinkertaisen kaavan valmistaminen
- saumanvarat
- mittaaminen

Neulonta tai virkkaus:

- työotteet, silmukoiden luominen, oikea silmukka, edestakaisneule, päättely, neuletyön viimeistely
- ketjusilmukka, kiinteä silmukka, tasovirkkaus

Kirjonta:

- käsin ja/tai konekirjontaa

Ainestieto:

- lankavyöte
- perustiedot villasta

Erikoistekniikoita soveltuvien osien (esim. kankaanpainanta, huovutus)

Puu:

- sahaus, höyläys, talttaus, maalaaminen ja lakkaaminen
- perusliitoksen tekeminen
- puun ominaisuuksien vaikutus työskentelyyn

Metalli:

- sahaaminen ja leikkaaminen, poraaminen pylväsporakoneella
- tutustutaan metallien ominaisuuksiin

Muovi:

- muovin sahaus, hionta ja poraus
- tutustutaan muovin ominaisuuksiin

Elektroniikka:

- virtapiirin periaate
- rakennetaan kytkentöjä, jolla voidaan havainnoida avointa ja suljettua virtapiiriä
- juottamisen periaate

VUOSILUOKAT 5-9

5 lk

TAVOITTEET

Vuosiluokkien 1-4 tavoitteiden lisäksi

Oppilas

- oppii suunnittelemaan ja valmistamaan tarkoituksenmukaisia ja laadukkaita tuotteita

- käyttää visuaalisessa suunnittelussa apuna värioppia, tyyllittelyä ja suomalaista käsityöperinnettä, AK2
- oppii tekemään järkeviä materiaalivalintoja
- harjaantuu käyttämään työohjeita, AK6
- ottaa vastuuta työn etenemisestä ja valmistumisesta, AK1
- pystyy ohjatusti tarkoituksenmukaisten tuotteiden suunnitteluun ja valmistamiseen
- osaa käyttää turvallisesti tarvittavia työkaluja, AK6
- etsii luovia ratkaisuja, AK1
- oppii oman työn kriittistä arviointia
- tutustuu arkielämän teknologiaan, johon sisältyvät mm. asumukset, liikkumisvälineet, kodinkoneet ja leikkikalut, AK7

KESKEISET SISÄLLÖT

Tekstiilityö

Ompelu:

- oppilas osaa ompelukoneen perustoiminnot, harjoittelee käyttämään ompelukoneen ohjekirjaa
- kaavojen käyttö: mittojen otto, leikkuusuunnitelma (taloudellisuus), kaavamerkit

Neulonta ja/tai virkkaus:

- perussilmukoiden opettelua

Kirjonta:

- käsin- ja/tai konekirjontaa

Ainestieto:

- perustiedot puuvillasta

Tekninen työ

- teknisen piirustuksen alkeita
- erilaisten materiaalien monipuolinen käyttö
- arkisten laitteiden toimintaperiaatteita
- vapaa-ajan välineiden huolto

Puutekniikka:

- saranointi, tasohiomakoneen käyttö
- tavallisimpien puulajien ja puusta valmistettujen levyjen tuntemus ja käyttökohteet
- syvennetään tietoja puun lujuusominaisuuksista ja sovelletaan niitä puuliitoksiin
- pohditaan, mikä tekee erilaisista liitoksista eri kohteisiin soveltuvia

Metallitekniikka:

- muotoilu kylmänä, hionta ja pintakäsittelyvaihtoehdot
- metallien valmistus ja käyttö ennen ja nyt
- metallien kierrätys

Muovitekniikka:

- muovin sahaus, liimaus ja hionta

Elektroniikka:

- virtapiirien ja sähkömekaanisten laitteiden rakentelua rakentelutarjojen avulla

Teknologia:

- harrastusvälineiden huoltoa, arkisten laitteiden toimintaperiaatteisiin tutustumista

6 lk

Tekstiilityö

TAVOITTEET

Oppilas

- oppii vähitellen hallitsemaan kokonaisen käsityöprosessin ja soveltamaan aiemmin oppimiaan taitoja

- osaa tehdä yksinkertaisen työohjeen ja valmistaa sitä apuna käyttäen tuotteen
- osallistuu aktiivisesti ja vastuullisesti työskentelyyn, AK1
- hallitsee käsityössä tarvittavien koneiden ja työvälineiden oikean, tarkoituksenmukaisen ja turvallisen käytön, AK6, AK7
- oppii työvälineiden huoltoa ja kunnossapitoa, AK5
- oppii etsimään luovia ratkaisuja ongelmiin itsenäisesti ja yhteistyössä muiden kanssa, AK1
- tutustuminen johonkin suomalaiseen perinnetekstiiliin, AK2

KESKEISET SISÄLLÖT

Ompelu:

- mittojen ottaminen vaatetta varten
- oman kaavakoon valinta mittataulukosta
- vetoketjun ompelu
- vinoreunake ja/tai vinokaitalepäärme

Neulonta:

- neulepintoja oikeilla ja nurjilla silmukoilla, suljettu neule
- neuletiheyden laskeminen mallitilkusta
- työhön tarvittavan silmukkamäärän laskeminen
- neulemerkit ja lyhenteet

Kudonta:

- kankaan rakenne (kude-loimi)

Ainestieto:

- jako luonnon- ja tekokuituihin

Erikoistekniikoita soveltuvin osin

Tekninen työ

TAVOITTEET

Oppilas

- ottaa huomioon taloudelliset arvot niin suunnittelussa kuin valmistuksessa, AK5
- osaa ohjatusti käyttää työohjetta, AK6
- osaa arvostaa ja arvioida kriittisesti omaa ja toisten työtä, AK1
- opittujen taitojen soveltaminen arkielämään ja harrastuksiin, AK1, AK7

KESKEISET SISÄLLÖT

- teknisen piirustuksen tekemistä ja lukemista
- erilaisten materiaalien monipuolista käyttöä ja yhdistämistä
- yksinkertaisten laitteiden ja teknisten järjestelmien toimintaperiaatteita
- vapaa-ajan välineiden huoltoa ja kunnostusta

Puutekniikka:

- käsiporakoneen ja tasohiomakoneen käyttö sekä lieriösorvaus
- syvennetään tietoja puun lujuusominaisuuksista ja sovelletaan niitä puuliitoksiin
- pohditaan, mikä tekee erilaisista liitoksista eri kohteisiin soveltuvia

Metallitekniikka:

- pehmeäjuotos
- metallien valmistus ja käyttö ennen ja nyt
- metallien kierrätys

Muovitekniikka:

- tutustutaan eri muovien ominaisuuksiin ja kierrätysmahdollisuuksiin

Elektroniikka:

- virtapiirien ja sähkömekaanisten laitteiden rakentelua rakenteluserjojen avulla

Teknologia:

- harrastusvälineiden huolto, koneiden ja laitteiden toimintaperiaatteisiin tutustumista

MENETELMÄT

Opetus- ja oppimismenetelmissä otetaan huomioon oppilaan ikä- ja kehitystaso.

- *opetuksessa käytetään kokemuksellisia opetusmenetelmiä, jotka tukevat oppilaan eri aistein tapahtuvaa oppimista*
- *opetuksessa käytetään leikkiä *, kokeilevia, elämyksellisiä ja rohkaisevia menetelmiä*
- *opetus tapahtuu yksilö-, pari- ja ryhmäopetuksena*
- *opetusmenetelmiä ovat mallittaminen ja erilaiset ohjeet, henkilökohtainen ohjaus ja mahdolliset oppimista tukevat vierailut esimerkiksi näyttelyyn ja vierailijan esimerkiksi käsityöläisen tai kuvataiteilijan kutsuminen kouluun*

ARVIOINTI

Arvioinnissa ja oppilaan itsearvioinnissa pyritään tukemaan ja rohkaisemaan oppilaan taidon ja itseilmaisun kehittymistä ja omaa kehityskaarta

Arviointi perustuu opettajan havaintoihin ja oppilaan itsearviointiin, joka sisältää seuraavat osa-alueet

- *oppilaan asenne (innostunut - ei innostunut) ainetta kohtaan*
- *ainekohtaiset työskentelytaidot*
- *työskentelyprosessi*
- *tuote, joka on esimerkiksi tekniikkakokeilu tai valmis piirustus tai käsityö*
- *yhteistyötaidot*

7.19 Liikunta

Suomenkielisen koulutuslautakunnan 12.5.2004 hyväksymä

Liikunnan opetuksen päämääränä on antaa oppilaille sellaisia taitoja, tietoja ja kokemuksia, joiden pohjalta on mahdollista omaksua liikunnallinen elämäntapa. Tämä edellyttää yksilöllisten kehittymismahdollisuuksien huomioon ottamista osana ryhmäopetusta.

Liikunnanopetuksen tehtävänä on vaikuttaa myönteisesti oppilaan fyysiseen, psyykkiseen ja sosiaaliseen toimintakykyyn ja hyvinvointiin sekä ohjata oppilasta ymmärtämään liikunnan terveydellinen merkitys. Liikunnan opetuksessa tulee ottaa huomioon oppilaan fyysinen ja motorinen kehitys, terveydentila ja mahdolliset rajoitukset. Liikunta on toiminnallinen oppiaine, jossa edetään leikin ja taitojen oppimisen kautta kohti omaehtoista harrastuneisuutta.

Liikunnan opetuksessa korostetaan vastuullisuutta, reilua peliä sekä turvallisuutta. Opetus pohjautuu kansalliseen liikuntaperinteeseen, jonka lisäksi tutustutaan kansainväliseen liikuntakulttuuriin. Liikunnan opetuksen tehtävänä on myös opastaa käyttäytymään turvallisesti liikenteessä.

Opetuksessa otetaan huomioon luonnon olosuhteet ja vuodenaajat, paikalliset olosuhteet sekä lähiympäristön ja koulun tarjoamat mahdollisuudet sekä resurssit.

Liikunnanopetuksen keskeisinä aihekokonaisuuksina ovat kaikilla luokka-asteilla ihmisenä kasvaminen (AK1) sekä turvallisuus (AK6).

VUOSILUOKAT 1-4

Opetus toteutetaan leikinomaisesti kannustavassa ilmapiirissä motorisista perustaidoista kohti lajitaitoja ottaen huomioon oppilaan valmiudet sekä yksilölliset kehitysmahdollisuudet. Liikunnan opetuksella tuetaan oppilaan aktiivisuutta, mielikuvitusta ja oivalluksia. Parittomilla vuosiluokilla opetetaan ja parillisilla syvennetään ja vahvistetaan opittuja taitoja.

1.Ik

TAVOITTEET

Oppilas

- kokee liikunnan iloa ja saa virikkeitä liikunnan harrastamiseen AK1
- harjaantuu havaintomotorisissa ja motorisissa perustaidoissaan
- oppii hyvää käytöstä, sovittujen sääntöjen noudattamista ja reilun pelin hengen toteuttamista
- tottuu peseytymiseen ja hoitamaan hygieniaansa
- saa harrastaa liikuntaa kannustavassa ilmapiirissä omilla ehdoillaan ilman keskinäisen kilpailun korostumista AK1
- totuttautuu veteen

KESKEISET SISÄLLÖT

- perusliikuntataitojen (tasapaino, reaktionopeus, kestävyys, notkeus, koordinaatiokyky, karkea- ja hienomotoriikka) sekä juoksujen, hyppyjen ja heittojen harjoittelua leikkien
- voimistelua ilman välineitä, välineillä ja temppuradoilla (tilan, suunnan ja liiketunnon erottelukyky)
- musiikki- ja ilmaisuliikuntaa (kehon tuntemus ja rytmikyky)
- pallopelejä ja -leikkejä viitepelien muodossa
- vesileikkejä ja uinnin alkeita AK6
- luontoliikuntaa AK5
- talviliikuntaa, kuten hiihdon ja luistelun alkeita mahdollisuuksien mukaan

2.Ik

TAVOITTEET

Oppilas

- kokee liikunnan iloa ja saa virikkeitä liikunnan harrastamiseen
- harjaantuu havaintomotorisissa ja motorisissa perustaidoissaan
- oppii hyvää käytöstä, sovittujen sääntöjen noudattamista ja reilun pelin hengen toteuttamista AK1
- tottuu peseytymiseen ja hoitamaan hygieniaansa
- saa harrastaa liikuntaa kannustavassa ilmapiirissä omilla ehdoillaan ilman keskinäisen kilpailun korostumista
- oppii uimataidon alkeita

KESKEISET SISÄLLÖT

- vahvistetaan perusliikuntataitoja (kts. 1. luokka)
- voimistelua ilman välineitä, välineillä ja temppuradoilla
- musiikki- ja ilmaisuliikuntaa
- pallopelejä ja -leikkejä viitepelien muodossa AK1
- vesileikkejä ja uinnin alkeita
- luontoliikuntaa AK5
- talviliikuntaa, kuten hiihdon ja luistelun alkeita mahdollisuuksien mukaan

3.Ik

TAVOITTEET

Oppilas

- kokee liikunnan ja oppimisen iloa sekä saa virikkeitä liikunnan harrastamiseen
- oppii monipuolisesti motorisia perustaitoja ja tutustuu liikunnan lajitaitoihin
- harjaantuu arvioimaan omia suorituksiaan realistisesti AK1

- harjoittelee uimataitoa
- opettelee turvallisen ja vastuullisen liikkumisen taitoja AK6
- harjaantuu sekä itsenäisen työskentelyn taidoissa että yhteistyötaitoissaan kannustavassa ilmapii-
rissä ilman keskinäisen kilpailun korostumista AK1
- oppii hyvää käytöstä, sovittujen sääntöjen noudattamista ja reilun pelin henkeä AK1
- harjoittelee toimimaan pitkäjänteisesti ja opettelee hyväksymään myös pettymyksiä
- pukeutuu asianmukaisesti erilaisiin liikuntatilanteisiin ja huolehtii puhtaudestaan

KESKEISET SISÄLLÖT

- perusliikuntataitojen vahvistamista ja yleisurheilun alkeita mahdollisuuksien mukaan AK1
- perusvoimistelua, teline- ja välinevoimistelun alkeita
- musiikki- ja ilmaisuliikuntaa sekä tanssia
- eri palloilulajeja sekä niiden viite- ja pienpelejä
- uintiharjoituksia
- luontoliikuntaa ja suunnistusharjoituksia AK5
- talviliikuntaa kuten luistelua, jääpelejä sekä hiihtoa

4.Ik

TAVOITTEET

Oppilas

- koee liikunnan ja oppimisen iloa sekä saa virikkeitä liikunnan harrastamiseen AK1
- oppii monipuolisesti motorisia perustaitoja ja tutustuu liikunnan lajitaitoihin
- harjaantuu arvioimaan omia suorituksiaan realistisesti AK1
- oppii perusuimataidon ja tutustuu vedestä pelastamisen taitoihin AK6
- opettelee turvallisen ja vastuullisen liikkumisen taitoja AK6
- harjaantuu sekä itsenäisen työskentelyn taidoissa, että yhteistyötaitoissaan kannustavassa ilma-
piirissä ilman keskinäisen kilpailun korostumista
- oppii hyvää käytöstä, sovittujen sääntöjen noudattamista ja reilun pelin henkeä AK1
- harjaantuu toimimaan pitkäjänteisesti ja oppii hyväksymään myös pettymyksiä
- pukeutuu asianmukaisesti erilaisiin liikuntatilanteisiin ja huolehtii puhtaudestaan

KESKEISET SISÄLLÖT

- perusliikuntataitojen vahvistamista ja yleisurheilun alkeita
- perusvoimistelua, teline- ja välinevoimistelun alkeita
- musiikki- ja ilmaisuliikuntaa sekä tanssia
- eri palloilulajeja sekä niiden viite- ja pienpelejä
- uintiharjoituksia
- luontoliikuntaa ja suunnistusharjoituksia AK5
- talviliikuntaa kuten luistelua, jääpelejä sekä hiihtoa

VUOSILUOKAT 5-9

Vuosiluokkien 5-9 liikunnanopetuksessa tulee ottaa huomioon oppilaan yksilölliset valmiudet, sukupuol-
ten erilaiset tarpeet sekä kasvun ja kehityksen erot. Opetuksessa painotetaan liikunta- ja lajitaitojen op-
pimista, niiden soveltamista ja fyysisen kunnon kehittymistä. Monipuolisen liikunnan avulla tuetaan oppi-
laan hyvinvointia, itsenäisyyttä ja yhteisöllisyyttä. Luodaan valmiuksia liikunnan harrastamiseen.

5.Ik

TAVOITTEET

Oppilas

- kokee liikunnan ja oppimisen iloa
- kehittää motorisia perustaitoja sekä fyysistä kuntoaan ja oppii liikunnan lajitaitoja
- oppii tarkkailemaan ja kehittämään omaa toimintakykyään
- kehittää uimataitoaan sekä vedestä pelastamisen taitoja AK6
- oppii liikkumaan turvallisesti ja vastuullisesti omat taidot ja toiset oppilaat huomioiden AK1
- pukeutuu asianmukaisesti erilaisiin liikuntatilanteisiin ja huolehtii hygieniastaan
- oppii liikuntaharjoitusten yhteydessä työskentelemään sekä itsenäisesti että ryhmässä AK1
- oppii toimimaan yhteisesti sovittujen sääntöjen mukaisesti
- oppii ymmärtämään liikunnan merkityksen hyvinvoinnin ja terveyden ylläpitämisessä AK1

KESKEISET SISÄLLÖT

- perusliikuntaa, kuten yleisurheilun juoksuja, hyppyjä ja heittoa
- perusvoimistelua, telinevoimistelua ja välinevoimistelua
- musiikki- ja ilmaisuliikuntaa sekä tansseja
- palloilua, kuten jalkapalloa, koripalloa, lentopalloa, pesäpalloa ja salibandyä sekä niiden keskeisiä sääntöjä AK1
- luontoliikuntaa, kuten suunnistusta ja retkeilyä AK5
- uintia ja vedestä pelastamista AK6
- talviliikuntaa, kuten luistelua ja jääpelejä, hiihtoa sekä muita talviliikuntamuotoja mahdollisuuksien mukaan
- lihaskuntoharjoittelua oman kehon painoa hyväksi käyttäen sekä lihashuoltoa AK1
- fyysisen kunnon kehittymisen seurantaa ja liikuntatietoutta

6.Ik

TAVOITTEET

Oppilas

- kokee liikunnan ja oppimisen iloa
- kehittää motorisia perustaitoja sekä fyysistä kuntoaan ja oppii liikunnan lajitaitoja
- oppii tarkkailemaan ja kehittämään omaa toimintakykyään AK1
- kehittää uimataitoaan sekä vedestä pelastamisen taitoja AK6
- oppii liikkumaan turvallisesti ja vastuullisesti omat taidot ja toiset oppilaat huomioiden
- pukeutuu asianmukaisesti erilaisiin liikuntatilanteisiin ja huolehtii hygieniastaan
- oppii liikuntaharjoitusten yhteydessä työskentelemään sekä itsenäisesti että ryhmässä
- oppii toimimaan yhteisesti sovittujen sääntöjen mukaisesti AK1
- oppii ymmärtämään liikunnan merkityksen hyvinvoinnin ja terveyden ylläpitämisessä AK1

KESKEISET SISÄLLÖT

- perusliikuntaa, kuten yleisurheilun juoksuja, hyppyjä ja heittoa
- perusvoimistelua, telinevoimistelua ja välinevoimistelua
- musiikki- ja ilmaisuliikuntaa sekä tansseja
- palloilua, kuten jalkapalloa, koripalloa, lentopalloa, pesäpalloa ja salibandyä sekä niiden keskeisiä sääntöjä
- luontoliikuntaa, kuten suunnistusta ja retkeilyä AK5
- uintia ja vedestä pelastamista AK6
- talviliikuntaa, kuten luistelua ja jääpelejä, hiihtoa sekä muita talviliikuntamuotoja mahdollisuuksien mukaan
- lihaskuntoharjoittelua oman kehon painoa hyväksi käyttäen sekä lihashuoltoa
- fyysisen kunnon kehittymisen seurantaa ja liikuntatietoutta AK1

MENETELMÄT

- o leikit
- o pelit
- o yleis- ja lajinomaiset harjoitteet
- o yksilö-, pari- ja joukkueharjoitteet
- o keskustelu
- o videot
- o havainnollistaminen

ARVIOINTI

- o arvioinnissa kiinnitetään huomiota yhteistyökykyyn, asenteeseen ja perustaitojen oppimiseen
- o oppilaiden osallistumista ja aktiivisuutta seurataan tunneittain
- o oppitunneilla tulee olla mukana asianmukainen liikuntavarustus
- o arvioidaan asennetta, kykyjä, aktiivisuutta ja lajitaitoja

7.20 Oppilaanohjaus

Suomenkielisen koulutuslautakunnan 12.5.2004 hyväksymä

Oppilaanohjauksen tavoitteet ja sisällöt luokilla 1 – 9

Kaikilla luokka-asteilla tehdään yhteistyötä huoltajien ja muiden yhteistyötahojen kanssa sekä tutustutaan ammatteihin ja työelämään eri oppiaineiden yhteydessä.

VUOSILUOKAT 1-2

1.lk

TAVOITTEET

Oppilas

- oppii kehittämään omia opiskeluvalmiuksiaan AK1, AK3
- oppii vastuullisuutta koulutyöhön ja tehtäviin AK1
- saa tukea sosiaaliseen kasvuun AK1

KESKEISET SISÄLLÖT

- kouluun tutustuminen
 - koulutulokkaiden tutustumisvierailu kouluun
 - oppilaan ja huoltajien perehdyttäminen koulutyöhön
 - huoltajien perehdyttäminen koulujärjestelmään
- koulunkäyntitaidot AK1
- erilaisiin työtapoihin tutustuminen AK3
- oppilasryhmään kuulumisen ja sen jäsenenä toimiminen AK1

2. lk

TAVOITTEET

Oppilas

- oppii vastuullisuutta koulutyöhön ja tehtäviin AK1
- oppii tiedonhankinnan valmiuksia AK1, AK3
- oppii ja harjoittelee monipuolisia työtapoja AK1, AK3

KESKEISET SISÄLLÖT

- koulunkäyntitaitojen vahvistaminen AK1, AK3
- kielivalintoihin ja muihin valintoihin ohjaaminen AK1, AK2

VUOSILUOKAT 3-6

3.lk

TAVOITTEET

Oppilas

- opettelee itsenäistä työskentelyä AK1
- oppii ja harjoittelee tiedonhankintataitoja AK1, AK3
- oppii ottamaan vastuuta omasta opiskelustaan AK1

KESKEISET SISÄLLÖT

- uudet oppiaineet ja opiskelutekniikat AK1, AK3
- yhteistyö erilaisten oppilasryhmien ja opettajien kanssa AK1
- ainevalintoihin ja muihin valintoihin ohjaaminen AK1, AK2, AK4
- ammatteihin tutustuminen AK1, AK4

4.lk

TAVOITTEET

Oppilas

- vahvistaa itsenäisen työskentelyn taitoja AK1, AK3
- kehittää itsearviointitaitoja AK1

KESKEISET SISÄLLÖT

- koulunkäynti- ja opiskelutaitojen vahvistaminen AK1, AK3
- oman vastuun ottaminen opiskelusta AK1

5.lk

TAVOITTEET

Oppilas

- pyrkii tavoitteelliseen ja vastuulliseen työskentelyyn AK1
- kehittää tiedonhankintataitojaan AK1, AK3

KESKEISET SISÄLLÖT

- koulunkäynti- ja opiskelutaitojen tukeminen AK1, AK3
- uudet oppiaineet ja opiskelutekniikat AK2, AK3
- yhteistyö erilaisten oppilasryhmien ja opettajien kanssa AK1, AK2
- työelämään tutustuminen AK1, AK4, AK7

6.lk

TAVOITTEET

Oppilas

- vahvistaa tavoitteellista ja vastuullista työskentelyään AK1

KESKEISET SISÄLLÖT

- ohjaaminen tavoitteelliseen työskentelyyn ja vastuunottoon AK1
- niveltämysyhteistyö erityisesti kuudensilla luokilla
- tutustuminen 7.-9.-luokkien työskentelyyn
- 7.-9.-luokkien edustajan vierailu 6.lk:ssa
- ainevalintoihin ja muihin valintoihin ohjaaminen AK1, AK2

8 TAVOITTEET OPPILAAN KÄYTTÄYTYMISELLE

Espoon suomenkielisen koulutuslautakunnan hyväksymä 9.6.2004

Opetussuunnitelman perusteissa määrätään, että käyttäytymisen arvioinnin tulee kohdistua siihen, miten oppilas ottaa huomioon muut ihmiset ja ympäristön sekä noudattaa sääntöjä. Oppilaan käyttäytymiselle asetetut tavoitteet toimivat käyttäytymisen arvioinnin pohjana.

Tavoitteena on, että

1. Oppilas ymmärtää sääntöjen merkityksen, noudattaa koulun järjestyssääntöjä sekä ihmisten yhteiselämän yleisiä pelisääntöjä.
2. Oppilas kunnioittaa toisen ihmisen fyysistä ja psyykkistä koskemattomuutta.
3. Oppilas ottaa huomioon muut ihmiset, mikä tarkoittaa että hän
 - suvaitsee erilaisuutta,
 - noudattaa hyviä tapoja,
 - ottaa huomioon tilanteen vaatimukset käyttäytymisessään,
 - antaa työrauhan muille ja myös itselleen.
4. Oppilas huolehtii yhteisestä työ- ja elinympäristöstä omalta osaltaan.

Oppilaan käyttäytymisen arviointiin osallistuvat kaikki häntä opettavat opettajat. Mikäli todistus sisältää oppilaan käyttäytymistä koskevaa sanallista arviota, se on salassa pidettävä asiakirja, joka tulee luovuttaa vain oppilaalle tai hänen huoltajalleen.

Eryisopetukseen otetun tai siirretyn oppilaan käyttäytyminen voidaan yleisopetuksen oppilaista poiketen arvioida ainoastaan sanallisesti myöskin 5. - 9. luokilla. Tällöin oppilaan HOJKSissa tulee olla maininta sanallisen arvioinnin käytöstä sekä oppilaalle erikseen asetetut käyttäytymisen tavoitteet, joita tarkistetaan vuosiluokittain.

9 YHTEISTYÖ ESIOPETUKSEN JA MUUN PERUSOPETUKSEN KANSSA

KH:n hyväksymä 8.4.2003, Espoon suomenkielisen koulutuslautakunnan hyväksymä 4.6.2003

Koulut laativat yhteistyössä päiväkotien esiopetuksesta vastaavan henkilöstön kanssa yhteistyösuunnitelman osaksi opetussuunnitelmaa, ja sitä päivitetään vuosittain. Yhteistä pedagogista näkemystä rakennetaan keskustelemalla opetuksen arvoperustasta, tavoitteista, sisällöistä ja työtavoista, jotta jatkumo esiopetuksesta perusopetukseen toteutuu mahdollisimman hyvin. Oppilaiden välistä yhteistoimintaa ja joustavia opetusjärjestelyjä suositellaan. Lapsen siirtymistä esiopetuksesta perusopetukseen koskevat yhteistyömuodot sovitaan yhteistyössä koulujen, päiväkotien ja perheiden kanssa. Lapsella tulee olla mahdollisuus tutustua uuteen kouluunsa siirtyessään esiopetuksesta perusopetukseen.

Koulujen välistä yhteistyötä tulee suunnitella erityisesti niissä kohdin perusopetusta, joissa oppilaat siirtyvät koulusta toiseen. Oppilaiden ja heidän huoltajiensa perehdyttämiseen tulee varata aikaa, ja vanhempien tulee saada riittävästi tietoa koulujen toimintakulttuurista, työtavoista ja opetuksen sisällöistä. Oppilaalla tulee olla mahdollisuus tutustua uuteen kouluunsa etukäteen. Koulujen välisen tiedonsiirron sujuvuuteen tulee kiinnittää erityistä huomiota. Muutakin yhteistoimintaa eri koulujen välillä suositellaan lisättäväksi, myös yli kielirajojen.

KANTOKASKEN KOULUSSA TEHTÄVÄ YHTEISTYÖ ESIOPETUKSEN JA MUUN PERUSOPETUKSEN KANS- SA

Alkuopetuksen onnistunut käynnistyminen perustuu hyvään oppilaantuntemukseen. Tulevat esi- ja ensiluokkalaiset kutsutaan tutustumiskäynnille kouluun. Nivelämiskokouksia esikoulujen kanssa järjestetään keväisin, jolloin keskustellaan tulevien koululaisten valmiuksista ja erityistarpeista. Syyslukukaudella esiopettajilla on mahdollisuus tulla kouluun seuraamaan koulunkäynnin sujumista.

Oppilaan siirtyessä toiseen kouluun pidetään tarvittaessa siirtokokous. Kuudesluokkalaisten nivelämiskokoukset pidetään vastaanottavien yläkoulujen oppilashuoltoryhmien kanssa. Keväällä oppilaat käyvät tutustumassa tulevaan yläkouluunsa kunakin vuonna erikseen sovittavalla tavalla.

10 KODIN JA KOULUN YHTEISTYÖ

KH:n hyväksymä 8.4.2003, Suomenkielisen koulutuslautakunta 4.6.2003

Oppilaan oppimista ja kasvua tuetaan tehokkaasti kodin ja koulun rakentavalla yhteistyöllä. Vanhemmilla on päävastuu lapsensa kasvatuksesta ja koululla lapsen opetuksesta. Vanhempien tehtävänä on tukea, kannustaa ja ohjata lapsensa koulutyötä sekä valvoa, että lapsi suorittaa oppivelvollisuutensa. Koulun tehtävänä on tukea koteja niiden kasvatustehtävässä rohkaisten huoltajia vastuulliseen vanhemmuuteen ja aktiiviseen lapsensa opiskelun tukemiseen. Koulu vastaa erityisesti lapsen kasvatuksesta kouluyhteisön jäsenenä.

Rakentava yhteistyö kasvaa tasa-arvoisesta kasvatuskumppanuudesta, jonka ylläpitämisestä kaikilla osapuolilla on yhteinen vastuu. Kumppanuuden tukemiseksi koulujen tulee tarjota huoltajille monipuolisia yhteistoiminnan muotoja, avoimesta tiedonsaannista yhteistoimintaan opetuksessa. Koulussa kunnioitetaan vanhempien roolia lapsensa parhaana tuntijana ja hänen edusmiehenään sekä kohdellaan vanhempia tasaveroisina osallistujina. Opetuksen järjestämiseksi hyvin koulu tarvitsee tietoa lapsen kotioloista, ja tällaisen tiedon osalta opettajat ovat salassapitosäädösten piirissä.

Vanhemmilla on oikeus saada edustajansa koulujen johtokuntiin. Vanhemmilla on myös oikeus osallistua koulun opetussuunnitelmatyöhön, erityisesti kasvatustavoitteiden määrittelyn osalta. Vanhemmilla on lisäksi oikeus osallistua opetuksen järjestämisen arviointiin. Tämä edellyttää kouluilta uusia, vanhempia kiinnostavia ja lapsen koulutyötä tukevia yhteistyön rakenteita. Vuosittain vanhemmille tulee järjestää tilaisuus, joissa heillä on mahdollisuus tutustua lapsensa opettajiin ja saada tietoa oman lapsensa lukuvuoden koulutyöstä sekä sen toteuttamiseen liittyvistä menetelmällisistä periaatteista. Vanhemmilla on lisäksi oikeus vuosittain henkilökohtaiseen tapaamiseen lapsensa luokanopettajan/luokanvalvojan kanssa ja saada tarvittaessa yhteys koulun oppilashuoltoryhmään.

KANTOKASKEN KOULUSSA KOTIEN KANSSA TEHTÄVÄ YHTEISTYÖ

Kantokasken koulussa kodin ja koulun välisiä yhteistyömuotoja ovat mm. koulun ja luokan vanhempainillat sekä huoltajien tapaamiset, vanhempien osallistuminen luokkatoimikuntiin, retkiin, leirikouluihin ja muihin tapahtumiin. Yhteistyötä tukevat myös koulun johtokunta ja vanhempainyhdistys. Huoltajia tiedotetaan koulun toiminnasta lukuvuosioppaan ja rehtorin kuukausitiedotteiden välityksellä. Opettajat käyttävät tiedottamiseen esim. reissuvihkoa ja sähköpostia.

11 YHTEISTYÖ MUIDEN TAHOJEN KANSSA

KH:n hyväksymä 8.4.2003, Suomenkielisen koulutuslautakunta 4.6.2003

Yhteistyö kaupungin kulttuuri-, ympäristö- ja vapaa-ajan palveluiden, taide- ja tiedeyhteisöjen, tutkimuslaitosten, seurakuntien, järjestöjen ja yritysten kanssa monipuolistaa koulujen toimintakulttuuria ja avartaa oppimisympäristön käsitettä aina alueellisiin, valtakunnallisiin ja kansainvälisiin yhteistyöverkostoihin saakka. Yhteistyöhankkeet sekä kaupungin omien toimijoiden kanssa että kansainvälisissä puitteissa rikastuttavat opiskelua.

KANTOKASKEN KOULUSSA TEHTÄVÄ YHTEISTYÖ MUIDEN TAHOJEN KANSSA

Vanhempainilloissa, opettajien koulutustilaisuuksissa ja oppitunneilla on mahdollista käyttää mm. sosiaali- ja terveystoimen sekä poliisin edustajia asiantuntijoina. Oppilas-huollon ja sosiaalitoimen välinen yhteistyö on säännöllistä.

Oppilasryhmät tekevät mahdollisuuksien mukaan opintoretkiä tiede- ja kulttuurikohteisiin, museoihin, teattereihin, konsertteihin sekä elokuviin. Koulussa vieraillee eri tieteen- ja taiteenalojen edustajia.

Koulu osallistuu harkinnan mukaan hyväntekeväisyysjärjestöjen keräyksiin ja tapahtumiin.

Kantokasken koulu tekee yhteistyötä Espoonlahden seurakunnan kanssa. Yhteistoiminta-muotoja ovat mm. päivänavaukset, kirkossakäynnit ja erilaiset teematapahtumat.

12 OPPILASHUOLLON SUUNNITELMA JA SIIHEN LIITTYVÄN YHTEISTYÖN JÄRJESTÄMINEN

Espon suomenkielisen koulutuslautakunnan hyväksymä 21.4.2004

Perusopetuksen oppilaalla esiopetuksesta alkaen on subjektiivinen oikeus saada maksutta opetukseen osallistumisen edellyttämä tarvittava oppilashuolto. Oppilashuollolla tarkoitetaan oppilaan hyvän oppimisen, hyvän psyykkisen ja fyysisen terveyden sekä sosiaalisen hyvinvoinnin edistämistä ja ylläpitämistä sekä niiden edellytyksiä lisäävää toimintaa. Lisäksi oppilaalle, jota on kurinpidollisesti rangaistu tai jolta opetus on evätty jäljellä olevan työpäivän ajaksi, on järjestettävä tarvittava oppilashuolto. Oppilashuoltoon sisältyvät opetussuunnitelman perusteiden mukainen oppilashuolto sekä oppilashuollon palvelut, jotka ovat kansanterveyslaissa tarkoitettu kouluterveydenhuolto sekä lastensuojelulaissa tarkoitettu kasvatuksen tukeminen.

Suomenkielinen koulutuskeskus järjestää koulujen ja oppilaiden käyttöön lastensuojelulaissa tarkoitettut koulukuraattori- ja koulupsykologipalvelut. Kouluterveydenhuoltopalvelut järjestää sosiaali- ja terveystoimi. Palvelut toteutetaan yhteistyössä opetustoimen ja sosiaali- ja terveystoimen kanssa. Oppilaan koulunkäynnin tärkein tukija koulussa on kuitenkin opettaja. Opettajan rooli oppilaan ongelmien havaitsemisessa ja ongelmiin puuttumisessa varhaisessa vaiheessa on ensisijainen. Oppilaasta huolehtiminen edellyttää lisäksi koulun koko henkilökunnan keskinäistä luottamusta ja yhteistyötä.

Oppilashuoltoryhmän toimintaperiaatteet kirjataan osaksi opetussuunnitelmaa. Sen lisäksi oppilashuoltoryhmä laatii vuosittain toiminta- ja arviointisuunnitelman koulun lukuvuosisuunnitelman yhteydessä. Oppilashuoltoryhmän tulee toimia yhteistyössä huoltajien ja kasvatukselta vastaavien viranomaisten sekä hoidosta ja kuntoutuksesta vastaavien asiantuntijoiden kanssa. Oppilashuoltoryhmän vakituksia jäseniä ovat erityisopettaja, koulupsykologi ja/tai koulukuraattori, kouluterveydenhoitaja sekä yläkoulussa opinto-ohjaaja. Vakituisten jäsenten lisäksi koulun oppilashuoltoryhmään osallistuvat tarvittaessa koulun opettajat sekä koulun ulkopuoliset oppilashuoltoryhmän kanssa toimivat muut asiantuntijat. Oppilashuoltoryhmän kokonaistoiminnasta vastaa koulun rehtori ja kukin ammattihenkilö vastaa oman alansa asiantuntemuksesta. Oppilashuoltoryhmä kokoontuu säännöllisesti, yleensä viikoittain, kuitenkin vähintään kerran kuukaudessa. Mikäli kokouksista laaditaan muistio, on sitä sisällön luottamuksellisuuden vuoksi säilytettävä niin, ettei se ole asiaankuulumattomien saatavilla. Oppilaalla ja/tai oppilaan huoltajilla on oikeus tarkastaa muistiosta olevat itseään koskevat tiedot ja/tai saada niistä jäljennös. Oppilashuoltoryhmän toiminta on luottamuksellista, ja siinä on otettava huomioon, mitä tietojen saannista ja salassapidosta eri laeissa säädetään.

Oppilashuoltoryhmä toimii ensisijaisesti ennaltaehkäisevästi, mutta tarvittaessa se puuttuu nopeasti oppilaiden ongelmiin. Oppilaita ja vanhempia informoidaan ennalta oppilashuoltoryhmän toimintakäytännöstä, ja yksittäisten oppilaiden asioiden käsittelyssä toimitaan pääsääntöisesti yhteistyössä huoltajien kanssa. Mikäli koulussa ei ole erillistä kriisiryhmää, oppilashuoltoryhmä toimii koulun kriisiryhmänä ja kehittää koulun toimintavalmiutta eriasteisten kriisitilanteiden varalle.

KANTOKASKEN KOULUN OPPILASHUOLTO

Kantokasken koulussa toimii oppilashuollon toteuttamiseksi moniammatillinen oppilashuoltoryhmä. Oppilashuollon tavoitteena on oppilaan koulunkäynnin tukeminen ja oppimisen edistäminen sekä oppimiseen liittyvien esteiden poistaminen. Oppilashuoltoryhmä toimii luottamuksellisesti yhteistyössä huoltajien sekä oppilasta hoitavien asiantuntijoiden tai kuntouttavien tahojen kanssa. Tavoitteena on myös opettajan tukeminen oppilaantuntemuksessa sekä opetuksen ja tukitoimenpiteiden suunnittelussa. Oppilashuoltoryhmä kokoontuu kerran viikossa säännöllisesti. Tavoitteena on myös pienemmällä ryhmityksellä pystyä kokoontumaan tarvittaessa jo samana päivänä. Myös vanhempia pyritään tapaamaan heille parhaiten sopivana ajankohtana.

Oppilashuoltoryhmään kuuluvat rehtori, apulaisrehtori, laaja-alainen erityisopettaja, koulupsykologi, koulukuraattori, terveydenhoitaja ja koululla työskentelevät kolme terapeuttia. Luokan asioita käsiteltäessä kutsutaan mukaan luokanopettaja ja tarvittaessa aineenopettajia. Kun käsitellään yhtä oppilasta koskevia asioita, mukana ovat luokanopettajan lisäksi oppilas ja hänen huoltajansa. Oppilaan kanssa työskenteleviä asiantuntijoita tai perheen ulkopuolisia aikuisia voidaan tarvittaessa kutsua oppilashuollon kokouksiin.

KOULUPSYKOLOGI

Koulupsykologi tukee oppilasta, hänen perhettään ja koko kouluyhteisöä oppilaiden sosiaaliseen ja psyykkiseen kehitykseen sekä oppimiseen ja koulunkäyntiin liittyvissä asioissa. Tarvittaessa ja vanhempien suostumuksella koulupsykologi voi tehdä oppilaille tutkimuksia, jotka liittyvät oppimisedellytysten kartoittamiseen ja koulunkäynnin erityisjärjestelyiden tai erityisopetuksen tarpeen arvioimiseen.

KOULUKURAATTORI

Koulukuraattorityön tavoitteena on oppilaiden sosiaalisen ja psyykkisen hyvinvoinnin ja myönteisen kokonaiskehityksen tukeminen. Oppilaiden yksilölliset edellytykset otetaan huomioon erilaisin tukitoimin tavoitteena syrjäytymisen estäminen ja oppilaan oppivelvollisuuden suorittaminen.

Koulukuraattori työskentelee pääasiassa koululla ja toimii yhteistyössä oppilaiden, heidän huoltajiensa, koulun opettajien ja muiden oppilaiden sosiaaliseen verkostoon kuuluvien tahojen kanssa.

Koulukuraattori edistää ja kehittää asiantuntemuksellaan kouluyhteisön hyvinvointia ja koulua kasvatus- ja oppimisympäristönä yhdessä oppilashuoltoryhmän kanssa. Koulukuraattori toimii moniammatillisissa verkostoissa osallistuen myös palvelujärjestelmän kehittämiseen huomioiden palvelualueiden ja koulujen erityistarpeet.

KOULUTERVEYDENHUOLTO

Kouluterveydenhuolto on osa koulun oppilashuollon toimintaa, jonka Espoon kaupunki tarjoaa koululaisille. Kouluterveydenhuolto ylläpitää, edistää ja tukee koululaisten ja kouluympäristön terveyttä ja opiskelua tiiviissä yhteistyössä koulun henkilökunnan ja muiden yhteistyötahojen kanssa.

Kouluterveydenhuollon tavoitteina on seurata ja tukea koululaisen kokonaisvaltaista kasvua, kehitystä ja hyvinvointia, huolehtia rokotuksista sekä erityistä tukea tarvitsevista koululaisista. Toiminnassa korostetaan yksilöllisyyttä ja pyritään herättämään koululaisen kiinnostus omaan terveyteensä, tuetaan aktiivisesti terveyttä edistävässä valinnoissa ja terveen itsetunnon kehittymisessä.

Kouluterveydenhuollosta vastaavat ensisijaisesti kouluterveydenhoitaja ja koululääkäri. Erityisoppilaiden koululääkärinä toimii lastenneurologi Marja Koivusalo, muiden oppilaiden koululääkäri on terveysasemalla toimiva väestövastuulääkäri. Työn sisältönä ovat terveystarkastukset, terveys-

kasvatus ja tarttuvien tautien ehkäisy. Terveystarkastukset pyritään tekemään vuosittain ja lisäksi yksilöllisen tarpeen mukaan. Tarvittaessa lapsi ohjataan lääkärin tai muiden erityistyöntekijöiden tutkimuksiin ja hoitoon. Kouluterveydenhuoltoon ei sisälly varsinainen sairaanhoito, lukuun ottamatta äkillisesti sairastuneiden ja tapaturmien ensiapua. Jatkohoitoon ohjataan omalle terveysasemalle ja vastuu lapsen kuljettamisesta on vanhemmilla. Koululaiset ovat vakuutettuja koulupäivän ja koulumatkojen aikana.

FYSIOTERAPIA

Fysioterapian tavoitteena on tukea ja auttaa oppilaan kehitystä niin, että hän pystyisi käyttämään taitojaan mahdollisimman laaja-alaisesti. Kuntoutuksen avulla tuetaan hänen kykyjään leikkiä, toimia ja oppia uutta, jotta hän selviytyisi päivittäisistä toiminnoista mahdollisimman itsenäisesti omassa lähiympäristössään. Tavoitteena on, että oppilas nauttisi itsestään liikkuvana, leikkivänä ja sosiaalisesti onnistuvana yksilönä. Erityisen tärkeä tavoite on itsetunnon kohentuminen.

Fysioterapia Kantokasken koulussa on oppilaan kokonaisvaltaista kehitystä tukevaa toiminnallista kuntoutusta. Fysioterapiassa kuntoutetaan oppilaan motorisia valmiuksia ja taitoja ottaen huomioon kunkin tämän senhetkiset yksilölliset tavoitteet. Fysioterapiassa yleisimmin käytetyt tasapainoa ja liikeaistijärjestelmää sekä tuntoaistimuksia jäsentävät toiminnot kehittävät kehonhahmotusta ja auttavat lasta rakentamaan sensomotorista kuvaa itsestään ja ympäristöstään. Onnistumisen kokemukset ja elämykset rakentavat positiivista minäkuvaa, joka vuorovaikutustilanteessa pyritään luomaan monipuolisen ja pitkäaikaisen harjaannuttamisen keinoin. Lapsen oman toiminnan tukeminen on oleellista hänen myöhemmälle oppimiselleen. Muun muassa käsitteet opitaan liikkeen ja leikin/pelin yhteydessä ja oman kehon kautta, jolloin kyky motoriseen ohjailuun kehittyy. Oppilasta ohjataan monipuoliseen koko kehon harjoitteluun, jonka avulla kunkin lapsen yksilölliset tavoitteet toivotaan saavutettavan.

PUHETERAPIA

Puheterapia on lääkinällistä kuntoutusta, jonka tarkoituksena on ennaltaehkäistä, lievittää ja poistaa erilaisia äänen, puheen, kielen ja kommunikaation vaikeuksia sekä niihin liittyviä vuorovaikutuksen ongelmia. Kommunikoinnin ja vuorovaikutuksen häiriöt voivat olla kielellisiä tai ei-kielellisiä. Lapsella voi olla ongelmia puheen ymmärtämisessä, kielen, puheen tai äänen tuottamisessa, suun alueen lihaksiston motorisessa toiminnassa, kuulossa, lukemisessa tai kirjoittamisessa. Puheterapiaa tarvitaan tukemaan ja kehittämään puhe- tai kommunikaatiohäiriöisen lapsen ja hänen ympäristönsä välistä vuorovaikutusta.

Kouluikäisen lapsen puheen- ja kielen häiriöt ovat yleensä luonteeltaan pitkäaikaisia tai pysyviä. Kouluikäisen lapsen puheterapian tavoitteena on siis lieventää lapsen puheen- ja kielenkehityksen häiriötä siinä määrin, että hän selviää arkielämän kommunikaatiotilanteissa ja että hänellä on riittävät kielelliset perusvalmiudet oppia hänelle sopivassa luokkamuodossa. Kouluikäinen lapsi tarvitsee kuntoutusta, jos puhe on huomattavan epäselvää, hänellä havaitaan selviä ymmärtämisen vaikeuksia puheessa tai tekstinymmärtämisessä tai lapsen heikot kielelliset valmiudet estävät merkittävästi itseilmaisua tai lukemaan ja kirjoittamaan oppimista. Kouluikäisellä saattaa olla myös änkytystä, äänihäiriö tai muusta vammasta johtuvia kuntoutusta vaativia puheen ja kielen häiriöitä.

Puheterapiassa kiinnitetään huomiota kielellisten taitojen perusrakenteisiin, sanavarastoon, kielioopin hallintaan, puheen ymmärtämiseen ja oman ilmaisun rakentumiseen. Kuntoutuksessa pyritään kehittämään myös lapsen työskentelyvalmiuksia, keskittymiskykyä, kuuntelutaitoja, yhteistyötaitoja, vuorovaikutuskeinoja ja kommunikaatiotaitoja. Leikki on tärkeä osa puheterapiaa. Leikin avulla lapsi työstää kokemuksiaan ja oppii. Leikkiessään lapsi harjaannuttaa mm. keskittymiskykyään, kommunikointitaitojaan; vuorottelua, itseilmaisua, sisäistä kieltä ja käsitteitä sekä ajatteluprosessejaan ja havainnointiaan. Puheterapia toteutetaan pääasiallisesti yksilöterapiana, mutta myös pari- ja ryhmäterapiat ovat mahdollisia. Välineinä käytetään lähinnä kielellisiä pelejä ja tehtäviä, joista osa voidaan toteuttaa myös tietokoneavusteisesti

TOIMINTATERAPIA

Toimintaterapia on lääkinällinen kuntoutusmuoto, jonka tavoitteena on tukea ja vahvistaa lapsen toimintakykyä sekä edistää lapsen fyysistä, psyykkistä ja sosiaalista kokonaiskehitystä niin, että lapsi pystyy mahdollisimman omatoimisesti ja täysipainoisesti osallistumaan arkipäivän tilantei-

siin. Tavoitteena on, että lapsi suoriutuisi päivittäisistä toiminnoista, koulunkäynnistä, leikistä, vapaa-ajasta ja itsensä huolehtimisesta mahdollisimman itsenäisesti toimintakyvyn rajoituksista ja erityisvaikeuksista huolimatta. Toimintaterapia perustuu aina lapsen toiminnallisten perusvalmiuksien ja toimintakyvyn arvioon, joka toteutetaan erillisinä arviointikäynteinä. Toimintaterapiajakson tavoitteet ja menetelmät valitaan lapsen yksilöllisten tarpeiden ja voimavarojen mukaan. Toimintaterapia voi toteutua joko yksilö- tai ryhmäterapiana.

Toimintaterapeutti työskentelee koulun oppilashuoltotyöryhmän jäsenenä yhteistyössä koulun muun henkilökunnan kanssa. Toimintaterapeutti antaa konsultointiapua lapsen erityisvaikeuksiin liittyvissä kysymyksissä kuten esim. apuvälineiden hankinnoissa tai vanhempien pohtiessa lapselle kehitystä tukevaa harrastusta.

13 OPPIMISSUUNNITELMAN LAATIMISEN PERIAATTEET

Suomenkielisen koulutuslautakunnan hyväksymä 22.10.2003

OPPIMISSUUNNITELMA

Oppimissuunnitelma on oppilaan oppimisen tavoitteita ja opiskelua koskeva suunnitelma, jonka tehtävänä on tukea oppilaan kasvua ja kehitystä. Siinä otetaan huomioon oppilaan vahvuudet ja tukea tarvitsevat alueet. Oppimissuunnitelma voidaan laatia kaikille oppilaille.

Oman opinto-ohjelman mukaan opiskelevalle oppilaalle laaditaan aina oppimissuunnitelma. Oppimissuunnitelma sisältää oppilaan opinto-ohjelman, opiskelun tavoitteet, ohjelman toteuttamiseksi tarvittavat opetusjärjestelyt ja sen, miten tavoitteiden toteutumista seurataan. Vuosiluokkiin sitomattomassa opetuksessa oppilaan opinto-ohjelma muodostuu opintokokonaisuuksista.

Oppimissuunnitelma voidaan tarvittaessa laatia osa-aikaisessa erityisopetuksessa ja laaditaan valmistavassa opetuksessa olevalle oppilaalle. Oppimissuunnitelmaan kirjataan opiskelun tavoitteet, keskeiset sisällöt, menetelmät ja arvioinnin perusteet. Oppimissuunnitelma laaditaan aina kun harkitaan oppilaan siirtoa erityisopetukseen.

Oppimissuunnitelman tekevät oppilasta opettavat opettajat yhdessä oppilaan ja huoltajan kanssa. Suunnitelman laatimiseen osallistuvat tarvittaessa erityisopettajat ja oppilashuoltohenkilöstö.

Oppilaan siirtyessä toiseen kouluun tai oppilaitokseen oppimissuunnitelma siirtyy oppilaan mukana.

Koulun oppilashuoltotyöryhmä arvioi oppimissuunnitelman laatimisen tarpeen. Oppimissuunnitelma laaditaan seuraavissa tilanteissa:

- aina ennen erityisopetukseen siirtoa
- aina oppilaalle, joka opiskelee oman opinto-ohjelmansa mukaan vuosiluokallisesti etenevässä opetusryhmässä
- aina vuosiluokkiin sitomattomassa opetuksessa
- erityistä tukea tarvitsevalle oppilaalle turvaamaan peruskoulun oppimäärän suorittaminen; tällöin oppilaan opinto-ohjelma muodostuu opintokokonaisuuksista
- tarvittaessa osa-aikaista erityisopetusta saavalle oppilaalle
- valmistavassa opetuksessa olevalle oppilaalle
- koulun muille oppilaille opetussuunnitelmassa päätettävällä tavalla.

14 OHJAUSTOIMINTA OPISKELUN TUKENA JA TYÖELÄMÄÄN TUTUSTUMISEN JÄRJESTELYT

Suomenkielisen koulutuslautakunnan hyväksymä 21.4.2004

Peruskoulun oppilaanohjauksen tehtävänä on tukea oppilaan kasvua ja kehitystä siten, että oppilas kykenee edistämään opiskelunvalmiuksiaan ja sosiaalista kypsytymään sekä ymmärtämään ja vähitellen kehittämään elämänsuunnittelun kannalta tarpeellisia tietoja ja taitoja. Ohjauksen tuella oppilas tekee omiin kykyihinsä ja kiinnostuksiinsa perustuvia opiskelua, koulutusta, arkielämää ja elämänuraa koskevia ratkaisuja ja selkeyttää siten ammatillista suuntautumistaan. Henkilökohtaisen ohjauksen avulla tuetaan oppilasta löytämään myös omia piileviä kykyjään ja mahdollisuuksiaan.

Kaikkien opettajien, myös rehtorin, tehtävänä on ohjata oppilasta oppiaineiden opiskelussa sekä auttaa häntä kehittämään oppimaan oppimisen taitojaan. Yhteistyö vanhempien ja koulun ulkopuolisten yhteisöjen kanssa on tärkeä osa oppilaanohjausta, ja jälkimmäisten osuus korostuu etenkin perusopetuksen päättövaiheessa. Vanhempien kanssa tehdään yhteistyötä peruskoulun alaluokilla mm. koulunkäyntitaitojen ohjaamisessa ja kehittämisessä. Peruskoulun ylemmillä luokilla korostuu tarve tiedottaa vanhemmille Suomen koulutusjärjestelmän suomista mahdollisuuksista ja vaihtoehdoista sekä tapahtuneista muutoksista nuorten jatko-opintovalintojen tueksi.

Oppilaan siirtymistä ohjataan opintopolun nivelvaiheissa esiopetuksesta peruskouluun, peruskoulun sisällä ja siirryttäessä toiselle asteelle. Nivelämistä tehdään oppilaiden, opettajien, vanhempien, oppilaanohjaajien ja oppilashuoltohenkilöstön yhteistyönä. Oppilaanohjaajat ovat opintojen ohjauksen ja niveltämisyhteistyön asiantuntijoita siirryttäessä alakoulusta yläkouluun ja edelleen jatko-opintoihin.

OHJAUSTOIMINTA KANTOKASKEN KOULUSSA

Oppilaanohjauksen tavoitteet ja oppisisällöt vuosiluokilla 1-2 (kaikki oppiaineet):

- *tuetaan oppimisvalmiuksien kehittämistä ja sosiaalista kasvua*
- *ohjataan suhtautumaan vastuullisesti koulutyöhön*
- *tunnistetaan oppimisvaikeudet ja toteutetaan tarvittavat tukitoimenpiteet*

Oppilaanohjauksen tavoitteet ja oppisisällöt vuosiluokilla 3-6 (kaikki oppiaineet)

- *opitaan itsenäisyyteen ja vastuullisuuteen koulutyössä ja tehtävien tekemisessä*
- *kehitetään tiedonhankintataitoja ja opitaan monipuolisia työtapoja*
- *opitaan yhteistoiminnallisuutta ja toisten ihmisten huomioon ottamista*
- *aloitetaan tutustuminen ammatteihin ja työelämään*
- *ohjataan ainevalintojen teossa perusopetuksen aikana ja nivelvaiheissa*

15 KERHOTOIMINNAN JÄRJESTÄMINEN

Suomenkielisen koulutuslautakunnan hyväksymä 21.4.2004

Koulun kerhotoiminta tukee koulun kasvatus- ja opetustyötä ja edistää oppilaan eettistä ja sosiaalista kasvua sekä hänen monipuolista kehittymistään. Kerhotoiminnan tulee tarjota mahdollisuuksia myönteiseen vuorovaikutukseen aikuisten ja toisten lasten ja nuorten kanssa. Kerhotoiminta edistää osaltaan yhteisöllistä kasvua ja osallisuutta sekä tasa-arvon toteutumista tarjoamalla koulun oppilaille mahdollisuuden harrastustoimintaan. Tavoitteena on tarjota oppilaille mahdollisuus osallistua oman mielenkiinnon mukaiseen toimintaan sekä laajentaa harrastusten kohteita.

Koulu voi halutessaan ja resurssien puitteissa järjestää kerhotoimintaa. Kerhotoiminta voidaan toteuttaa joko koulun voimin tai moniammatillisesti yhteistyössä lähikoulujen, kotien ja muiden tahojen kanssa. Kerhotoiminnan järjestämisen yleiset periaatteet tulee kirjata koulun opetussuunnitelmaan ja niitä täsmennetään vuosittain lukuvuosisuunnitelmassa.

KERHOTOIMINNAN JÄRJESTÄMINEN KANTOKASKEN KOULUSSA

Kerhotoiminnan tavoitteena on avata näköaloja kulttuurin eri osa-alueisiin. Lukuvuosittain pyritään tarjoamaan erilaisia, eri ikäisille sopivia ja lasta monipuolisesti kehittäviä kerhoja.

16 TUKIOPETUKSEN JÄRJESTÄMINEN

Suomenkielisen koulutuslautakunnan hyväksymä 4.6.2003

Tukiopetus on yksilöllistä opetuksen eriyttämistä, joka aloitetaan heti, kun havaitaan oppilaan eri syistä johtuvaa jälkeä jäämistä opinnoissa. Ennen kuin oppilaan menestyminen oppiaineessa arvioidaan heikoksi, hänellä tulee olla mahdollisuus osallistua tukiopetukseen. Aloitteen tukiopetuksen tarpeesta tekee ensisijaisesti opettaja ja se toteutetaan yhteisymmärryksessä huoltajan kanssa. Tukiopetus järjestetään joko oppituntien aikana tai niiden ulkopuolella. Koulussa annetaan tukiopetusta tarvittaessa yksittäiselle oppilaalle tai pienryhmälle, jos oppilaan koulumenestyksen ennuste on heikko, oppilaalla on riski saada hylätty arvosana, oppilas on jäänyt opinnoissa jälkeä sairauden vuoksi tai hän on menestynyt heikosti kokeissa. Tukiopetusta annetaan tarkoituksenmukaisina jaksoina. On tärkeää, että oppilaan edistymistä seurataan kokonaisuutena.

TUKIOPETUKSEN JÄRJESTÄMINEN KANTOKASKEN KOULUSSA

Kantokasken koulussa tukiopetus toteutetaan pääsääntöisesti pienryhmäopetuksena. Opetusryhmä voidaan muodostaa myös luokka-asteittain tai yli luokka-asterajojen, jolloin opettajana voi toimia muukin kuin oppilaan oma opettaja. Tukiopetuksen tarpeen todennut opettaja tiedottaa järjestelyistä huoltajalle.

17 ERITYISTÄ TUKEA TARVITSEVIEN OPPILAIDEN OPETUS

KH:n hyväksymä 8.4.2004

Erytisopetukseen otetun tai siirretyn oppilaan opetuksessa ja arvioinnissa noudatetaan henkilökohtaista opetuksen järjestämistä koskevaa suunnitelmaa (HOJKS).

Huoltajilla on oikeus osallistua lapsensa tukitoimien suunnitteluun ja arviointiin. Myös oppilaan tulee voida vaikuttaa erityisopetuksen liittyvään suunnitteluun ja päätöksentekoon omien edellytystensä mukaisesti.

Laki takaa oppilaalle oikeuden käydä koulua mahdollisimman lähellä kotia. Mikäli oppilaan tuen tarpeeseen ei ole mahdollista vastata lähikoulussa, oppilaalle osoitetaan opiskelupaikka hänelle parhaiten sopivasta toisesta koulusta.

Espoon erityisopetuksen kehittämisessä kiinnitetään huomiota erityisopetuksen järjestämiseen oppilaan kannalta mahdollisimman tarkoituksenmukaisesti, jolloin ensisijaisena vaihtoehtona on erityisopetusoppilaan integroiminen yleisopetuksen ryhmään, muina vaihtoehtoina ovat erityisluokkasijoitus tai muut erityisopetuksen joustavat tukimuodot. Integraatiota suunniteltaessa lähtökohtana on, että oppilaan yksilölliset tarpeet tulevat huomioiduiksi.

Suomenkielisen koulutuslautakunnan hyväksymä 22.10.2003 ja 17.11.2004

Erytisopetus on osa perusopetusta ja sitä annetaan Espoon kaikissa peruskouluissa. Erytisopetus - on kokonaisuus, johon kuuluvat sekä osa-aikainen erityisopetus että erityisoppilaiden opetus, - tukee oppilaan yksilöllistä oppimista, kokonaisvaltaista kasvua ja kehitystä, - turvaa perusopetuksen oppimäärän suorittamisen.

Erytisopetuksen periaatteet Espoon suomenkielisessä opetustoimessa pohjautuvat joustavaan tapaan hyödyntää olemassa olevia resursseja. Keskeistä erityisopetuksessa on varhainen tukeminen. Yhteistyö kodin, koulun ja muiden asiantuntijoiden kesken on edellytys hyvälle oppimiselle.

Osa-aikainen erityisopetus on erityisopettajan antamaa yksilö-, pienryhmä- ja/tai samanaikaisopetusta. Luokan- tai aineenopettaja ja erityisopettaja suunnittelevat oppilaan opetuksen sisällöt ja arvioinnin yhteistyössä. Osa-aikaisessa erityisopetuksessa tuetaan oppilasta, jolla on lieviä oppimisen tai sopeutumisen vaikeuksia. Osa-aikaisen erityisopetuksen saaminen ei edellytä hallinnollista päätöstä. Erityisoppilaat ja valmistavan luokan oppilaat voivat tarvittaessa saada osa-aikaista erityisopetusta.

Mikäli oppilaan erityistuen tarve on suuri, oppilas otetaan tai siirretään erityisopetukseen. Erityisopetus voidaan järjestää integroidusti yleisopetuksessa tai erityisluokassa. Ensisijaisesti tutkitaan mahdollisuus järjestää erityisopetukseen siirrettyjen oppilaiden opetus integroidusti.

Oppimääriä voidaan yksilöllistää yhdessä tai useammassa aineessa. Oppimäärän yksilöllistämisestä päätetään erityisopetuspäätösten yhteydessä, ja yhdenkin oppiaineen oppimäärän yksilöllistäminen edellyttää erityisopetuspäätöstä.

Erityisopetukseen otetuille tai siirretyille oppilaille laaditaan aina henkilökohtainen opetuksen järjestämistä koskeva suunnitelma (HOJKS). Siinä määritellään oppilaan opiskelun tavoitteet ja hänen tarvitsemansa tukitoimet sekä seuranta ja arvioinnin periaatteet. HOJKSissa määritellään myös ne oppiaineet, joissa oppilas noudattaa yksilöllisiä oppimääriä. Koulun rehtori vastaa siitä, että erityisopetukseen otetuille tai siirretyille oppilaille laaditaan HOJKS. Laatimiseen osallistuvat opettajat, tarvittaessa oppilashuoltohenkilöstö sekä kuntoutuksesta vastaavat tahot yhdessä oppilaan ja huoltajan kanssa. HOJKSin hyväksyy rehtori. Tavoitteena on, että oppilaan siirtyessä toiseen kouluun tai oppilaitokseen suunnitelma siirtyy oppilaan mukana.

Silloin, kun opetusta ei voida oppilaan vaikean vamman tai vaikean sairauden vuoksi järjestää oppiaineittain laaditun oppimäärän mukaisesti, opetus tulee järjestää toiminta-alueittain. Opetussuunnitelmaan kuuluvat toiminta-alueet ovat motoriset taidot, kieli ja kommunikaatio, sosiaaliset taidot, päivittäisten toimintojen taidot ja kognitiiviset taidot. Toiminta-alueet tulee jakaa opetussuunnitelmassa osa-alueiksi, jotka kuvataan koulukohtaisissa opetussuunnitelmissa.

ERITYISTÄ TUKEA TARVITSEVIEN OPPILAIEN OPETUS KANTOKASKEN KOULUSSA

OSA-AIKAINEN ERITYISOPETUS

Oppilaalle, jolla on lieviä oppimiseen tai koulunkäyntiin liittyviä vaikeuksia, järjestetään osa-aikaista erityisopetusta. Osa-aikaisen erityisopetuksen avulla pyritään turvaamaan oppilaalle hänen kyky- ja taitotasoaan vastaavat mahdollisuudet selviytyä opiskelusta perusopetuksen tavoitteet saavuttaen. Oppilaalle laaditaan tarvittaessa oppimissuunnitelma.

Luokanopettaja ja laaja-alainen erityisopettaja neuvottelevat osa-aikaiseen erityisopetukseen tulevasta oppilaista. Kieltenopettajat ja muut oppilasta opettavat opettajat voivat osallistua neuvotteluun ja erityisopetuksen tarpeen arvioimiseen. Oppilashuoltoryhmää tiedotetaan osa-aikaisesta erityisopetuksesta ja tarvittaessa osa-aikaiseen erityisopetukseen siirtyminen arvioidaan myös oppilashuoltoryhmässä.

Yhteydenpito huoltajiin tapahtuu ensisijaisesti luokanopettajan kautta. Erityisopettaja voi myös suoraan neuvotella huoltajien kanssa ja sopia kodin osuudesta oppimisen tukemiseen. Opettajat seuraavat oppilaan edistymistä yhdessä ja tiedottavat huoltajia tarpeellisin väliajoin. Laaja-alainen erityisopettaja voi osallistua myös oppilaan väliarviointiin ja lukuvuosi-arvosteluun.

Oppilaalle, jolla on lieviä ongelmia puheessa esim. r- tai s-äänteen tuottamisessa, annetaan koululla puheopetusta. Puheopetus tapahtuu koulupäivän aikana erityisopettajan ja luokanopettajan sopimina jaksoina. Oppilas saa harjoituksia kotiin. Päivittäinen harjoittelu ja kodin tuki ovat puheopetuksen onnistumiselle välttämättömiä. Jos puheongelma on vaikea tai se ei ole koulun keinoin autettavissa, perhettä kehoitetaan ottamaan yhteys alueen puheterapeutteihin.

ERITYISOPETUKSEEN OTETTujen TAI SIIRRETTYJEN OPPILAIEN OPETUS

YLEISOPETUKSEEN INTEGROITujen OPETUSJÄRJESTELYT JA TUKE

Kantokasken koulussa erityisopetukseen otettu oppilas voi aloittaa koulunkäyntinsä yleisopetuksen ryhmään sijoitettuna.

Oppilas, joka ei yleisopetuksen ryhmässä edisty ilman erityisiä tukitoimia, voidaan asiantuntijalausuntojen perusteella ottaa erityisopetukseen ja toteuttaa opetus yleisopetuksen ryhmään sijoitettuna. Integrointi yleisopetuksen ryhmään voidaan tehdä myös siirtona luokkamuotoisesta erityisopetuksesta.

Luokkamuotoisesta erityisopetuksesta tapahtuva integraatio valmistellaan huolellisesti. Sen on oltava harkittua ja tapahduttava vähitellen. Oppilaan oppimisvaikeudet selvitetään vastaanottavan luokan opettajalle. Integraation onnistumiseksi otetaan huomioon myös vastaanottavan luokan tilanne.

Integroidulle oppilaalle tehdään henkilökohtainen opetuksen järjestämistä koskeva suunnitelma (HOJKS), jota tarkistetaan sovituin väliajoin.

Erytysluokanopettaja ja luokanopettaja sekä laaja-alainen erityisopettaja tekevät yhteistyötä ja seuraavat siirron onnistumista. Yhteistyö muiden oppilasta opettavien ja kuntouttavien tahojen kanssa on välttämätöntä. Kiinteä yhteistyö kodin ja koulun välillä edistää oppilaan kehittymistä ja oppimista sekä sitouttaa kodin integraatioon.

LUOKKAMUOTOINEN ERITYISOPETUS

Luokkamuotoinen erityisopetus on tarkoitettu niille lapsille, jotka erilaisten oppimis- ja toimintavaikeuksien vuoksi tarvitsevat pientä opetusryhmää.

Kantokasken koulussa luokkamuotoista erityisopetusta järjestetään esiopetuksesta kuudenteen luokkaan. Ryhmässä opiskelee enintään kymmenen oppilasta. Mahdollisuuksien mukaan oppitunneilla on apuna koulunkäyntiavustaja.

Opetuksessa noudatetaan yleisopetuksen opetussuunnitelmaa. Kullekin oppilaalle laaditaan HOJKS ja tarvittaessa oppimääriä voidaan yksilöllistää. Erityisopetukseen otetun tai siirretyn oppilaan opetus voidaan järjestää valtioneuvoston asetuksen (1435/01) 9 §:n perusteella osittain toisin kuin koulussa noudatettavassa tuntijaossa on määrätty, jos se on oppilaan oppimisedellytykset huomioon ottaen perusteltua.

Oppilasta tuetaan tarpeen mukaan koulun tiloissa järjestettävien sosiaali- ja terveystoimen kuntoutuspalveluin.

Opetuksessa ja kasvatuksessa koulu ottaa huomioon oppilaan elämäntilanteen mahdollisimman kokonaisvaltaisesti. Tiivis yhteistyö huoltajien kanssa on välttämätöntä. Tärkeitä yhteistyötahoja ovat myös päiväkotit tai koulu, josta oppilas tulee Kantokasken kouluun sekä koulu, jonne oppilas Kantokasken koulusta siirtyy.

Kolmannesta luokasta lähtien eri oppiaineita voidaan opiskella integroiduissa ryhmissä. Ryhmät pyritään pitämään melko pieninä.

18 KIELI- JA KULTTUURIRYHMIIN KUULUVIEN OPPILAIDEN OPETUS

Suomenkielisen koulutuslautakunnan hyväksymä 17.11.2004

Maahanmuuttajat

Maahanmuuttajaopetuksella

- edistetään oppilaan kotoutumista suomalaisen yhteiskunnan aktiivisesti toimivaksi jäseneksi,
- tuetaan oppilaan kasvamista suomalaisen kieli- ja kulttuuriyhteisön jäseneksi,
- tuetaan oppilaan oman kieli- ja kulttuuritaustan säilymistä sekä
- pyritään turvaamaan perusopetuksen tietojen ja taitojen saavuttaminen sekä jatko-opintokelpoisuus.

Maahanmuuttajaopetuksen palveluja voivat saada ulkomailta Suomeen muuttaneet maahanmuuttajaoppilaat, paluumuuttajaoppilaat sekä Suomessa syntyneet maahanmuuttaja-taustaiset oppilaat.

Espoon suomenkielinen opetustoimi järjestää maahanmuuttajaopetuksena

- perusopetukseen valmistavaa opetusta,
- määräaikaista erityisopetusta (EHY),
- suomi toisena kielenä -opetusta (S2),
- maahanmuuttajien äidinkielen opetusta sekä
- maahanmuuttajien tukiovetusta.

Perusopetukseen valmistavaa opetusta järjestetään oppivelvollisuusikäisille ja myös kuusivuotiaalle maahanmuuttaja-taustaisille oppilaille, joiden suomen kielen taito ja opiskeluvälmiudet vaativat tukea ennen perusopetukseen siirtymistä. Maahanmuuttajaoppilas voi olla valmistavassa opetuksessa noin yhden lukuvuoden ajan. Perusopetukseen valmistavassa opetuksessa noudatetaan erikseen hyväksyttyä Espoon suomenkieliseen perusopetukseen valmistavan opetuksen opetussuunnitelmaa.

Maahanmuuttajaoppilaiden **määräaikaiseen erityisopetukseen (EHY)** voidaan siirtää oppilas, joka tarvitsee kokonaisvaltaisesti tukea sekä suomen kielessä että muissa oppiaineissa. Erityisopetuspäätös tehdään lukuvuodeksi kerrallaan valmistavassa opetuksessa olleelle oppilaalle tai jatkopäätöksenä aikaisemmin maahanmuuttajien erityisopetuksessa olleelle oppilaalle. Maahanmuuttajien erityisopetuksessa noudatetaan koulun yleisopetuksen opetussuunnitelmaa. Lisäksi jokaiselle oppilaalle laaditaan henkilökohtainen opetuksen järjestämistä koskeva suunnitelma (HOJKS).

Maahanmuuttajaoppilaalle opetetaan äidinkieli ja kirjallisuus -oppiaineessa suomi toisena kielenä -oppimäärää, mikäli hänen suomen kielen taitonsa ei arvioida olevan suomenkielisen tasoinen kaikilla kielitaidon osa-alueilla. Opetus järjestetään kokonaan tai osittain erillisissä S2-ryhmissä tai tukemalla ja eriyttämällä oppilaan opiskelua äidinkielen ja kirjallisuuden oppitunneilla. Suomi toisena kielenä -opetus järjestetään erikseen hyväksytyyn suomi toisena kielenä -opetussuunnitelman mukaisesti.

Maahanmuuttajien äidinkielen opetus järjestetään keskitetysti, ja opetuksessa noudatetaan erikseen hyväksyttäviä kyseisten kielten opetussuunnitelmia.

Oppilaalle voidaan antaa *maahanmuuttajien tukiovetusta* suomen kielellä tai oppilaan äidinkielellä, mikäli tilapäinen tuen tarve johtuu maahanmuuttajuuteen liittyvistä syistä, esimerkiksi puutteellisesta suomen kielen taidosta. Muuta tukiovetusta maahanmuuttajaoppilas saa samojen periaatteiden mukaan kuin koulun muutkin oppilaat.

Romanit

Romanikielen opetus antaa romanioppilaille luontevan mahdollisuuden ilmaista omaa vähemmistöidentiteettiään. Opetus edistää romanioppilaiden oman historian ja kielen tuntemusta sekä tietoisuutta romaaneista yhtenä koko maailman ja Euroopan merkittävistä vähemmistöistä.

Romanikielen opetus järjestetään keskitetysti. Opetuksessa noudatetaan erikseen hyväksyttävää romanikielen opetussuunnitelmaa, joka laaditaan perusopetuksen opetussuunnitelman perusteissa olevan romanin äidinkielenä oppimäärän pohjalta.

Romanien kieli- ja kulttuuriperinnön säilyttäminen tulee ottaa huomioon myös perusopetuksessa.

ERI KIELI- JA KULTTUURIRYHMIIN KUULUVIEN OPPILAIDEN OPETUS KANTOKASKEN KOULUSSA

Kantokasken koulussa eri kieli- ja kulttuuriryhmiin kuuluvien oppilaiden opetus toteutetaan yleisten kasvatus- ja oppimistavoitteiden mukaisesti lapsen tausta huomioon ottaen. Päivänavaukset, juhlat, teemapäivät ja muut yhteiset tilaisuudet toteutetaan näiden oppilaiden kulttuuritaustaa arvostaen.

19 OPPILAAN ARVIOINTI JA SEN PERUSTUMINEN HYVÄN OSAAMISEN KUVAUKSIIN JA PÄÄTTÖARVIOINNIN KRITEREIHIN

Suomenkielisen koulutuslautakunnan hyväksymä 12.5.2004 ja 17.11.2004

Arviointi opintojen aikana

1. Perusopetuksessa arviointipalautetta tulee antaa oppilaalle ja hänen huoltajalleen opintojen aikana riittävästi ja monipuolisesti. Palautetta tulee antaa erityisesti oppilaan edistymisestä, vahvuuksista sekä niistä oppimisen alueista, joita on syytä kehittää. Arviointikäytännöt kirjataan koulun opetus-suunnitelmaan.
2. Oppilaan opiskelumenestys arvioidaan vähintään kahdesti lukuvuodessa. Lukuvuoden päätteeksi annetaan lukuvuositolustus. Arviointipalautetta voidaan antaa välitodistuksiin/jaksotodistuksiin, erilaisin tiedottein, arviointikeskusteluissa ja muilla tavoilla.
3. Vuosiluokilla 1-5 välitodistus voidaan korvata arviointikeskustelulla. Arviointikeskustelussa ovat mukana opettajan lisäksi oppilas ja/tai huoltaja, ja tällöin välitetään mahdollisimman monipuolisesti tietoa oppilaan opintojen etenemisestä ja koulunkäynnistä. Keskeiset arviointitulokset kirjataan ja säilytetään tarkoituksenmukaisesti.
4. Arviointi koskee kaikkia tuntijaon mukaisesti opetettavia oppiaineita, kutakin erikseen. Poikkeuksen muodostaa oppilaanohjaus, johon osallistumisesta annetaan päättötodistukseen suoritusmerkintä.
5. Vuosiluokilla 5 ja 6 arvioidaan maantieto ja biologia yhdellä arvosanalla, samoin fysiikka ja kemia yhdellä arvosanalla. Vuosiluokilla 7-9 arvioidaan biologia, maantieto, fysiikka, kemia, terveystieto, historia ja yhteiskuntaoppi jokainen erikseen.
6. Vuosiluokilla 1-2 oppilaan arviointi on sanallista. Oppiaineissa edistymisen lisäksi arvioidaan käytäytyminen ja työskentelytaidot. Vuosiluokalla 1 voidaan käyttää myös ns. taidon portaisiin pohjautuvaa kehitysarviointia ja sen mukaisia todistuksia.
7. Vuosiluokilla 3-4 arvioidaan työskentelytaidot ja oppiaineissa edistyminen erikseen. Arvio on ensisijaisesti sanallista ja sitä voidaan täydentää numeroarviolla. Koulun opetussuunnitelmassa määritellään, missä laajuudessa täydentävää numeroarviota käytetään.
8. Vuosiluokalta 5 alkaen käytetään ensisijaisesti numeroarviointia ja sitä voidaan täydentää sanallista arviolla. Koulun opetussuunnitelmassa määritellään, missä laajuudessa täydentävää sanallista arviota käytetään.
9. Vuosiluokalta 5 alkaen työskentelytaidot arvioidaan joko erikseen tai ne sisällytetään oppiaineissa edistymisen arviointiin. Käytäntö kuvataan koulun opetussuunnitelmassa. Päätösarvioinnissa työskentelyn arviointi sisältyy oppiaineen arvosanaan.
10. Vuosiluokilla 3-5 uutena alkavasta oppiaineesta ei tarvitse antaa arvosanaa välitodistuksessa. Oppilaalle ja huoltajalle on kuitenkin varauduttava muulla tavoin kuvaamaan opiskelun edistymistä kyseisessä aineessa.

11. Itsearviointitaitojen kehittymiseksi oppilasta tulee ohjata tarkastelemaan omaa oppimisprosessiaan sekä arvioimaan oppimis- ja työskentelytaitojaan. Kun oppilas harjaantuu säätelemään toimintaansa ja tunnistamaan edistymistään, hänelle syntyy käsitys siitä, että hän voi vaikuttaa omaan oppimiseensa. Ohjaus, tuki ja säännöllinen palaute edistävät arviointitaitojen kehittymistä. Kukin koulu kirjaa oppilaan itsearviointia koskevat ratkaisut opetussuunnitelmaansa.

12. Erityistä tukea tarvitsevan oppilaan arviointi

Sellaisen oppilaan, jota ei ole otettu tai siirretty erityisopetukseen, lievät oppimisvaikeudet tulee ottaa huomioon oppilaan arvioinnissa. Arvioitaessa tulee käyttää menetelmiä, joiden avulla oppilas kykenee mahdollisimman hyvin osoittamaan osaamisensa.

Sekä opintojen aikana että päättöarvioinnissa erityisopetukseen otetun tai siirretyn oppilaan arvioinnin periaatteet määritellään henkilökohtaisessa opetuksen järjestämistä koskevassa suunnitelmassa (HOJKS). Jos henkilökohtaisessa opetuksen järjestämistä koskevassa suunnitelmassa on päätetty, että oppilas opiskelee perusopetuksen yleisen opetussuunnitelman mukaisesti, oppilaan suorituksia arvioidaan suhteessa yleisen oppimäärän tavoitteisiin ja kuvauksiin oppilaan hyvästä osaamisesta.

Jos henkilökohtaisessa opetuksen järjestämistä koskevassa suunnitelmassa on päätetty, että oppilas opiskelee yksilöllisen oppimäärän mukaan yhdessä tai useammassa oppiaineessa, arvioidaan oppilaan suorituksia henkilökohtaisessa opetuksen järjestämistä koskevassa suunnitelmassa määriteltyihin hänelle yksilöllisesti asetettuihin tavoitteisiin perustuen. Yksilöllisten oppimäärien mukaisesti opiskelluissa oppiaineissa voidaan käyttää sanallista arviota kaikilla vuosiluokilla.

Pidennetyn oppivelvollisuuden piirissä olevan oppilaan arviointi perustuu yleiseen perusopetuksen opetussuunnitelmaan tai yksilöllisiin oppimääriin, sen mukaan mitä oppilaan henkilökohtaisessa opetuksen järjestämistä koskevassa suunnitelmassa on päätetty. Oppilaan, jonka opetus on järjestetty toiminta-alueittain, arviointi perustuu oppilaan henkilökohtaisessa opetuksen järjestämistä koskevassa suunnitelmassa asetettuihin yksilöllisiin tavoitteisiin. Oppilaan arviointi kohdistuu edistymiseen toiminta-alueittain. Arvioitavia toiminta-alueita ovat motorikka, kieli ja kommunikatio, sosiaaliset.

13. Maahanmuuttajaoppilaan arviointi

Maahanmuuttajaoppilaiden eri oppiaineiden arvioinnissa otetaan huomioon oppilaan tausta ja vähitellen kehittyvä suomen kielen taito. Oppilas kykenee osoittamaan osaamisensa mahdollisista suomen kielen taitojen puutteista huolimatta, kun käytetään monipuolisia, joustavia ja oppilaan tilanteeseen sovitettuja menettelytapoja. Tällaisia voivat olla esimerkiksi portfolioarviointi, sanakirjan käytön salliminen, kokeen kielellinen yksinkertaistaminen ja tarvittaessa kääntäminen, korvaavien suoritusten hyväksyminen, suullinen koe tai normaalia pitemmän suoritusajan myöntäminen. Maahanmuuttajaoppilaan arvioinnissa tulisi mahdollisimman pitkälle noudattaa samoja sanallisen ja numeroarvioinnin käytänteitä kuin muussakin oppilaan arvioinnissa. Perustelluista syistä sanallista arviointia voi kuitenkin käyttää koko perusopetuksen ajan lukuun ottamatta päättöarviointia.

Suomi toisena kielenä -opinnoissa edistymistä arvioidaan suomi toisena kielenä -oppimäärän mukaan riippumatta siitä miten opetus on järjestetty. Mikäli oppilas opiskelee sekä suomi toisena kielenä -oppitunneilla että äidinkielen ja kirjallisuuden oppitunneilla, oppilaan osaamista ja edistymistä arvioivat kyseiset opettajat yhdessä. Suomi toisena kielenä -oppimäärän arviointi kohdistuu oppilaan kielitaitoon, kulttuuritaitoihin ja kielenopiskelutaitoihin. Opintojen aikana kielitaito arvioidaan kielen eri osa-alueilla opetussuunnitelman perusteissa liitteenä olevan kielitaidon tasojen kuvausasteikon mukaan. Arvioinnissa on otettava huomioon, että oppilaan kielitaitoprofiili voi olla hyvinkin epätasainen. Kulttuuritaitoja arvioitaessa otetaan huomioon, kuinka hyvin oppilas oppii tuntemaan suomalaisen yhteiskunnan tapoja ja ymmärtämään monikulttuurisuutta. Myös oppilaan kielenopiskelutaidot arvioidaan. Työskentelytaidot arvioidaan koulun käytänteiden mukaisesti. Päättöarviointi tapahtuu opetussuunnitelman perusteissa määriteltyjen kriteereiden mukaan.

Maahanmuuttajien määräraikaiseen erityisopetukseen (EHY) siirretty oppilas arvioidaan koulun yleisopetuksen oppimäärän sekä henkilökohtaisessa opetuksen järjestämistä koskevassa suunnitelmassa (HOJKS) määriteltyjen periaatteiden mukaisesti.

Perusopetukseen valmistavassa opetuksessa oppilaan edistyminen arvioidaan hänelle laaditun oppimissuunnitelman ja valmistavan opetuksen yleisten tavoitteiden suuntaisesti. Arvioinnissa hyödynnetään erityisesti oppilaan portfolioa ja arviointikeskusteluja. Perusopetukseen valmistavan opetuksen päätteeksi annetaan osallistumistodistus. Sen lisäksi oppilaalle ja hänen huoltajalleen tulee antaa riittävästi muuta arviointipalautetta. Perusopetukseen valmistavan opetuksen arviointi on sanallista.

Maahanmuuttajien äidinkielen arvioinnin tulee olla luonteeltaan ohjaavaa ja kannustavaa sekä oppilaan itsearviointia tukevaa. Arviointi on sanallista vuosiluokilla 1-4. Vuosiluokalta 5 alkaen voidaan jatkaa sanallista arviointia tai käyttää numeroarviointia joko pelkästään tai täydentäen sitä sanallisella arviolla. Työskentelytaidot ja oppiaineissa edistyminen arvioidaan erikseen vuosiluokilla 1-8. Lisäksi oppilaalle ja hänen huoltajalleen annetaan muuta arviointipalautetta. Päätösarvioinnissa käytetään numeroarviointia, ja se perustuu kuvaukseen oppilaan hyvästä osaamisesta.

OPPILAAN ARVIOINTI KANTOKASKEN KOULUSSA

Kantokasken koulussa opintojen aikaisen arvioinnin tehtävänä on ohjata ja kannustaa opiskelua sekä kuvata miten hyvin oppilas on saavuttanut kasvulle ja oppimiselle asetetut tavoitteet.

Opettaja arvioi jatkuvasti oppilaan edistymistä, työskentelyä sekä käyttäytymistä antamalla suullista ja kirjallista palautetta. Oppilas suorittaa myös itse oman oppimisensa ja työskentelynsä arviointia.

Lukuvuoden päätteeksi oppilas saa lukuvuositodistuksen, jonka lisäksi hänelle annetaan syyslukukauden päättyessä välitodistus.

Vuosiluokilla 1-4 oppiaineissa edistyminen arvioidaan käyttämällä sanallista viisiportaista asteikkoa, jota ei täydennetä numeroarviolla. Näillä vuosiluokilla käyttäytyminen ja työskentelytaidot arvioidaan erikseen. Vuosiluokilla 5-6 oppiaineissa edistyminen arvioidaan numeroarviolla. Työskentelytaidot sisällytetään oppiaineissa edistymisen arviointiin.

Uutena alkavia oppiaineita ei arvioida välitodistuksessa vuosiluokilla 3-5. Näitä aineita ovat 3. luokalla A1-kielet, 4. luokalla A2-kieli sekä 5. luokalla historia ja fysiikka/kemia.

Oppilaan itsearviointi tapahtuu esim. seuraavia tapoja käyttäen:

- *portfolio*
- *viikkosuunnitelma*
- *vihkot*
- *sanallinen tai graafinen itsearvio*
- *arviointikeskustelu*
- *ryhmä- ja pariarviointi*

20 OPINNOISSA ETENEMISEN PERIAATTEET

A. Eteneminen vuosiluokittain

1. Oppilas siirtyy seuraavalle vuosiluokalle, jos hän suorittaa hyväksytysti kaikki opetussuunnitelmassa määritellyt vuosiluokan oppimäärään kuuluvat eri oppiaineiden tai aineryhmien opinnot.
2. Oppilas voi myös siirtyä seuraavalle vuosiluokalle, vaikka hänellä olisi hylättyjä suorituksia, jos arvioidaan, että hän kykenee selviytymään seuraavan vuosiluokan opinnoista hyväksytysti.
3. Oppilas voidaan jättää vuosiluokalle, jos hänen suorituksensa yhdessä tai useammassa vuosiluokan oppimäärään kuuluvassa aineessa tai aineryhmässä on hylätty. Oppilaalle tulee varata mahdollisuus opetukseen osallistumatta osoittaa saavuttaneensa hyväksyttävät tiedot ja taidot. Mahdollisuuksia voidaan antaa opetussuunnitelmassa päätettävällä tavalla yksi tai useampia lukuvuoden aikana tai lukuvuoden koulutyön päätyttyä.
4. Jos suoritusmahdollisuus annetaan lukuvuoden koulutyön päätyttyä, luokalle jättämisestä voidaan tehdä ehdollinen päätös. Suoritustilaisuus tulee tällöin järjestää viimeistään kyseisen lukuvuoden heinäkuun loppuun mennessä. Päätöksessä mainitaan ne oppimäärän osa-alueet, joiden hyväksyty suorittaminen erillisessä kokeessa on vuosiluokalta siirtymisen edellytys. Erillinen koe voi sisältää monipuolisesti erilaisia näyttömahdollisuuksia.
5. Oppilas voidaan myös jättää luokalle, vaikka hänellä ei ole hylättyjä suorituksia, jos sitä on pidettävä hänen koulumenestyksensä vuoksi tarkoituksenmukaisena. Oppilaan huoltajalle tulee tällöin varata mahdollisuus tulla kuulluksi ennen päätöksen tekemistä.
6. Vuosiluokalle jäävän oppilaan suoritukset raukeavat.

B. Eteneminen oman opinto-ohjelman mukaan tai vuosiluokkiin jakamattomassa opetuksessa

Kun oppilas opiskelee yhdysluokalla tai ryhmässä, jossa on useamman vuosiluokan oppilaita, hänen opimistaan arvioidaan yleensä suhteessa hänen oman vuosiluokkansa opinto-ohjelman mukaisiin tavoitteisiin. Mikäli opetus järjestetään yhdysluokilla ns. vuorokursseina tai yhtä lukuvuotta laajempina opintokokonaisuuksina, kuten esimerkiksi alkuopetusluokilla, suoritetaan arviointi opintokokonaisuuksittain. Oman oppimissuunnitelman laatiminen selkiyttää opinnoissa etenemistä ja edistymisen arviointia. Kun oppilas etenee oman opinto-ohjelman mukaan, opetussuunnitelmassa määritellään ne tiedot ja taidot, jotka ovat edellytyksenä kunkin opintokokonaisuuden aloittamiselle. Jos oppilas etenee vuosiluokkiin jaetun oppimäärän sijasta oman opinto-ohjelman mukaan, hänet voidaan jättää vuosiluokalle vain yleisen heikon koulumenestyksen perusteella.

OPINNOISSA ETENEMISEN PERIAATTEET KANTOKASKEN KOULUSSA

Luokkamuotoisessa erityisopetuksessa oleville oppilaille laaditaan henkilökohtainen opetuksen järjestämistä koskeva suunnitelma (HOJKS), jossa määritellään mm. oppilaan opiskelun tavoitteet, keskeiset sisällöt ja arvioinnin perusteet.

Yleisopetuksen ryhmässä opiskelevalle oppilaalle laaditaan tarvittaessa kohdassa 13 olevien periaatteiden mukaisesti oppimissuunnitelma.

Maahanmuuttajaoppilaiden opintojen etenemistä arvioidaan yleisopetuksen tavoitteiden mukaisesti. Arvioinnissa otetaan kuitenkin huomioon näiden oppilaiden tausta ja vähitellen kehittyvä suomen kielen taito.

21 TODISTUKSET

Todistusmallit on hyväksytty Suomenkielisen koulutuslautakunnan kokouksessa 9.6.2004

Erityistä tukea tarvitsevan oppilaan arviointi:

Perusopetuksen aikana käytettävät todistukset.

Jos henkilökohtaisessa opetuksen järjestämistä koskevassa suunnitelmassa on päätetty, että oppilas opiskelee yksilöllisten oppimäärien mukaan, varustetaan numeroarvosana sekä sanallinen arvio tähdellä (*). Todistuksen lisätietoja -kohtaan tulee maininta siitä, että oppilas on opiskellut tähdellä merkityt (*) oppiaineet henkilökohtaisessa opetuksen järjestämistä koskevassa suunnitelmassa määritellyn yksilöllisen oppimäärän mukaan.

Kun oppilaan opetus on järjestetty toiminta-alueittain, perustuu arviointi HOJKSissa määriteltyihin yksilöllisiin tavoitteisiin ja oppilaan edistymistä kuvataan todistuksissa toiminta-alueittain.

Perusopetuksen päättötodistus

Jos oppilas opiskelee yksilöllisten oppimäärien mukaan, myös päättöarviointi voi olla sanallinen. Päättötodistuksessa voidaan käyttää näissä oppiaineissa myös numeroarvostelua. Sekä numeroarvosana että sanallinen arvio varustetaan tähdellä (*). Todistuksen lisätietoja -kohtaan tulee merkintä siitä, että oppilas on opiskellut tähdellä (*) merkityt oppiaineet henkilökohtaisessa opetuksen järjestämistä koskevassa suunnitelmassa määritellyn yksilöllisen oppimäärän mukaan. Oppilaan, jonka opetus on järjestetty toiminta-alueittain, päättöarviointi on sanallinen.

Maahanmuuttajaoppilaan arviointi:

Suomi toisena kielenä -oppimäärän arviointi merkitään väli- ja lukuvuositodistuksiin äidinkieli ja kirjallisuus -oppiaineen yhteyteen suomi äidinkielenä -oppimäärän sijasta.

Maahanmuuttajien määräaikaiseen opetukseen siirretylle oppilaalle annetaan koulun käyttämät väli- ja lukuvuositodistukset

Perusopetukseen valmistavan opetuksen päätteeksi oppilaalle annetaan osallistumistodistus. Todistukseen merkitään opiskellut oppiaineet, niiden laajuus ja opetuksen sisältö. Arviointi on sanallista.

Kuusivuotiaiden valmistavassa opetuksessa käytetään lukuvuoden lopussa annettavaa esiopetuksen osallistumistodistusta, jossa on maininta valmistavasta opetuksesta.

Maahanmuuttajien äidinkielen opetukseen osallistumisesta annetaan lukuvuoden päättyessä erillinen todistus. Arviointia ei merkitä koulun väli- eikä lukuvuositodistuksiin.

Erotodistus

Erotodistus annetaan oppilaalle, joka vaihtaa toisen kunnan kouluun ennen kuin on suorittanut oppivelvollisuutensa. Erotodistuksen liitteenä tulee olla koulussa noudatettu tuntijako sekä selvitys opetuksen mahdollisista painotuksista. Jos oppilas muuttaa toiseen espoolaiskouluun, erotodistuksena käytetään oppilaan saamaa viimeisintä lukuvuosi- tai välitodistusta ja sen ohessa mahdollista muuta arviointipalautetta. Erotodistukseen ei merkitä käyttäytymisen arviota.

Espoossa on käytössä kaikille yhteiset todistusmallit. Kantokasken koulussa käytetään Espoon kaupungin laatimia todistuskäytöksiä.

22 TIETOSTRATEGIA

Espoon suomenkielisen koulutuslautakunnan hyväksymä 21.4.2004

Espoon opetustoimen tietostrategian 2002-2004 oppilasta ja opettamista koskevat prosessit ja opetus-suunnitelmien uudistamistyö nivelletään toisiinsa. Tavoitteena on saada opetussuunnitelma ja tietostrategia toimivaan vuorovaikutukseen keskenään siten, että tieto- ja viestintätekniikka tukee luontevasti oppijan oppimisprosessia, opettajan työtä ja koulun toimintakulttuurin jatkuvaa kehitystä. Tässä hyödynnetään kaupungissa tehtävää tieto- ja viestintätekniikan opetusikäytön kehittämistä, koulukirjastojen ja kirjastoyhteistyön kehittämistä sekä niihin liittyvää osaamista.

Oppilaan tieto- ja viestintätekniikan osaamiseen sekä tiedonhallintataitoihin liittyvät tavoitteet ja sisällöt täsmennetään koulukohtaisissa opetussuunnitelmissa, joissa päätetään opetuksen toteuttamisesta eri oppiaineiden ja/tai aihekokonaisuuksien yhteydessä. Tällöin hyödynnetään alla olevia nivelväleille 1-2, 3-6 ja 7-9 laadittuja tvt-taitotavoitteita sekä tiedonhallintataitojen ja kirjastonkäytön tavoitteita ja sisältöjä, joka on laadittu vuosiluokkapareittain (alakoulut) ja osaksi vuosiluokittain (yläkoulut). Kaikille espoo-laisoppilaille tarjotaan näin mahdollisuus osallistua yhtenäisesti etenevään oppimisprosessiin, jossa aiempien tavoitteiden saavuttaminen luo pohjan seuraavalle tavoiteaskelmalle.

TIETO- JA VIESTINTÄTEKNIIKAN TAITOTAVOITTEET NIVELVÄLEITTÄIN 1.-2. lk, 3.-6. lk ja 7.-9. lk

Alla olevien tavoitteiden mukaiseen opetukseen siirrytään portaittain kolmen lukuvuoden kuluessa siten, että opiskelu koskee kaikkia vuosiluokkia viimeistään lukuvuoden 2006-2007 aikana.

Tvt-taitotavoitteiden saavuttamiseksi kouluille toimitetaan tukimateriaalia. Kaikkien nivelvälien aikana oppilasta ohjataan kiinnittämään huomiota työskentelyergonomiaan liittyviin seikkoihin, mm. näppäimistön käyttöön ja hallintaan.

2. lk:n päättyessä

Yleistavoitteet

Oppilas:

- tutustuu tieto- ja viestintätekniikan käytön perusasioihin ja opettelee oman tekstin ja kuvan tuottamista
- tutustuu ja opettelee verkko-oppimisympäristön ja sähköpostin Nettietiketin mukaista käyttöä
- kehittää viestintävalmiuksiaan tietoteknisessä oppimisympäristössä

Kirjoittaminen

Oppilas:

- osaa tuottaa tekstiä tietokoneella

Digitaalinen kuva

Oppilas:

- osaa tuottaa kuvia piirto- tai kuvankäsittelyohjelmalla

Sähköposti

Oppilas:

- tutustuu sähköpostin käyttöön

Verkko-oppimisympäristö

Oppilas:

- tutustuu ja opettelee verkko-oppimisympäristössä toimimista
- kehittää viestintävalmiuksiaan tietoteknisessä oppimisympäristössä

Nettietiketti ja tekijänoikeudet

Oppilas:

- tutustuu ja opettelee Nettietiketin mukaista sähköpostin käyttöä
- opettelee Nettietiketin mukaista viestintää verkko-oppimisympäristössä

Tiedonhankinta- ja -hallintataidot

Oppilas:

- opettelee yhdessä keskustellen painettujen ja sähköisten tekstien avaamista

6. lk:n päättyessä

Yleistavoitteet

Oppilas:

- laajentaa tieto- ja viestintätekniikan osaamistaan
- käyttää tieto- ja viestintätekniikkaa säännöllisesti ja monipuolisesti eri oppiaineissa opiskelun ja arvioinnin tukena
- syventää omaa osaamistaan koulun tarjoamien lisämahdollisuuksien mukaisesti

Kirjoittaminen

Oppilas:

- osaa tuottaa ja tulostaa pienimuotoisen kirjoitelman, esitelmän, raportin tms. oppilastyön tekstin- käsittely- ja julkaisuohjelmalla
- osaa liittää tuotoksiinsa piirroksia, kuvia, taulukoita tai diagrammeja

Digitaalinen kuva

Oppilas:

- tutustuu kuvanlukijan ja digitaalikameran sekä kuvankäsittelyohjelman käyttöön
- osaa kuvan rajaamisen ja kuvakoon valinnan

Digitaalinen ääni

Oppilas:

- tutustuu mahdollisuuksien mukaan äänen ja musiikin teknologiaan ja sovelluksiin sekä musiikin tietolähteisiin Internet-verkossa

Digitaalinen julkaiseminen ja multimedia

Oppilas:

- tutustuu ja opettelee mahdollisuuksien mukaan julkaisugrafiikan ja multimedian tuottamista

Internet, tietoverkot

Oppilas:

- tuntee tiedonhaun keinot ja osaa suhtautua kriittisesti löytämiinsä tietoihin

Sähköposti

Oppilas:

- osaa käyttää sähköpostia: lähettää, vastaanottaa ja vastaa saapuneeseen sähköpostiin

Verkko-oppimisympäristö

Oppilas:

- osaa osallistua verkko-oppimisympäristössä tapahtuvaan keskusteluun
- osaa työskennellä verkko-oppimisympäristössä

Nettietiketti ja tekijänoikeudet

Oppilas:

- tuntee Nettietiketin perussääntöjä ja ymmärtää sääntöjen tarkoituksen
- toimii asiallisesti hyödyntäessään sähköpostia ja Internetiä
- toimii asiallisesti työskennellessään verkko-oppimisympäristössä
- tietää tekijänoikeuksien perussääntöjä ja osaa toimia perussääntöjen mukaisesti

Taulukot ja diagrammit

Oppilas:

- osaa tuottaa pienimuotoisen taulukon ja diagrammin

Tiedonhankinta- ja -hallintataidot

Oppilas:

- opettelee tiedonhankinnan ja -käytön prosessia ja oppii käyttämään monenlaisia lähteitä
- tuntee tiedonhankinnan päävaiheet ja pystyy etsimään tarvitsemaansa tietoa myös sähköisistä lähteistä

TIETO- JA VIESTINTÄTEKNIIKAN TAITOTAVOITTEISIIN TÄHTÄÄVÄ OPETUS KANTOKASKEN KOULUSSA

Tietotekniikan yleisiin taitotavoitteisiin tähtäävää opetusta annetaan mahdollisuuksien mukaan läpäisyperiaatteella kaikissa niissä oppiaineissa ja aihekokonaisuuksissa, joissa se on tarkoituksenmukaista. Tavoitteet on kirjattu koulun opetussuunnitelman oppiainesisältöihin ja niiden saavuttamista arvioidaan osana kunkin oppiaineen arviointia.

TIEDONHALLINTATAITOJEN JA KIRJASTONKÄYTÖN OHJAUS

Tiedonhallintataidoilla tarkoitetaan valmiutta etsiä, arvioida ja käyttää monipuolisesti sekä painettuja tiedonlähteitä että verkkosisältöjä ja muuta sähköistä aineistoa. Hyvin toimiva koulukirjasto tarjoaa oppilaalle mahdollisuuden tutustua ja päästä käsiksi järjestettyyn tietoon. Koulukirjaston tärkeimmät tehtävät ovat ohjata oppilasta kirjaston käyttötaidoissa ja tiedonhallintataitojen opiskelussa sekä tukea kirjallisuuden opetusta. Tavoitteena on, että oppilaasta kasvaa aktiivinen ja taitava koulukirjaston ja yleisten kirjastopalvelujen käyttäjä. Tiedonhallintataidot ovat tarpeen koulunkäynnin aikana kaikkien oppiaineiden ja aihekokonaisuuksien opiskelussa. Ne ovat oleellinen osa opiskelutottumuksia ja työskentelytaitoja myöhemminkin elämässä. Tiedonhallintataitojen opetuksessa opettajan arvokkaita yhteistyökumppaneita ovat tieto- ja viestintätekniikan asiantuntijat ja mahdollisuuksien mukaan kirjastoalan koulutusta saaneet oman koulun tai yleisen kirjaston työntekijät.

Tiedonhallintataitojen kokonaisvaltaiselle karttumiselle ovat edellytyksenä tieto- ja viestintätekniikan tekniset perustaidot, jotka koulu sijoittaa opetussuunnitelmaansa yhdessä tiedonhallintataitojen ja kirjastonkäytön ohjauksen kanssa omiin olosuhteisiinsa soveltuvalla tavalla.

1.-2. luokat

Tavoitteet

Oppilas

- oppii ymmärtämään, kuinka kirjastossa toimitaan sekä kuinka kirjoja käsitellään ja lainataan
- harjoittelee oman koulukirjastonsa käytänteitä
- oppii valitsemaan itselleen sopivaa luettavaa koulukirjastosta
- oppii etsimään tietoa ikätasolleen sopivista tietokirjoista ja muista lähteistä
- tutustuu yleiseen kirjastoon

Sisällöt

- Koulukirjastoon tutustuminen lukemisen ja tiedonhaun paikkana.
- Kirjastokortin hankkiminen, sen vastuullinen käyttö, lainaaminen ja palautus.
- Kirjan rakenteeseen tutustuminen: kannet, selkä, nimeke.
- Aakkostamisen harjoittelu, kirjan paikka kirjastossa.
- Tutustuminen yleiseen kirjastoon tai kirjastoautoon.
- Kysymysten tekemisen harjoittelu: Mitä? Missä? Milloin? Miksi?
- Tiedonhallinnan prosessin harjoittelua pienin askelin: mitä tiedän asiasta, mitä haluan tietää, mistä saan tietoa?
- Tiedonhaku kirjoista, toden ja epätoden erottaminen tekstissä.
- Käsitteiden määrittely ja niiden välisten suhteiden tutkiminen: mitä yhteistä, mitä eroa?
- Tiedonlähteisiin tutustuminen: henkilöt, kirjat.

3.-4. luokat

Tavoitteet

Oppilas

- oppii asiallisen ja myönteisen asenteen kirjaston käyttäjänä
- oppii oman koulukirjastonsa käytänteet
- tutustuu koulukirjaston aineiston luokitteluun
- tutustuu tiedonhallinnan prosessin eri vaiheisiin
- hankkii monipuolisia lukukokemuksia koulukirjastossa
- harjoittelee yleisen kirjaston käyttöä ohjatusti

Sisällöt

- Koulukirjaston käytön harjoittelu opiskelun, lukemisen ja tiedonhaun paikkana
- Koulukirjaston aineiston luokitteluun tutustuminen.
- Itsenäinen lainaaminen ja palauttaminen.
- Tietosanakirjan käytön harjoittelu, aakkosten hallinta.
- Kirjan rakenteeseen tutustuminen: nimiösivu, sisällysluettelo.
- Tiedonhallinnan prosessin harjoittelua:
 1. Määrittele aihe/ongelma
 2. Etsi ja nimeä tiedonlähteet
 3. Valitse tarvitsemasi tieto
 4. Järjestele tietoa
 5. Esittele tuloksesi
 6. Arvioi prosessia ja työtä.
- Tiedonhaun harjoituksia eri lähteistä, itselle tarpeellisen tiedon löytäminen.
- Pohtiva kysyminen: mitä kannattaa kysyä?
- -Tiedon jäsentely: ala- ja yläkäsitteet, syy- ja seuraussuhteet. Tiedon soveltaminen omaan työhön.
- -Tiedonlähteiden käytön ja merkitsemisen harjoittelu.

5.-6. luokat

Tavoitteet

Oppilas

- oppii vastuullisesti käyttämään yleistä kirjastoa ja koulukirjastoaan
- oppii hyödyntämään koulukirjaston ja yleisen kirjaston luokitusta oppimistehtäviä tehdessään
- omaksuu kysyvän ja tutkivan tavan opiskella
- harjoittelee tiedonhallinnan prosessin vaiheita oppimistehtäviä tehdessään
- harjoittelee lähdeviitteiden merkitsemistä ohjatusti
- tutustuu kirjallisuuden eri lajeihin ja löytää oman tapansa harrastaa lukemista

Sisällöt

- Koulukirjaston ja yleisen kirjaston käytön harjoittelu opiskelun, lukemisen ja tiedonhaun paikkana.
- Kirjan rakenteeseen tutustuminen: hakemisto, lähdeluettelo.
- Koulukirjastoluokituksen (tieteenalojen luokitus) hyödyntäminen tiedonhaussa ja muun luettavan valinnassa.
- Koulukirjaston monipuolinen ja itsenäinen käyttö.
- Itsenäinen yleisen kirjaston käytön harjoittelu koulutyön tukena ja vapaa-aikana.
- Tiedonhallinnan prosessin harjoittelua:
 1. Määrittele aihe/ongelma
 2. Etsi ja nimeä tiedonlähteet
 3. Valitse tiedosta tarvitsemasi
 4. Järjestele tietoa
 5. Esittele tuloksesi

6. Arvioi prosessia ja työtä.

- Tiedonhaun harjoituksia internetissä.
- Tiedon jäsentely: ala- ja yläkäsitteet, syy- ja seuraussuhteet.
- Tiedonlähteiden monipuolinen käyttö, tekijänoikeudet, lähdeluettelo (viittaukset, nettietiketti).

Kantokasken koulun oma kirjasto-opetuksen opetussuunnitelma on liitteenä.

23 TOIMINNAN ARVIOINTI JA JATKUVA KEHITTÄMINEN

KH:n hyväksymä 8.4.2003

Opetussuunnitelman avulla sitoudutaan yhdessä pohdittuihin kasvatus- ja opetustyön peruslähtökohtiin. Opetussuunnitelma on prosessi, jossa arviointi, uusien tavoitteiden asettelu ja käytännön opetustoiminta seuraavat toisiaan. Prosessin lopputulos kirjataan opetussuunnitelmaan. Opetussuunnitelman arvioinnin lisäksi koulujen toimintaa kehitetään erilaisten itsearviointien kautta.

Suomenkielisen koulutuslautakunnan hyväksymä 21.4.2004

Koulun itsearviointin tavoitteena on tunnistaa vahvuuksia ja parantamisalueita sekä antaa suuntaa koulun toiminnan kehittämiseksi. Kouluilla tulee olla pitkän aikavälin itsearviointisuunnitelma, joka neljän vuoden aikana kattaa kaikki keskeiset koulun toiminnan alueet. Koulun itsearviointityö tulee organisoida jatkuvaksi toiminnaksi, jolle on nimetty vastuuhenkilö. Suomenkielinen koulutuskeskus antaa kouluille vuosittain arvioinnin toteuttamista koskevia ohjeita.

Kantokasken koulussa jatkuva, monipuolinen toiminnan arviointi tukee koulun kehittämistyötä. Tavoitteena on luoda oppilaille ja henkilöstölle yhä parempi ja turvallisempi opiskelu- ja työskentely-ympäristö sekä vastata yhteiskunnan muutosten vaatimuksiin. Arviointi on vuorovaikutuksellista ja dokumentoitua toimintaa sekä koulun sisällä että koulun ja sen eri yhteistyötahojen kanssa. Arviointityön tärkeimmät tehtävät ovat toiminnan tavoitteiden asettaminen ja arvioinnin tulosten hyödyntäminen.

Espoon koulujen itsearviointinnissa käytetään pohjana Euroopan laatupalkintokriteeristön sovellusta, EFQM-mallia. EFQM-malli jakaantuu yhdeksään arviointialueeseen, joista viisi liittyy organisaation toimintaan ja neljä tuloksiin.

EFQM- mallin arviointialueet ovat seuraavat:

1. Johtajuus
2. Toimintaperiaatteet ja strategia
3. Henkilöstö
4. Kumppanuudet ja resurssit
5. Prosessit
6. Asiakastulokset
7. Henkilöstötulokset
8. Yhteiskunnalliset tulokset
9. Keskeiset suorituskykytulokset

Koulun toiminnan arvioinnissa keskitytään vuosittain 2-3 osa-alueeseen. Niitä arvioidaan käyttämällä erilaisia kyselyjä, mittareita, haastatteluja ja arviointikeskusteluja. Saatuja tuloksia tarkastellaan koko henkilöstön kesken. Tuloksista poimitaan koulun vahvuudet, joiden säilymistä vaalitaan sekä parantamisalueet, joiden korjaamiseksi luodaan uusia käytänteitä ja toimintamalleja.

LIITTEET:

1. Kantokasken koulun tuntijaossa käytettyjen koulukohtaisten välystuntien tavoitteet ja sisällöt
 - a) Draamakasvatus (3.-4.-luokat, 1 vvt)
 - b) Digitaalinen kuvankäsittely (5.-luokat, 1 vvt)
 - c) Terveyskasvatus (6.-luokat, 1 vvt)

2. Kantokasken koulun kirjasto-opetussuunnitelma

LIITE 1

Kantokasken koulun tuntijaossa käytettyjen koulukohtaisten välystuntien tavoitteet ja sisällöt

a. DRAAMAKASVATUS (äidinkieli) 3.-4.-luokat, 1 vuosiviikkotunti

Käytämme ilmaisukasvatus-sanan tilalla termiä draamakasvatus, sillä draamakasvatus käsittää kaiken ilmaisun, draaman ja teatterin, jota tehdään erilaisissa oppimisympäristöissä.

TAVOITTEET:

Oppilas

- rohkaistuu ilmaisemaan itseään yksin ja ryhmässä
- uskaltaa eläytyä ja ilmaista itseään estoitta ohjatuissa ja vapaissa leikeissä
- harjoittelee kertomaan tarinoita oman kokemusmaailmansa pohjalta
- osaa kuunnella toisia ja kunnioittaa toisen ihmisen työskentelyä
- kehittää herkyyttään eläytyä toisen ihmisen tilanteisiin ja tunteisiin
- tutustuu elokuvan ja teatterin maailmaan

SISÄLLÖT:

- monipuolisia ilmaisutaidon harjoituksia, esim. keskittymis- ja rentoutumisharjoituksia ; eri aistien, ilmeiden ja eleiden, puheen, liikkeen ja tunnetilojen harjoituksia
- tutustumista teatterin keinoihin ja niiden harjoittamista
- mielikuvien tuottamista ja niiden kautta kokonaisilmaisun rikastuttamista
- vuorovaikutustaitojen harjoittelua: kertomista ja kuvailua, kuuntelemista, puheenvuoron pyytämistä ja oman mielipiteen esittämistä keskustelussa
- kirjallisuuden lajeihin (esim. sadut, runot, näytelmät sarjakuvat) tutustumista draaman keinoin
- tutustumista elokuvan ja teatterin eri muotoihin (esim. näytelmäelokuva, animaatio, nukketeatteri, varjoteatteri, naamiot)

b. DIGITAALINEN KUVANKÄSITTELY (kuvataide) 5.-luokat, 1 vuosiviikkotunti

TAVOITTEET:

Oppilas tutustuu digitaalisten kuvantallennusvälineiden käyttöön ja still/liikkuvan kuvan käsittelyyn

SISÄLLÖT:

Digitaalisen kuvan käsite

Kuvan piirtäminen Paint-ohjelmalla

Kuva erilaisten julkaisujen osana

- kuvan liittäminen
- kuvan koon ja sijainnin määrittäminen

Digitaalikameran käyttö

- kuvaaminen
- kuvien siirtäminen tietokoneelle

Skannerin l. kuvanlukijan käyttö

- skannaaminen
- kuvan tallentaminen

Digitaalisen kuvankäsittelyn alkeita Paint Shop Pro- ohjelmalla

- kuvan rajaaminen
- kuvakoon muuttaminen
- tehosteet ja korjaustyökalut
- tekstityökalu

- yleisimmät tallennusmuodot ja kuvan nimeäminen

Digitaalisen videokuvan editoimisen alkeita Pinnacle Studio- ohjelmalla

- otosten määrittäminen ja yhteen liittäminen
- tekstien ja tehosteiden lisääminen
- videon tallentaminen tietokoneelle ja cd-levylle

Tekijänoikeus

c. TERVEYSKASVATUS

- terveelliset elämäntavat - elämänhallintataidot (liikunta) 6.-luokat, 1 vuosiviikkotunti

TAVOITTEET:

- kehittää lasten sosiaalisen kanssakäymisen taitoja
- oppia ymmärtämään erilaisuutta
- oppia huolehtimaan itsestään ja terveydestään
- oppia ymmärtämään ja hallitsemaan omia tunteitaan ja käyttäytymistään
- oppia selviytymään itsenäisesti erilaisista arkielämän valintatilanteista
- turvallisen elämän ABC

SISÄLLÖT:

- ravitsemukselliset tarpeet ja ongelmat eri tilanteissa, yleisimmät allergiat ja erityisruokavaliot
- päihteet, mielihyvä ja riippuvuus
- ristiriitojen selvittäminen ja mieltä painavista asioista puhuminen
- ihmissuhteet, seksuaalisuus, käyttäytyminen ja niihin liittyvät arvot ja normit
- turvallinen liikkuminen omalla kotiseudulla
- toimiminen hätätilanteissa ja ensiavun alkeet
- henkilökohtaisesta hygieniasta huolehtiminen ja oman kehonsa hyväksyminen

LIITE 2

Kantokasken koulun kirjasto-opetuksen suunnitelma